

**Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet**

PROGRAM DOKTORSKOG STUDIJA IZ PSIHOLOGIJE

Program je pozitivno ocijenjen u postupku međunarodne reakreditacije te je dobio potvrdu o ispunjavanju uvjeta za obavljanje djelatnosti koji je izdala Agencija za znanost i visoko obrazovanje 2018. godine.

Sukladno preporukama međunarodne komisije, Program je izmijenjen u smjeru veće izbornosti, a uvedeni su i novi sadržaji. Izmjene Programa odobrilo je Sveučilište u Zagrebu na temelju pozitivne recenzije Odbora za poslijediplomske studije 2019. godine.

Odsjek za psihologiju, 2019.

1. UVOD

1. 1. Razlozi za pokretanje studija

Doktorski studij iz psihologije ustrojava se kao najviši stupanj obrazovanja psihologa iz područja psihologije, prema načelima bolonjskog procesa, te je zamišljen kao nastavak obrazovanja psihologa nakon završenog preddiplomskog i diplomskog studija psihologije, odnosno nakon završenog četverogodišnjeg studija psihologije studenata koji su studirali prema obrazovnim programima važećima do 2005/2006. godine. Doktorski studij psihologije otvoren je i za kandidate drugih struka.

Doktorski studij iz psihologije (Ph.D.) najviši je stupanj znanstvenog usavršavanja iz psihologije i osposobljava za najsloženije znanstveno-istraživačke i stručne poslove, samostalno bavljenje znanstvenim radom, te za akademsku karijeru.

Studij nije ograničen na neko određeno područje znanstvene psihologije, već uključuje njena različita temeljna i primijenjena područja kao što su: psihologijska metodologija, psihometrijska teorija i kvantitativne metode, kognitivna psihologija, neuroznanost, psihologija ličnosti, socijalna psihologija, psihologija obrazovanja, razvojna psihologija, klinička i savjetodavna psihologija, te psihologija rada i organizacijska psihologija. Osobit naglasak stavlja se na temeljito upoznavanje psihologijske znanstvene metodologije i problema psihologijskih mjerenja, te suvremenih spoznaja i istraživačkih paradigmi u pojedinim područjima. Detaljno upoznavanje aktualnih istraživanja u zemlji i svijetu, angažman ponajboljih domaćih znanstvenika u pojedinim područjima, te suradnja s najuglednijim znanstvenicima u svijetu čini doktorski studij iz psihologije usporedivim s drugim evropskim i američkim sveučilištima sličnoga općeg profila, te konkurentnim u odnosu na druge studije u regiji.

U realizaciji programa osobito se koristi intenzivan individualni mentorski rad koji je usmjeren na uže znanstveno područje interesa studenta. Seminarima i seminarskim radovima, individualnim konzultacijama, znanstvenim kružocima i drugim oblicima intenzivne razmjene znanja potiče se studente da prate aktualnu znanstvenu literaturu, te da spram nje zauzimaju kritični odnos. Poticanje studenata da intenzivno sudjeluju u istraživačkom radu, publiciraju znanstvene radove i izlažu ih, kako među kolegama u obliku znanstvenih kolokvija, tako i na domaćim i međunarodnim znanstvenim skupovima, osigurava uvođenje doktorskih studenata u svijet znanosti i priprema ih za kompetentno i konkurentno sudjelovanje u istraživačkom radu. Poseban naglasak ima istraživački rad koji je podloga doktorske disertacije i koji se odvija pod mentorstvom nastavnika, ali s velikim udjelom originalnog samostalnog rada.

1. 2. Dosadašnja iskustva i rezultati

Poslijediplomski studiji psihologije pokrenuti su na inicijativu Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta 1966. godine i to kao treći nastavni stupanj za područja socijalne psihologije, industrijske psihologije i kliničke psihologije. Prva generacija studenata poslijediplomskih studija upisana je školske godine 1966/67. i imala je 15 studenata. Prvim programom poslijediplomskih studija psihologije predviđeno je samo znanstveno usavršavanje diplomiranih psihologa, te je i studij organiziran kao magistarski studij. Međutim, vrlo se brzo ukazala potreba za specijalističkom izobrazbom psihologa u praksi, te su školske godine 1970/71. pokrenuti i poslijediplomski specijalistički studiji iz kliničke psihologije, industrijske psihologije i školske psihologije. Osamdesetih godina, program

poslijediplomskih studija se značajno osuvremenjuje, širi se broj tema i kolegija, povećava se satnica na oko stotinjak sati semestralno, u nastavu se uključuju i nastavnici sa drugih fakulteta i sveučilišta, a gostuju i prvi inozemni predavači. Poslijediplomska nastava u potpunosti prati evropske i svjetske trendove poslijediplomskog obrazovanja psihologa, te u nastavi svoje mjesto nalaze mnoge teme koje su u žarištu istraživačkog interesa psihologa u to vrijeme: npr. istraživanja stresa, istraživanja odnosa stava i ponašanja, istraživanja sposobnosti za simultano djelovanje i sl. Ove i druge suvremene teme predaju nastavnici Odsjeka za psihologiju, što dokazuje da su trendovi svjetske psihologije i Zagrebačke psihologijske škole išli paralelno. Do kraja 2019. godine na Odsjeku za psihologiju su doktorirale 265, magistrirale 226, a specijalizirale 125 osobe.

Novim planom i programom poslijediplomskih studija psihologije iz 1996. godine uvodi se i trogodišnji doktorski studij, te jednogodišnji doktorski studij za magistre i magistre specijaliste psihologije, te na taj način Poslijediplomski studiji psihologije među prvima na zagrebačkom sveučilištu uvode i taj, konačan, oblik poslijediplomskog obrazovanja. Uvođenjem jednogodišnjeg dokorskog studija za magistre-specijaliste psihologije omogućen je nastavak znanstvenog obrazovanja i usavršavanja i kolegama koji se nisu prethodno znanstveno usavršavali, nego su završili neki od specijalističkih studija. Novim planom i programom proširene su do tada postojeće specijalizacije. Tako se uvodi specijalizacija iz školske i predškolske psihologije, te specijalizacija iz psihologije rada i organizacijske psihologije. Načela izrade novoga plana i programa u potpunosti su pratila slične programe najuglednijih inozemnih sveučilišta. U svakoj se generaciji upisuje oko petnaestak studenata na doktorski studij, te oko dvadesetak studenata na znanstveni magistarski studij. Poslijediplomski specijalistički studij iz kliničke psihologije i dalje prednjači po broju upisanih kandidata (petnaestak studenata). U desetogodišnjem razdoblju od 1996/98. godine do akreditacije novoga programa (2006), poslijediplomske studije psihologije upisalo je 227 studenata. Četvero ih je doktoriralo u sklopu dokorskog studija, 45 je doktoriralo izvan dokorskog studija (prema starom programu), a magistriralo ih je 38. Od ustroja novog sustava dokorskih studija prema bolonjskim načelima 2006/07. godine do kraja 2019. godine, Doktorski studij iz psihologije upisalo je 183 studenata, a doktoriralo 79.

1. 3. Mobilnost studenata i nastavnika

Nastavnici Dokorskog studija iz psihologije okupljeni su u Vijeće Dokorskog studija psihologije koje ima 32 člana te 19 vanjskih suradnika. Na Dokorskom studiju psihologije kao nositelji kolegija, gosti predavači ili kao članovi povjerenstava za praćenje individualnog rada, ocjenu i obranu dokorskih radova sudjeluju sveučilišni nastavnici sa drugih, domaćih i međunarodnih sveučilišta. Dokorski studij psihologije nerijetko ugošćuje i ugledne znanstvenike iz Europe i SAD-a. Oni gostuju kao predavači na pojedinim predmetima ili drže pozvana predavanja, radionice i seminare za studente i nastavnike.

Usporedivost programa Dokorskog studija psihologije na Odsjeku za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu s drugim sličnim dokorskim studijima u Europi i svijetu, ponajprije u SAD-u, omogućuje studentima prijenos ECTS bodova. Suradnja s inozemnim stručnjacima na zajedničkim istraživačkim projektima i programima otvara dodatnu mogućnost razmjene dokorskih studenata (odlazak hrvatskih studenata na studijske boravke u inozemstvo i primitak inozemnih studenata). Do sada je 8 naših studentica iskoristilo tu mogućnost. Omogućavanje stjecanja ECTS bodova na drugim studijima u obliku izbornih kolegija također osigurava pokretljivost studenata i suradnju s drugim dokorskim studijima. Do sada je u sklopu međusveučilišne razmjene studenata, izborne kolegije dokorskog

programa psihologije odslušalo i položilo troje studenata sa Sveučilišta u Ljubljani te jedna studentica sa Sveučilišta u Beogradu . Također, omogućeno je stjecanje dvojnog doktorata (*cototelle*) koji je upisala jedna studentica (dvojni doktorat: Sveučilište u zagrebu i Katoličko sveučilište u Leuvenu).

2. OPĆI INFORMACIJE I UVJETI IZVOĐENJA

2. 1. Naziv studija, te kojem znanstvenom području i polju i grani pripada

Naziv je studija *Doktorski studij iz psihologije*. Pripada znanstvenom području društvenih znanosti, polju psihologije.

2. 2. Nositelj studija i suradne ustanove koje sudjeluju u pokretanju i izvođenju doktorskog programa

Nositelj studija je Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Voditeljica studija je prof. dr. sc. Darja Maslić Seršić, izabrana za 5-godišnji mandat 2016-2021.

U izvođenju predavačke i mentorske nastave programa sudjeluju i Odjel za psihologiju Sveučilišta u Zadru, Studijski centar socijalnog rada Pravnog fakulteta u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet u Zagrebu, Učiteljski fakultet u Zagrebu, Institut za društvena istraživanja u Zagrebu. Istraživački program doktorskog studija odvija se i u suradnji s domaćim i inozemnim institucijama s čijim znanstvenicima istraživači Odsjeka za psihologiju surađuju na zajedničkim istraživačkim projektima i programima. To su: Medicinski fakultet u Zagrebu, KBC Rebro, Fakultet strojarstva i brodogradnje u Zagrebu, Filozofski fakultet u Osijeku, Department of Psychology of the KU Leuven, Belgium, Stockholm University (Division of Work and Organizational Psychology), Griffith University, Australia (School of Psychology), Moscow University (Faculty of Psychology) Russia, University of Maryland, SAD, University of Bergen, Norway, Corpus Christi College Station, Texas, SAD, Department of Psychology, University of Goteborg, Sweden, University of Utrecht (Department of Child and Adolescence Studies, Faculty of Social Sciences), The Netherlands, University of Florence, Italy, Humbolt University, Berlin, Germany, University of Ljubljana, Slovenia, Univerzitet u Bihaću, Bosna i Hercegovina, University of Trieste, Italy, Max-Planck Institute for Brain Research, Germany, Lives National Centre for Competence in Research, University of Lausanne, Switzerland, University of Notre Dame, SAD, te Harvard University, SAD, University of Bolzano, Italy, Goldsmith College, U.K., University College London, U.K., University of Texas at Austin, SAD, Univerzitet u Novom Sadu, Srbija, Univerzitet u Sarajevu, Bosna i Hercegovina, Univerzitet u Bihaću, Bosna i Hercegovina, University of Montana, SAD.

2. 3. Institucijska strategija razvoja doktorskih programa

Nositelj Dokorskog studija iz psihologije, Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu, najstarija je i najveća obrazovno-istraživačka institucija iz psihologije u zemlji i jedna od najvećih u regiji. Intenzivna nastavna i istraživačka suradnja s drugim odsjecima za psihologiju u zemlji i inozemstvu osigurava kontinuirano poboljšavanje nastavnog procesa i nadogradnju obrazovno-istraživačkog programa. Odlazak domaćih nastavnika u inozemne istraživačke centre na kraće i dulje studijske i istraživačke boravke osigurava kontinuirano obrazovanje i usavršavanje nastavnika i istraživača koji su nositelji pojedinih kolegija i obrazovnih cjelina u doktorskom studiju. Četiri aktivna člana Odsjeka i jedan profesor emeritus dobitnici su Fulbrightove stipendije. Očekuje se i intenzivniji institucijski razvoj kroz razmjenu nastavnika, istraživača i doktorskih studenata u okviru nekoliko zajedničkih istraživačkih programa pod okriljem istraživačkog okvira ERA - FP-7, te Horizont 2020.

Opća strategija razvoja doktorskih programa počiva na uključivanju doktoranata u istraživačke projekte čiji su nositelji nastavnici dokorskog studija. Studenti dokorskog studija, u skladu s njihovim interesima, uključeni su u održavanje preddiplomske i diplomske nastave iz psihologije, kako bi stekli iskustvo prenošenja znanja iz područja ekspertnosti koju razvijaju tijekom svojeg dokorskog studija. Nadalje, program dokorskog studija predviđa niz aktivnosti koje se nadovezuju na ključni dio studiranja, istraživački rad doktoranada, kao što su objavljivanje znanstvenih radova, izlaganje dijelova vlastitih istraživanja, sudjelovanje na ljetnim školama i specijalističkim seminarima. Doktorski studij privlači najperspektivnije studente iz Hrvatske i susjednih zemalja, što je i buduća strategija studija. Doktorski studij psihologije u posljednjih pet godina upisalo je 4 studenata iz Bosne i Hercegovine.

2. 4. Inovativnost dokorskog programa

Doktorski program slijedi načela sličnih dokorskog programa u svijetu, ali i uvažava specifičnosti hrvatskog konteksta, nudeći integraciju dva pristupa: s jedna strane program zadržava profil općeg istraživačkog obrazovanja u području psihologije, te ne nudi doktorski stupanj iz specifične grane psihologije, ali doktorandima omogućava da, u suradnji s mentorom, odabirom nastavnih modula i drugih sadržaja dokorskog studija kreiraju vlastiti obrazovno-istraživački program po kojem će studirati i na taj se način specijalizirati u pojedinom području. Suštinska specijalizacija studenta unutar određenog područja omogućena je individualnim istraživačkim programom, koji se izrađuje za svakog pojedinog studenta na temelju njegova istraživačkog interesa, konkretnog istraživačkog rada i očekivanih istraživačkih postignuća. Za očekivati je da će kadrovski i istraživački razvoj Odsjeka za psihologiju te suradnja s drugim evropskim istraživačkim i obrazovnim centrima, uz opći doktorski studij, otvoriti mogućnost da se uz njega ponudi i neki specijalizirani doktorski program ili manje specijalizirane cjeline.

2. 6. Kriteriji i postupak odabira polaznika

Doktorski studij psihologije mogu upisati diplomirani psiholozi/profesori psihologije koji su studij završili po starome „predbolonjskom“ programu, te psiholozi koji su završili diplomski studij psihologije (magistri struke), odnosno završili studij psihologije prema načelima bolonjskog procesa.

Doktorski studij mogu upisati i magistri psihologije i magistri specijalisti (mr. sc. i mr. spec.) i studenti koji su odslušali znanstveni ili specijalistički studij iz psihologije i položili

sve propisane predmete, ali nisu obranili završni rad. Svaki ovakav slučaj se rješava pojedinačno, na molbu studenta, a Vijeće Doktorskog studija će donijeti odluku o mogućim razlikovnim ispitima, kao i o ispitima i obvezama koje se mogu priznati u okviru doktorskog studija, ovisno o odslušanom poslijediplomskom programu obrazovanja.

Doktorski studij mogu upisati i magistri drugih struka, pri čemu upisuju najprije pripremnu godinu doktorskog studija, koja podrazumijeva polaganje razlikovnih ispita koje određuje posebno povjerenstvo Vijeća Doktorskog studija psihologije. Nakon uspješno završene pripreme godine i položenih propisanih ispita, ovi studenti ulaze u program doktorskog studija iz psihologije kao i drugi kandidati.

Svaki student pri prijavi na studij prilaže dvije obrazložene preporuke sveučilišnih nastavnika psihologije. Student prilikom upisa na studij treba priložiti svoj kratki profesionalni životopis (do 1800 znakova), detaljno obrazložiti motivaciju za doktorski studij (do 1800 znakova), ukratko izložiti istraživačke interese i okvirni istraživački plan rada (do 3600 znakova), priložiti suglasnost mentora o prihvaćanju kandidata, te eventualna dosadašnja znanstvena postignuća (znanstvene radove i sažetke konferencijskih priopćenja). Svi kandidati (osim magistara nepsiholoških struka koji se kandidiraju za upis pripreme godine) polažu i prijemni ispit, koji se sastoji od pisanja okvirnog nacrtu istraživanja iz područja užeg interesa kandidata. Ispit ocjenjuje povjerenstvo koje čine nastavnici Doktorskog studija. Na temelju ocjene procjenjuje se istraživačka zrelost kandidata. Kandidati drugih struka (ne-psiholozi), nakon položenih ispita pripreme godine, polažu prijemni ispit koji se također sastoji iz izrade nacrtu istraživanja.

Prije upisa u studij sa svakim se pristupnikom obavlja razgovor, koji je obvezni dio selekcijskog postupka. Cilj razgovora je procijeniti motivaciju i profesionalne interese kandidata.

Maksimalni broj polaznika po generaciji je 25. U slučaju većeg broja prijavljenih kandidata, odabrat će se 25 najuspješnijih.

2. 7. Kompetencije koje student stječe završetkom studija, mogućnosti nastavka znanstvenoistraživačkog rada, mogućnost postdoktorskog usavršavanja, te mogućnosti zapošljavanja u javnom i privatnom sektoru

Doktorski studij iz psihologije najviši je stupanj znanstvenog usavršavanja iz psihologije i osposobljava za najsloženije znanstveno-istraživačke i stručne poslove, samostalno bavljenje znanstvenim radom, te za akademsku karijeru. Po završetku studija, studenti će moći ravnopravno sudjelovati u interdisciplinarnim istraživačkim timovima, te istraživački promišljati, metodološki utemeljeno istražiti i informirano interpretirati svaki istraživački problem u kojem je potrebna ili poželjna psihološka ekspertiza.

Kvaliteta programa i sustav prenosivih ECTS bodova omogućava doktorima psihologije da svoje postdoktorsko obrazovanje nastave na bilo kojem europskom ili kojem drugom sveučilištu.

Dinamika zapošljavanja visokokvalificiranog kadra s najvišim stečenim akademskim stupnjem ovisi u dobroj mjeri o strategiji razvoja znanstvenog, ali i ne samo znanstvenog tržišta u Republici Hrvatskoj. Doktori znanosti iz psihologije mogu se zapošljavati u raznolikim istraživačkim institucijama, visokim učilištima i drugim obrazovnim institucijama,

specijaliziranim institutima, na zahtjevnim poslovima u državnoj upravi i diplomatskoj službi, te na svim poslovima u privatnom i javnom sektoru u kojima postoji potreba za visokom razinom psihološke i metodološke ekspertize i znanstvene kompetencije. Kvaliteta završenog programa, te njegove stalne usporedbe sa sličnim programima u inozemstvu osiguravaju konkurentnost naših doktoranata i izvan granica Republike Hrvatske.

3. OPIS PROGRAMA

3. 1. Struktura i organizacija doktorskog programa.

Program doktorskog studija izvodi se u trajanju od 3 godine, odnosno 6 semestara. Rok završetka studija propisan je Pravilnikom o doktorskim studijima na Sveučilištu u Zagrebu i iznosi 8 godina od upisa na studij. Studenti drugih struka prije upisa u doktorski studij upisuju pripremnu godinu.

Za redovne studente sa završenim poslijediplomskim magisterijem znanosti iz psihologije studij može trajati kraće, ali ne manje od jedne godine, odnosno mogu se priznati dvije godine završenoga znanstvenog studija. Za redovite studente sa poslijediplomskim specijalističkim magisterijem, doktorski studij može također trajati kraće od tri godine, ovisno o programu kojeg su završili i drugim postignućima u znanstvenoistraživačkom radu. Takvi se slučajevi rješavaju individualno, te se po preporuci Vijeća Doktorskog studija određuju eventualni dodatni uvjeti za upis na doktorski studij.

Poslije isteka roka od osam godina doktorand može podnijeti molbu za nastavak studija. Vijeće doktorskoga studija na temelju podnesene molbe određuje uvjete za nastavak studija. U navedeno razdoblje od osam godina ne uračunava se vrijeme mirovanja obaveza iz opravdanog razloga (vrijeme trudnoće, porodiljni dopust do godine dana starosti djeteta, duža bolest, ostali opravdani i obrazloženi slučajevi). I u ovakvim slučajevima Vijeće doktorskog studija može propisati dodatne uvjete za nastavak studija ako procijeni da je to potrebno.

3. 2. Popis predmeta i modula s brojem sati aktivne nastave potrebnim za njihovu izvedbu i brojem ECTS-bodova

Izborni **metodološko-statističko-psihometrijski modul** te 8 modula koji pokrivaju glavna područja psihologije kao što su psihologija ličnosti, socijalna psihologija, neuroznanost, kognitivna psihologija, razvojna psihologija, psihologija obrazovanja, klinička i savjetodavna psihologija, psihologija rada.

3.2.1. Metodološko-statističko-psihometrijski blok – generičke istraživačke kompetencije

Izborni *metodološko-statističko-psihometrijski modul* pruža studentima na izbor 14 kolegija (34 ECTS, 110 sati nastave). Popis metodoloških i psihometrijskih predmeta s brojem sati aktivne nastave potrebnim za njihovu izvedbu i brojem ECTS. Ovim dijelom programa, doktorandi imaju priliku steći dodatno znanje iz istraživačke metodologije, statistike i psihometrije koje im je potrebno za planiranje i provedbu vlastitih istraživanja. Svi predmeti imaju status izbornih predmeta, a podrazumijevaju redovito pohađanje nastave koja se izvodi u blokovima od 5 sati, aktivan individualan rad izvan nastave te polaganje ispita. Sadržaj, metode rada, zahtjeve koje doktorandi trebaju ispuniti i ritam izvođenja nastave određuju

nositelji predmeta te opisuju u silabusima i izvedbenim planovima. Doktorandi biraju predmete u konzultacijama s mentorom i individualnim povjerenstvom.

Student treba ostvariti propisane ECTS u roku zadanom individualnim programom, odnosno do kraja tekuće akademske godine.

Kolegiji/Nositelji	Sati	ECTS
Kvalitativna metodologija (prof. dr. D. Ajduković)	15	4
Akcijska istraživanja (prof. dr. D. Ajduković)	10	3
Specifičnosti metodologije u kliničkim istraživanjima (prof. dr. N. Jokić Begić)	10	3
Meta-analiza (doc. dr. Tena Vukasović Hlupić)	10	3
Longitudinalni nacrti i analize podataka (Prof.dr. Gordana Keresteš, Izv.prof.dr. Zvonimir Galić, Izv.prof.dr. Irma Brković)	20	5
Složeni eksperimentalni nacrti (Prof.dr. Dragutin Ivanec)	20	5
Primjena višerazinskog modeliranja (Izv.prof.dr. Irena Burić, dr.sc. Jasmina Tomas)	15	4
Primjena CFA i SEM metodologije (Doc.dr. Blaž Rebernjak)	20	5
Testiranje medijacijskih i moderatorskih hipoteza (Prof.dr. Darja Maslić Seršić)	10	3
Metodologija strukturalnog modeliranja (Prof.dr. Vesna Buško)	15	4
Longitudinalni i kauzalni modeli latentnih varijabli (prof. dr. V. Buško)	15	4
Bajesijanska statistika (doc.dr. Mirjana Tonković, doc.dr. Blaž Rebernjak)	10	3
Suvremeni pristupi u teoriji testova: modeli i aplikacije (prof. dr. D. Ljubotina)	15	4
Primjena multivarijatnih metoda (prof. dr. D. Ljubotina)	15	4
UKUPNO	190	52

3.2.2. Obavezne i izborne aktivnosti i kriteriji za njihovo izražavanje u ECTS

Aktivnost/Nositelji	Sati	ECTS	Status
Čitalački klub (Journal Club) (doc.dr. A. Butković, doc.dr. A. Huić, doc.dr. M. Tonković)	Min 10 (1 aktivni + 4 sudjelovanja) 1 klub = 2 sata	3 (10 sati) 6 (20 sati)	Obavezno
Doktorska radionica (moderator: izv.prof.dr. M. Jelić doc.dr. Maja Parmač Kovačić)	10 sati konz s mentorom + min. 10 radionica (1x2 držanje radionice + 8 x 2 sudjelovanje na radionici)	6	Obavezno
Etički kolokvij (prof.dr. D. Čorkalo Biruški)	10	3	Obavezno
Znanstveno pisanje u psihologiji/ Scientific writing for Psychology (izv.prof. Z. Galić ; prof.dr. Robert V. Kail)	10	3	Izorno
Prijava projekata (nastavnik na Doktorskom studiju psihologije)		6 (jedan mjesec rada = 4.5 radnih tjedana)	Izorno
Ljetna škola (Voditelj LJŠ studenata i nastavnika Odsjeka za psihologiju)		10 (8 radnih tjedana)jedan mjesec rada)	Izorno
Članstvo u programsko/organizacijskom odboru znanstvene/stručne konferencije, Psihofesta, Tjedna psihologije i sl. (nastavnik – s Odsjeka ili vanjski nastavnik/mentor)		6 (jedan mjesec rada = 4.5 radnih tjedana)	Izorno
UKUPNO		40	

3.2.3. Izborni predmeti organizirani u osam modula – stjecanje ekspertnih znanja u određenom području

Dio doktorskog programa su izborni predmeti koji se održavaju ovisno o interesima doktoranada te potrebama istraživačkih projekata. Okosnicu strukture ovog dijela programa čine moduli, koji predstavljaju cjeline međusobno povezanih kolegija koji pripadaju određenom području i pružaju temeljiti i specijalizirani uvid u specifična znanja.

Modul/Nositelji	Kolegiji/Nositelji	Sati	ECTS	Ukupno sati	Ukupno ECTS
Kognitivna psihologija (doc. dr. A. Vranić)	Svijest, pažnja i pamćenje (doc. dr. A. Vranić)	10	3	30	9
	Viši kognitivni procesi (doc. dr. M. Tonković doc. dr. A. Vranić)	10	3		
	Suvremeni pristupi u istraživanju placebo učinka (prof. dr. D. Ivanec)	10	3		
Psihologija ličnosti (prof. dr. Denis Bratko)	Genetika i ličnost (prof. dr. D. Bratko)	10	3	40	12
	Ličnost i intelektualna kompetencija (prof. dr. D. Bratko)	10	3		
	Međukulturalna istraživanja ličnosti (dr. sc. I. Marušić, viša znan. sur.)	10	3		
	Ličnost i umjetnost (doc. dr. Ana Butković)	10	3		
Socijalna psihologija (prof. dr. D. Ajduković)	Kognitivna socijalna psihologija (prof. dr. Ž. Kamenov)	10	3	50	15
	Pristupi u istraživanjima bliskih odnosa (prof. dr. Ž. Kamenov)	10	3		
	Pojedinac i društvena promjena (prof. dr. D. Čorkalo Biruški)	10	3		
	Unutargrupna vezanost i nacionalizam (prof. dr. D. Čorkalo Biruški)	10	3		
	Socijalna rekonstrukcija zajednice (prof. dr. D. Ajduković)	10	3		
Psihologija obrazovanja (prof. dr. V. Vlahović-Štetić)	Istraživanja i razvoj vrednovanja u obrazovanju (dr. sc. Boris Jokić, znan. sur. dr. sc. Zrinka Ristić Dedić, znan. sur.)	10	3	30	9
	Kognitivni modeli učenja i obrazovanje (prof. dr. V. Vlahović-Štetić)	10	3		
	Suvremeni pristupi istraživanjima motivacije za učenje (doc. dr. N. Pavlin-Bernardić)	10	3		
Neuroznanost (prof. dr. M. Tadinac)	Neurotransmitterski sustavi (prof. dr. M. Tadinac)	10	3	40	12
	Funkcionalna organizacija mozga (prof. dr. M. Tadinac)	10	3		
	Evolucija živčanog sustava i ponašanja (prof. dr. M. Tadinac)	10	3		
	Endokrinologija ponašanja (doc. dr. I. Hromatko)	10	3		
Razvojna psihologija (prof. dr. G. Kuterovac Jagodić,	Novije spoznaje iz psihologije djetinjstva i adolescencije (doc. dr. S. Šimleša)	10	3	30	9

prof. dr. G. Keresteš)	Obitelj kao kontekst razvoja (prof. dr. G. Keresteš)	10	3		
	Razvojni rizici, otpornost i psihopatologija (prof. dr. G. Kuterovac Jagodić)	10	3		
Psihologija rada (prof. dr. Ž. Jerneiće)	Predviđanje radnog ponašanja i radne uspješnosti (prof. dr. Ž. Jerneiće)	10	3	30	9
	Ličnost i radno ponašanje (izv. prof. dr. Z. Galić)	10	3		
	Rad i mentalno zdravlje (prof. dr. D. Maslić Seršić)	10	3		
Klinička i zdravstvena psihologija (prof. dr. N. Jokić-Begić)	Integrativni pristup nastanku psihičkih poremećaja (prof. dr. N. Jokić-Begić)	10	3	20	6
	Suvremeni psihološki pristupi zdravlju i bolesti (doc. dr. A. Lauri Korajlija)	10	3		

3.3. Razvoj istraživačkih kompetencija u užem istraživačkom području

Doktorand obavezno upisuje 60 sati izravnog konzultativnog rada (2x30 sati godišnje) vezanog uz sadržajno područje doktorata. Konzultativna nastava omogućuje kandidatu stjecanje istraživačkih kompetencija u užem znanstvenom području te stjecanje specifičnih teorijskih znanja. Teme i izvedba se mijenjaju ovisno o generaciji, interesima kandidata i istraživačkim aktivnostima nastavnika (vezani su uz istraživačke teme koje su pojedini mentori ponudili na natječaju).

Program i ishode definira individualno povjerenstvo u konzultacijama s doktorandom i nositeljem modula, a aktivnosti uključuju: individualne i grupne konzultacije, seminare, sastanke projektnih timova, istraživačke aktivnosti. U nastavne aktivnosti se mogu uključivati i nastavnici iz drugih modula, kao i vanjski suradnici. Izvedbeni program i ciljane ishode definiraju individualna povjerenstva u suradnji i uz koordinaciju voditelja modula. Izvedbeni program se definira na temelju interesa doktoranda i postojećih resursa - aktualnih znanstvenih istraživanja, uspostavljene suradnje, dostupnih nastavnika i mogućnosti organizacije grupnog rada s doktorandima koji dijele iste interese.

Izvedbeni program je dio individualnog programa doktoranda, a smjernica pri izradi izvedbenog programa su ishodi izraženi u obaveznim i izbornim ECTS. U individualnom programu se ukratko narativno opisuje izvedbeni program i ciljani ishodi, a tabelarno se prikazuju ciljani ishodi koji kandidat treba ostvariti. Obavezni ishodi su odobren individualni program, znanstveni kolokvij, znanstveni rad objavljen u koautorstvu s mentorom te sudjelovanje u aktivnostima doktorskog studija i fakulteta.

Modul/voditelj	Nastavnici
Svaki 60 (2 x 30) sati izravnog rada s doktorandom	
Kognitivna psihologija i neuroznanost Voditelji modula: prof.dr. M. Tadinac i prof.dr. D. Ivanec	doc.dr. I. Hromatko, doc. dr. M. Tonković, doc. dr. A. Vranić izv. prof. dr. Pavle Valerjev
Opća i diferencijalna psihologija Voditelj modula: prof. dr. D. Bratko	prof.dr. V. Buško, prof.dr. D. Ljubotina, prof.dr. Z. Penezić, doc. dr. A. Butković, doc.dr. T. Vukasović Hlupić doc.dr. B. Rebernjak
Socijalna psihologija Voditelj modula: prof.dr. D. Čorkalo Biruški	prof.dr. Ž. Kamenov, izv.prof.dr. M. Jelić prof. emer. Dean Ajduković
Psihologija obrazovanja i školska psihologija Voditelj modula: prof. dr. V. Vlahović-Štetić	doc.dr. N. Pavlin Bernardić, doc.dr. A. Huić, dr. B. Jokić, dr. Z. Ristić, prof.dr. I. Sorić, doc.dr. I. Burić
Razvojna psihologija Voditelj modula: prof.dr. G. Keresteš	prof.dr. G. Kuterovac Jagodić, prof.dr. M. Ajduković, doc.dr. A. Huić, doc.dr. S. Šimleša
Psihologija rada Voditelj modula: prof.dr. Ž. Jerneić	prof.dr. D. Maslić Seršić, izv.prof.dr. Z. Galić, doc.dr. M. Parmač Kovačić, izv.prof.dr. A. Slišković
Klinička i zdravstvena psihologija Voditelj modula: prof. dr. N. Jokić Begić	prof. dr. A. Vulić Prtorić doc. dr. A. Lauri Korajlija dr. sc. T. Jurin, univ. spec. klin

Način stjecanja obaveznih i izbornih ECTS	
Obavezni ishodi	ECTS
Izrađen individualni program	1
Znanstveni kolokvij	6
Znanstveni rad objavljen u koautorstvu s mentorom (WoS, Scopus)	12
Izborni ishodi	ECTS
Istraživačke aktivnosti	
Sudjelovanje u kreiranju istraživačkog nacrta	4
Organizacija istraživanja i prikupljanje podataka	4
Analiza rezultata	4
Objavljen rad u znanstvenom časopisu	10 (svaki recenzirani znanstveni časopis) ili 12 (WoS, Scopus)
Prezentacija znanstvenog rada na konferenciji	5 domaća, 6 međunarodna
Nastavno/stručne aktivnosti	
Javno predavanje/radionica/vježbe	6
Unaprjeđivanje prakse	
Stručno poglavlje u knjizi, knjiga, brošura, priručnik	8

3.4. Rad na doktorskoj disertaciji (obavezni dio ECTS)

Aktivnost	ECTS
Napisati seminarski rad – pregledni rad o području iz kojeg je tema doktorata (do kraja II. semestra napisan kao za objavljivanje)	8
Napisati seminar iz metodologije područja kojim se bavi radnja (do kraja III. semestra)	8
Napisati i obraniti nacrt istraživanja pred povjerenstvom (do kraja IV. semestra)	8
Priprema nacrta dokorskog istraživanja za Etičko povjerenstvo	1
Položiti ispit iz znanstvene metodologije užeg područja istraživanja (doktorski ispit) i izložiti preliminarne rezultate	6
Prihvaćena radnja od strane mentora	45

3. 5. Bodovi koje doktorand stječe sudjelovanjem u aktivnostima studija i fakulteta

Doktorandu se boduje pohađanje obrana nacrta doktoranada, izlaganja preliminarnih rezultata i doktorskih ispita, obrana doktorskih disertacija, sastanaka s voditeljem studija, javnih predavanja na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Ove se aktivnosti boduju na sljedeći način: 10 sudjelovanja = 3 ECTS ; 15 sudjelovanja = 4 ECTS ; 20 sudjelovanja = 5 ECTS.

4.0. Opisi obaveznih i izbornih predmeta/radionica/aktivnosti (abecednim redom)

Kolegij: AKCIJSKA ISTRAŽIVANJA

Nositelj: prof. emeritus dr. sc. Dean Ajduković

Sati/ECTS: 10 sati / 3 ECTS

Jezik: hrvatski

Okvirni sadržaj:

Akcijsko istraživanje kao studija socijalne prakse koje uključuje sudionike kao istraživače s namjerom da se unaprijedi socijalne praksa. Akcijsko istraživanje kao skup metoda koje istodobno daju istraživačke spoznaje i vode do njima sukladnih promjena. Osobine akcijskog istraživanja: cikličnost, participativnost, korištenje mješovitih metoda, kritička reflektivnost, osjetljivost na potrebe koje se otkrivaju tokom istraživanja, fleksibilnost, induktivnost. Postupci osiguranja valjanosti u akcijskom istraživanju. Koraci akcijskog istraživanja: ulazak u sustav, ugovaranje uloga, planiranje, akcija, završavanje, evaluacija i planiranje novog ciklusa. Primjeri dobrih akcijskih istraživanja u zajednici, ustanovama, privatnoj praksi.

Ciljevi i ishodi:

Studenti će moći opisati osobine akcijskih istraživanja. Studenti će moći odabrati kada je akcijsko istraživanje metodološki prikladan pristup. Moći će planirati i provesti akcijsko istraživanje.

Oblik nastave i način ostvarivanja ECTS:

Interaktivna nastave (6 sati) i rasprava s vježbama (4 sata) na primjerima iz vlastite istraživačke prakse, čitanje literature, priprema i prezentiranje provedivog nacrta akcijskog istraživanja.

Obavezna literatura:

- Kemmis, S., McTaggart, R. (1988). *The action research planner*. Hgeelong: Deakin University.s
- McNiff, J. (2017). *Action research: All you need to know*. London: Sage.

Dodatnja literatura:

- McNiff, J., Whitehead, J. (2002). *Action research: Principles and practice*. London: Routledge.
- Oja, S.N., Smulyan, L. (1989). *Collaborative action research: A developmental approach*. London: Falmer Press.
- Valcarcel Craig, D. (2009). *Action research essentials*. San Francisco: Wiley.
www.scu.edu.au/schools/gem/ar/

Kolegij: BAJESIJANSKA STATISTIKA

Nositelji: doc. dr. sc. Mirjana Tonković, doc. dr. sc. Blaž Rebernjak

Sati/ECTS: 10 sati / 3 ECTS

Jezik: hrvatski

Okvirni sadržaj:

Zašto je potreban i kakve mogućnosti pruža bajesijanski pristup statistici. Razlike u filozofiji i praktičnoj implementaciji između frekvencijskog i bajesijanskog pristupa statistici. Osnovna logika i način zaključivanja. Bajesijanska alternativa t-testu, analizi varijance, Pearsonovom koeficijentu korelacije, regresijskoj analizi.

Ciljevi i ishodi:

Nakon završetka ovog kolegija studenti će razumjeti osnovne pojmove, logiku i način zaključivanja u okviru bajesijanske statistike, razumjet će razliku u pristupima između klasičnih metoda testiranja nul-hipoteze i bajesijanskog pristupa, korištenjem programa R i JASP znat će izračunati osnovne statističke testove i na adekvatan način izvijestiti o dobivenim rezultatima.

Oblik nastave i način ostvarivanja ECTS:

Nastava se odvija kroz predavanja i vježbe. Potrebno je poznavanje osnova statistike i multivarijatnih metoda. Ocjena se formira na temelju zadaće koja će uključivati praktičnu primjenu naučenog gradiva, odnosno obradu podataka (vlastitih ili pripremljenih od strane nastavnika) i pisanog izvještaja s prikazom i interpretacijom rezultata.

Obavezna literatura:

- Kruschke, J. K., & Liddell, T. (2018). Bayesian data analysis for newcomers. *Psychonomic Bulletin & Review*, 25, 1-23.
- van Doorn, J., van den Bergh, D., Bohm, U., Dablander, F., Derks, K., Draws, T., Evans, N.J., Gronau, Q.F., Hinne, M., Kucharský, Š. and Ly, A. (2019). The JASP Guidelines for Conducting and Reporting a Bayesian Analysis. *PsyArXiv*. doi:10.31234/osf.io/yqxfr
- Wagenmakers, E. J., Marsman, M., Jamil, T., Ly, A., Verhagen, A. J., Love, J., Selker, R., Gronau, Q. F., Šmira, M., Epskamp, S., Matzke, D., Rouder, J. N., & Morey, R. D. (2018). Bayesian inference for psychology. Part 1: Theoretical advantages and practical ramifications. *Psychonomic Bulletin & Review*, 25(1), 35-57.
- Wagenmakers, E. J., Love, J., Marsman, M., Jamil, T., Ly, A., Verhagen, A. J., Selker, R., Gronau, Q. F., Dropman, D. .... Morey, R. D. (2018). Bayesian statistical inference for psychological science. Part II: Example applications with JASP. *Psychonomic Bulletin & Review*. 25(1), 58-76.

Dodatna literatura:

- Kruschke, J. K. (2013). Bayesian estimation supersedes the t test. *Journal of Experimental Psychology: General*, 142, 573-603.

- van de Schoot, R., Winter, S. D., Ryan, O., Zondervan-Zwijnenburg, M., & Depaoli, S. (2017). A systematic review of Bayesian articles in psychology: The last 25 years. *Psychological Methods*, 22(2), 217-239.

Kolegij: ČITALAČKI KLUB / JOURNAL CLUB

Nositelji: Doc.dr.sc. Ana Butković, Doc.dr.sc. Aleksandra Huić, Doc.dr.sc. Mirjana Tonković

Sati/ECTS: 3(10 sati)-6(20 sati)

Jezik: hrvatski ili engleski

Okvirni sadržaj, oblik nastave i način ostvarivanja ECTS:

Journal club predstavlja formu nastave tijekom koje studenti, nastavnici i istraživači u neformalnoj atmosferi kritički promišljaju i analiziraju recentne znanstvene članke. Na svakom susretu jedna osoba prezentira rad iz znanstvenog područja kojim se bavi. Zadatak ostalih polaznika je unaprijed pročitati taj rad te tijekom susreta aktivno sudjelovati u raspravi o kvaliteti i korisnosti svih dijelova znanstvenog članka. Nije potrebno da svi budu stručnjaci u znanstvenom području kojim se rad bavi. Različitost u znanjima i kompetencijama jedan je od važnih faktora koji pridonosi kvaliteti rasprava i transferu znanja iz različitih područja. Evaluacijska istraživanja forme Journal Club-a pokazuju njegovu važnost za razvoj kritičkog mišljenja i vrednovanja znanstvenih istraživanja, upoznatost s recentnim istraživanjima te stvaranje socijalne mreže kolega.

Uvodni termin u trajanju od 90 minuta tijekom kojeg će se studenti detaljno upoznati s konceptom Journal Cluba, njegovim ciljevima te načinom rada. Na ovom sastanku studenti će dobiti detaljne upute o tome kako izabrati rad za JC, kako ga kritički čitati te prezentirati pred kolegama.

Tijekom akademske godine planira se 10 susreta u trajanju od 90 minuta (jednom mjesečno u razdoblju od rujna do lipnja s unaprijed definiranim terminima), u popodnevnim satima nakon redovitog radnog vremena.

Za stjecanje ECTS bodova, studenti trebaju jednom izlagati rad i još 4 puta prisustvovati radu JC. Moguće je sudjelovanje preko Skype conference call-a.

Na uvodnom sastanku će se od studenata tražiti da razmisle o terminima svojih izlaganja te će u prvom tjednu nakon tog sastanka studenti odabrati termin u kojem će oni izlagati rad (u tom trenutku ne moraju znati koji konkretni članak će izlagati). Prednost u odabiru termina će imati studenti koji žive i rade izvan Zagreba.

Tri tjedna prije svojeg termina izlaganja studenti moraju poslati odabrani članak i popratne materijale na odobrenje nositeljicama, a dva tjedna prije termina moraju poslati odabrani članak svima koji su upisali kolegij.

Ciljevi i ishodi:

Nakon kolegija studenti će moći koristiti znanstvene baze za pronalazak znanstvenih članaka, jasno i sažeto prezentirati istraživačke radove, kritički se osvrnuti na nacrt i rezultate nekog empirijskog istraživanja, analizirati prednosti i nedostatke znanstvene metodologije i različitih statističkih analiza, procjenjivati znanstvene i praktične implikacije znanstvenih istraživanja, diskutirati primjenu metodologije korištene u radovima za svoje područje istraživačkog interesa, te voditi raspravu s kolegama o vrijednosti pojedinih istraživanja.

Kolegij: DOKTORSKA RADIONICA

Nositelji: izv. prof. Margareta Jelić, doc. dr. Maja Parmač Kovačić

Suradnici: nastavnici doktorskog studija – članovi Povjerenstva za praćenje pojedinog kandidata te drugi nastavnici koji se bave područjem od užeg interesa

Sati/ECTS: 6 ECTS

Jezik: hrvatski

Okvirni sadržaj, oblik nastave i način ostvarivanja ECTS:

Kolegij obuhvaća dvije vrste aktivnosti doktoranada: konzultacije s mentorom te aktivno sudjelovanje na znanstvenim kružocima. Doktorandi su dužni obaviti najmanje 10 sati konzultacija s mentorom te sudjelovati na najmanje 10 radionica, pri čemu jednom trebaju biti voditelj doktorske radionice, a još najmanje 9 puta sudjelovati u doktorskim radionicama koje održavaju drugi doktorandi. Očekivano trajanje jedne radionice je 1-2h, a ukupan broj radionica ovisi o broju doktoranada u generaciji.

Sadržajno će izlaganje doktoranada na doktorskoj radionici biti vezano uz njihovo doktorsko istraživanje (sami mogu odabrati konkretnu temu i područje svog izlaganja na radionici, npr. vezano uz teorijski seminar, metodološki seminar, predistraživanja, prijedlog nacrtu doktorata i sl.). Prilikom održavanja Doktorske radionice doktorand koji vodi radionicu treba pripremiti izlaganje uz prezentaciju te osmisliti pitanja i dileme za raspravu s prisutnim profesorima i kolegama. Ostali sudionici radionice aktivno sudjeluju u diskusiji, nude konstruktivnu kritiku, daju sugestije.

Doktorske radionice su grupirane prema temama kojima se planiraju baviti u doktorskoj disertaciji, a na njih su pozvani i članovi povjerenstva za praćenje doktoranda i ostali zainteresirani nastavnici i članovi Odsjeka za psihologiju. Po potrebi, Doktorsku radionicu je moguće organizirati i u obliku video konferencije (u AV dvorani knjižnice FFZG).

Ciljevi i ishodi:

Studenti će imati priliku razmijeniti svoje spoznaje s kolegama i profesorima, te dobiti povratne informacije o smjeru razvoja svojeg doktorskog rada. Ujedno se na taj način potiče vršnjačko učenje (*eng. peer learning*) te kolegij predstavlja podršku u razvijanju socijalne mreže i budućih profesionalnih odnosa. Dodatni je cilj usavršiti komunikacijske i prezentacijske vještine doktoranada.

Nakon odslušanog kolegija doktorandi će moći jasno argumentirati teorijsku osnovu svojeg doktorskog istraživanja, diskutirati prednosti i nedostatke odabrane metodologije doktorskog istraživanja, uspoređivati metodologiju i teorijske pristupe iz različitih istraživačkih područja psihologije, procjenjivati znanstvene i praktične implikacije znanstvenih istraživanja te davati konstruktivne povratne informacije.

Način praćenja kvalitete:

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata. Provjera ostvarenosti ishoda dodatno se osigurava kontinuiranim praćenjem kandidata (moderatori radionice bilježe dolaske i aktivnosti doktoranada – izlaganje ili sudjelovanje), a poseban naglasak u tom smislu stavljen je na sadržajno oblikovanje prezentacije/izlaganja te pripremljenost za raspravu tijekom održavanja radionice.

Obavezna i dodatna literatura:

- [John D Cone](#) & [Sharon L Foster](#): *Dissertation and Theses from Start to Finish: Psychology and Related Fields 2nd ed.* American Psychological Association: Washington, DC.

- [Estelle Phillips](#) & [Derek.S. Pugh](#): *How To Get A Phd: A Handbook For Students And Their Supervisors 6th Edition*. Open University Press: NY.
- [Robert Brewer](#): *Your Ph.d. Thesis: How to Plan, Draft, Revise And Edit Your Thesis (In-focus Post Graduate)*. Studymates Ltd
- Marian Petre & Gordon Rugg: *The Unwritten Rules of PhD Research (Open Up Study Skills)*. Open University Press: NY.
- [Martyn Denscombe](#): *The Good Research Guide: For Small-Scale Social Research Projects*. Open University Press: NY.

Kolegij: ETIČKI KOLOKVIJ

Nositelj: prof. dr. Dinka Čorkalo Biruški

Suradnici:

Sati/ECTS: 10 sati / 3 ECTS

Jezik: hrvatski ili engleski

Okvirni sadržaj:

Izazovi istraživačke etike: s čime se istraživač susreće? Osjetljive populacije u istraživanju. Pitanja tajnosti, privatnosti i povjerljivosti u istraživačkoj praksi. Etički aspekti izvještavanja o rezultatima. Kvalitativna istraživanja i pitanje povjerljivosti. Kvalitativna istraživanja i pristanak na istraživanje: procesni nasuprot jednokratnom pristanku.

Znanstvena čestitost i povrede znanstvene čestitosti: plagiranje, znanstvena prevara, namještanje i „uljepšavanje“ rezultata i drugi oblici znanstvenog nepoštenja. Zašto se doktorandi (i drugi znanstvenici) upuštaju u etički upitne prakse: što možemo naučiti iz poznatih primjera? Kako je moguće prevenirati povrede znanstvene čestitosti.

Načela dobrohotnosti i izbjegavanja štete, autonomije, odanosti/povjerenja i pravičnosti u istraživačkom i akademskom okruženju. Znanstvene suradnje i etika rada u timu. Etika publiciranja, intelektualno vlasništvo i autorstvo. Upravljanje podacima i otvoreni pristup. Etika mentorskog odnosa.

Ciljevi i ishodi:

Cilj je kolegija upoznati doktorske studente s etičkim izazovima istraživačkog i šireg znanstvenog procesa, te ih uputiti na prepoznavanje i osjetljivost u rješavanju etičkih dilema u znanstvenim istraživanjima i akademskom okruženju. Studenti će nakon etičkog kolokvija moći: identificirati i definirati temeljne etičke vrijednosti, načela, norme i standarde koji su važni u znanosti i akademskom okruženju; identificirati etičke dileme u planiranju, osmišljavanju i provedi istraživanja, te donositi relevantne etičke prosudbe i odluke; prepoznati izazove istraživanja s osjetljivim populacijama i moći primjereno na njih odgovoriti; prepoznati povrede znanstvene čestitosti i kršenja etičkih načela u znanstvenoj i akademskoj praksi, te razviti osjetljivost za poduzimanje odgovarajućih mjera kojima se takva ponašanja mogu zaustaviti i spriječiti u budućnosti.

Oblik nastave i način ostvarivanja ECTS:

Pretpostavlja se poznavanje temeljnih etičkih načela u akademskom okruženju i relevantnih znanja stečenih tijekom diplomskog studija. Nastava će se odvijati kroz kraća predavanja namijenjena pojašnjavanju temeljnih pojmova, te kroz rješavanje etičkih dilema na konkretnim primjerima istraživačkih praksi – zamišljenima (scenariji) i stvarnima, koje će studentima ponuditi realistične dileme iz istraživačkog konteksta, te moguće pristupe njihovom rješavanju. Studenti će također imati priliku raditi na rješavanju etičkih pitanja i dilema u vlastitim istraživačkim projektima.

Obavezna literatura:

- Fisher, C. B. (2013). *Decoding the ethic code. A practical guide for psychologist*. Los Angeles: Sage. Poglavlje 11. Standards on Research and Publication. str. 219-266.
- ALLEA - All European Academies (2017). *European Code of conduct for research integrity Revised edition*, Berlin. Dostupno na: <http://www.allea.org/wp-content/uploads/2017/04/ALLEA-European-Code-of-Conduct-for-Research-Integrity-2017.pdf>
- European Commission (October, 2018). *Ethics in social science and humanities*. Dostupno na:

http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/other/hi/h2020_ethics-soc-science-humanities_en.pdf

- European Commission (2010). *European textbook on ethics in research*. Directorate-General for Research 2010 Science, Economy and Society. Dostupno na: https://ec.europa.eu/research/science-society/document_library/pdf_06/textbook-on-ethics-report_en.pdf
- Swedish Research Council (2017). *Good research practice*. Dostupno na: https://www.vr.se/download/18.5639980c162791bbfe697882/1529480529472/Good-Research-Practice_VR_2017.pdf

Dodatna literatura:

- ALLEA - All European Academies (2019). *Trust within science: Dynamics and norms of knowledge production*. Discussion paper no.2. Dostupno na: https://www.allea.org/wp-content/uploads/2019/01/ALLEA_Discussion_Paper_2.pdf
- ALLEA - All European Academies (2018). Ethical aspects of open access: A windy road. Workshop report. Dostupno na: https://www.allea.org/wp-content/uploads/2018/01/ALLEA_OAEthics_Workshop_Programme.pdf
- Löfström, E. & Pyhältö, L. (2014). Ethical issues in doctoral supervision: The perspectives of PhD students in the natural and behavioral sciences, *Ethics & Behavior*, 24(3), 195-214, DOI: [10.1080/10508422.2013.830574](https://doi.org/10.1080/10508422.2013.830574)
- Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) (2009). *Investigating research misconduct allegations in international collaborative research projects. A practical guide*. Paris. Dostupno na: <http://www.oecd.org/science/inno/42770261.pdf>

Tekuća periodika, posebno časopis *Ethics and Behavior*

Kolegij: KVALITATIVNA METODOLOGIJA

Nositelj: prof. emeritus dr. sc. Dean Ajduković

Sati/ECTS: 15 sati / 4 ECTS

Jezik: hrvatski

Okvirni sadržaj:

Paradigme u kvalitativnom pristupu: pozitivistička, postpozitivistička, konstruktivistička, kritička teorija. Proces kvalitativnog istraživanja: osvještavanje istraživača kao multikulturalnog subjekta, izbor teorijske paradigme, istraživačke strategije, metoda prikupljanja podataka i odabir analiza. Izrada nacrt kvalitativnog istraživanja. Izbor oblika intervjua i fokusna grupa – ulaženje u kontekst, razumijevanje kulture, prezentacija istraživača, izbor sugovornika, stjecanje povjerenja, prikupljanje materijala. Priprema podataka za obradu i analizu. Glavni načini analiziranja kvalitativnih podataka. Upravljanje kvalitativnim podacima. Uporaba računala u kvalitativnom istraživanju. Etičke specifičnosti u kvalitativnom pristupu.

Ciljevi i ishodi:

Studenti će moći usporediti kvantitativnu i kvalitativnu metodologiju. Studenti će moći odabrati odgovarajući pristup i tehnike za provedbu kvalitativnog istraživanja i izraditi nacrt istraživanja koji se temelji na kvalitativnoj metodologiji i primijeniti odgovarajuće analitičke postupke.

Oblik nastave i način ostvarivanja ECTS:

Interaktivna nastave (8 sati) i rasprava s vježbama (7 sata) na primjerima iz vlastite istraživačke prakse, čitanje literature, priprema i prezentiranje provedivog nacrt kvalitativnog istraživanja.

Obavezna literatura:

- Creswell, J., Poth, C. N. (2018). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches*. London: Sage.
- Maxwell, J. A., Wooffitt, R. (2005). *Qualitative research design: An interactive approach*. London: Sage.

Dodatnja literatura:

- Fontana, A., Frey, J.H. (1998). Interviewing. The art of science. U: N. K. Denzin, Y. S. Lincoln (Eds.), *Collecting and interpreting qualitative materials* (str. 47-78). London: Sage.
- Huberman, A.M., Miles, M.B. (1998). Data management and analysis methods. U: N.K. Denzin, Y.S. Lincoln (Eds.), *Collecting and interpreting qualitative materials* (str. 179-210). London: Sage.
- Morse, J.M. (1998). Designing funded qualitative research. In N.K. Denzin & Y.S. Lincoln (Eds.), *Collecting and interpreting qualitative materials* (pp. 56-85). London: Sage.
- Richards, T.J., Richards, L. (1998). Using computers in qualitative research. U: N.K. Denzin, Y.S. Lincoln (Eds.), *Collecting and interpreting qualitative materials* (str. 211-245). London: Sage.
- Silverman, D. (2001). *Interpreting qualitative data*. London: Sage.
- Stake, R.E. (1998). Case studies. In N.K. Denzin & Y.S. Lincoln (Eds.), *Collecting and interpreting qualitative materials* (pp. 86-109). London: Sage.

Kolegij: LONGITUDINALNI I KAUZALNI MODELI LATENTNIH VARIJABLI

Nositeljica: Prof. dr. sc. Vesna Buško

Suradnici: Doc. dr. B. Rebernjak, Doc. dr. A. Mujagić, Dr.sc. Una Mikac

Sati/ECTS: 15sati/4ECTS

Jezik: hrvatski ili engleski

Okvirni sadržaj:

Konceptualne osnove kauzalnog modeliranja u kontekstu analiza strukturalnih jednadžbi; pojam latentnih varijabli i njihova arbitrarna priroda; kauzalno zaključivanje u okviru modela latentnih varijabli; Načini analize promjena; modeliranje intraindividualnih razlika uz pomoć analiza latentnih varijabli; teorija latentnih stanja i crta; modeliranje latentnih promjena; promjene u vrijednostima pravih rezultata kao latentne varijable. Kauzalni regresijski modeli; Modeli paralelnih (sinkronih) i cross-lagged efekata; cross-lagged modeli u testiranju hipoteza o posredujućim efektima; multigrupni longitudinalni modeli i testiranje hipoteza o moderator efektima; specifikacija i testiranje hipoteza o moderiranim medijacijskim odnosima; eksplicitno modeliranje nemjerenih latentnih varijabli.

Ciljevi i ishodi:

Nakon usvojenih sadržaja predviđenih programom kolegija očekuje se da polaznici (a) razumiju glavne paradigme i racionalu u osnovi upotrebe latentnih varijabli u analizama promjena i procjene kauzalnih efekata; (b) znaju provesti analize za provjeru hipoteza o izvorima i korelatima promjena, odnosno primijeniti jednostavnije tipove analiza longitudinalnih modela latentnih varijabli, (c) mogu kritički prosuditi odabir određenog postupka za analize latentnih promjena u kontekstu alternativnih načina tretmana istih varijabli, (d) mogu kritički ocijeniti vlastite rezultate, kao i interpretacije nalaza drugih objavljenih radova.

Oblici nastave i način ostvarivanja ECTS:

Sadržaj kolegija obrađuje se kroz predavanja, praktične demonstracije empirijskih primjera i vježbe; svaka cjelina i specifična kategorija modela praćena je prezentacijom primjera testiranja strukturalnih modela na višekratnim mjerenjima, raspravom rezultata provedbe analiza, te samostalnim radom studenata uz upotrebe odgovarajućih programskih paketa. Obaveze studenata uključuju samostalnu provedbu analiza u skladu s individualno priređenim zadacima te priređivanje završnog ispitnog izvještaja.

Za uspješno praćenje i usvajanje sadržaja kolegija potrebna su temeljna predznanja iz područja psihometrije, inferencijalne statistike, multivarijatnih regresijskih i faktorsko-analitičkih postupaka, te osnovno poznavanje logike i koraka u provedbi analiza strukturalnih jednadžbi.

Obavezna literatura:

- Joreskog, K., G., Olsson, U. H., & Wallentin, F. Y. (2016). *Multivariate Analysis with LISREL*. Springer Series in Statistics. Springer, Basel.
- McArdle, J. J. & Nesselroade, J. R. (2014). *Longitudinal data analysis using structural equation models*. Washington, DC: APA.
- Little, T. D., Schnaub, K. U., Baumert, J. (Eds) (2000). *Modeling longitudinal and multilevel data: Practical issues, applied approaches, and specific examples*. London: LEA.

Dodatna literatura:

- Cudeck, R., du Toit, S., & Sorbom, D. (Eds.) (2001). *Structural Equation Modeling: Present and Future*. Lincolnwood: Scientific Software International, Inc.
- Moskowitz, D.S., & Hershberger, S.L. (2002). *Modeling intraindividual variability with repeated measures data*. London: LEA, Inc.
- Steyer, R. (2005). Analyzing individual and average causal effects via structural equation models. *Methodology*, 1(1), 39-54.

Kolegij: LONGITUDINALNI NACRTI I ANALIZE PODATAKA

Nositelj(i): Prof. dr. sc. Gordana Keresteš, Izv. prof. dr. sc. Zvonimir Galić, Doc. dr. sc. Irma Brković

Sati/ECTS: 20 sati/5 ECTS

Jezik: hrvatski

Okvirni sadržaj:

Nacrti istraživanja razvojnih promjena. Statistički pristupi podacima prikupljenim longitudinalnim istraživanjima. Usporedba tradicionalnih i suvremenih pristupa obradi longitudinalnih podataka. Višerazinska analiza podataka. Analiza preživljavanja. Analiza longitudinalnih podataka u okviru linearnog strukturalnog modeliranja (autoregresijski i križni modeli te modeli latentnih krivulja promjene).

Ciljevi i ishodi:

Studenti će moći objasniti složene odnose između teorijskih pitanja u razvojnoj znanosti, nacrtu istraživanja razvojnih promjena i postupaka obrade razvojnih podataka. Moći će prepoznati jake i slabe strane različitih nacrtu istraživanja razvojnih promjena. Znat će objasniti slabosti tradicionalnih pristupa obradi longitudinalnih podataka i prednosti suvremenih pristupa. Produbit će razumijevanje prikaza i interpretacije rezultata suvremenih analiza longitudinalnih podataka. Moći će samostalno osmisliti odgovarajuće nacрте za istraživanje različitih razvojnih problema i izabrati prikladne metode za analizu prikupljenih podataka.

Oblik nastave i način ostvarivanja ECTS:

Gradivo će se obraditi kombinacijom predavanja, rasprava, individualnih i grupnih vježbi te konzultacija. Temeljna metodološka pitanja obradit će se putem interaktivnih predavanja i rada na literaturi. U okviru vježbi, studentima će na primjerima nekoliko setova podataka biti pokazani koraci provedbe višerazinskih analiza podataka i analize preživljavanja te će im biti objašnjena logika analize longitudinalnih podataka u okviru linearnog strukturalnog modeliranja. Također će im biti komparativno prikazani načini provjere razvojnih hipoteza tradicionalnim i suvremenim statističkim pristupima. Razumijevanje gradiva provjerit će se pismenim ispitom koji se ocjenjuje.

Obavezna literatura:

- Collins, L.M. (2006). Analysis of longitudinal data: The integration of theoretical model, temporal design, and statistical model. *Annual Review of Psychology*, 57, 505-528.
- Lerner, R. M. (2002). *Concepts and theories of human development – Chapter 18, Methodological issues in the study of human development* (pp. 480-513). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Lerner, R. M. & Overton, W. F. (2008). Exemplifying the integration of the relational developmental system: Synthesizing theory, research, and application to promote positive development and social justice. *Journal of Adolescent Research*, 23, 245-255.
- Lerner, R. M., Schwartz, S. J., & Phelps, E. (2009). Problematics of time and timing in the longitudinal study of human development: Theoretical and methodological issues. *Human Development*, 52, 44-68.
- Singer, J. D., & Willett, J. B. (2003). *Applied longitudinal data analysis: Modeling change and event occurrence*. Oxford University Press.

Dodatna literatura:

- Baltes, P. B. (1968). Longitudinal and cross-sectional sequences in the study of age and generation effects. *Human Development, 11*, 145-171.
- Caspi, A., Roberts, B. W. & Shiner, R. L. (2005). Personality development: Stability and change. *Annual Review of Psychology, 56*, 453–484.
- Heck, R. H., Thomas, S. L. & Tabata, L. N. (2010). *Multilevel and longitudinal modeling with IBM SPSS*. NY: Routledge Academic.
- Hox, J. (2010). *Multilevel analysis: Techniques and applications*. London: Lawrence Erlbaum Associates.
- Little, T. D., Schnabel, K. U., & Baumert, J. (2000). *Modeling longitudinal and multilevel data: Practical issues, applied approaches and specific examples*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Schaie, K.W. (1965). A general model for the study of developmental problems. *Psychological Bulletin, 64*, 92-107.

Kolegij: META-ANALIZA**Nositelj:** doc. dr. sc. Tena Vukasović Hlupić**Sati/ECTS:** 10 sati /3ECTS**Jezik:** hrvatski**Okvirni sadržaj:**

Definiranje postupka meta-analize. Logički, istraživački i statistički temelji meta-analize. Prikaz i kritički osvrt na prve meta-analize: poticaji za razvitak suvremenih meta-analitičkih postupaka. Prikaz svih koraka u postupku meta-analize. Specifičnosti formuliranja istraživačkih ciljeva u kontekstu meta-analize. Definiranje ciljne populacije primarnih istraživanja: kriteriji uključivanja i kriteriji isključivanja. Postupak kodiranja: izrada kodne knjižice, kodnog plana i edukacija pomoćnih procjenjivača. Teorijske pretpostavke najčešćih suvremenih modela u okviru meta-analize: model fiksnog učinka i model slučajnih učinaka. Odabir i izračun primjerene veličine učinka. Testiranje heterogenosti i ispitivanje utjecaja moderatora. Postupci korekcije pristranosti u objavljivanju. Uvjeti valjanosti zaključaka meta-analize.

Ciljevi i ishodi:

Studenti će se upoznati s temeljnom logikom meta-analize, glavnim teorijskim postavkama korištenih modela, koracima i postupcima meta-analize te s mogućnostima i ograničenjima interpretacije i generalizacije statističkih vrijednosti dobivenih meta-analizom.

Oblik nastave i način ostvarivanja ECTS:

10 sati nastave: 10 sati predavanja. Ocjenjuje se: 50% ocjene na temelju usmenog seminarskog izlaganja samostalno odabrane meta-analize (preporuka: iz područja studentovog doktorata); 50% ocjene na temelju pismenog seminarskog rada.

Obavezna literatura:

- Cooper, H. M., Hedges, L. V. i Valentine, J. C. (Ur.). (2009). *The handbook of research synthesis and meta-analysis. Second edition*. New York: Russell Sage Foundation.
- Lipsey, M. W. i Wilson, D. B. (2001). *Practical Meta-Analysis*. London: SAGE Publications.

Dodatna literatura:

- Borenstein, M., Hedges, L. V., Higgins, L. V. i Rothstein, H. R. (2009). *Introduction to Meta-Analysis*. Chichester, UK: John Wiley & Sons, Ltd.
- Cooper, H. M. i Hedges, L. V. (Ur.). (1994). *The handbook of research synthesis*. New York: Russell Sage Foundation.
- Vukasović, T. (2013). *Meta-analiza istraživanja genetskoga i okolinskoga doprinosa individualnim razlikama u ličnosti*. Neobjavljeni doktorski rad. Zagreb: Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu.
- Vukasović, T. i Bratko D. (2015). Heritability of personality: a meta-analysis of behavior genetic studies. *Psychological Bulletin*, 141(4), 769-785. doi: 10.1037/bul0000017

Kolegij: METODOLOGIJA STRUKTURALNOG MODELIRANJA

Nositeljica: Prof. dr. sc. Vesna Buško

Suradnici: Doc. dr. B. Rebernjak, Doc. dr. A. Mujagić, Dr.sc. Una Mikac

Sati/ECTS: 15/4

Jezik: hrvatski ili engleski

Okvirni sadržaj:

Opći metodološki okvir modeliranja latentnih varijabli; uloga psihometrijske i supstancijalne teorije u modeliranju strukturalnim jednadžbama; logičke i statističke pretpostavke u osnovi strukturalnog modeliranja; problemi specifikacije ekvivalentnih modela; specifikacija izravno usporedivih (uklopljenih) modela; strukturalne i mjerne komponente; strukturalni modeli u manifestnom prostoru i analiza traga; mjerni modeli i konfirmatorna faktorska analiza; teorijska priroda latentnih varijabli.

Primjena teorije testova u postupcima generiranja, specifikacije i provjere modela strukturalnih jednadžbi; specifičnosti u provedbi i ishodima konfirmatornih u usporedbi s eksploratornim FA postupcima; pravi rezultat kao latentna varijabla; modeli paralelnih, tau-ekvivalentnih i kongeneričkih testova; identifikacija i provjerljivost modela; metode za procjenu parametara modela; slaganje modela s empirijskim podacima.

Testiranje specifičnih hipoteza: modeliranje posredujućih odnosa: testiranje medijacijske hipoteze u analizi traga te u strukturalnim modelima s latentnim varijablama; testiranje stabilnosti/invarijantnosti faktora, faktorskih solucija i strukturalnih parametara; modeliranje interakcijskih i nelinearnih efekata: načini formulacija modela u testiranju hipoteza o moderator efektima.

Ciljevi i ishodi:

Nakon usvojenih sadržaja predviđenih programom kolegija očekuje se da polaznici (a) razumiju povezanost pretpostavki psihometrijske teorije i modela strukturalnih jednadžbi, (b) poznaju mogućnosti i ograničenja metodologije strukturalnog modeliranja u testiranju istraživačkih hipoteza, (c) znaju ocijeniti prikladnost empirijskih podataka za primjenu analiza strukturalnih jednadžbi u vlastitom istraživanju, (d) znaju objasniti vlastite rezultate i ocijeniti primjerenost interpretacija u objavljenim istraživanjima drugih autora.

Oblici nastave i način ostvarivanja ECTS:

Sadržaj kolegija obrađuje se kroz predavanja, praktične demonstracije empirijskih primjera i vježbe –prezentacije specifičnih kategorija modela i samostalne provedbe analiza: testiranje mjernih odnosno strukturalnih modela s manifestnim / latentnim varijablama uz upotrebe odgovarajućih programskih paketa, rasprave rezultata provedenih analiza. Uz aktivan rad tijekom nastave, obaveze studenata uključuju samostalnu provedbu analiza izvan formalnog dijela nastave, u skladu s individualno priređenim zadacima te priređivanje završnog ispitnog izvještaja.

Za uspješno praćenje i usvajanje sadržaja kolegija potrebna su temeljna predznanja iz psihometrije, inferencijalne statistike, multivarijantnih regresijskih i faktorsko-analitičkih postupaka.

Obavezna literatura:

- Kline, R. B. (2010). *Principles and practice of structural equation modeling*. New York: The Guilford Press.
- Raykov, T., & Marcoulides, G. A. (2006). *A first course in structural equation modeling* (2nd ed.). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Loehlin, J. C. (2004). *Latent variable models: An introduction to factor, path, and*

structural analysis (4th ed). Hillsdale: Lawrence Erlbaum Associates.

Dodatna literatura:

- Joreskog, K., G., Olsson, U. H., & Wallentin, F. Y. (2016). *Multivariate Analysis with LISREL*. Springer Series in Statistics. Springer, Basel.
- Schumaker, R. E., & Lomax, R. G. (2004). *A beginner's guide to structural equation modeling* (2nd ed.). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Steyer, R., Mayer, A., Geiser, C., & Cole, D. (2015). A theory of states and traits—Revised. *Annual Review of Clinical Psychology*, *11*, 71-98.

Kolegij: PRIMJENA CFA I SEM METODOLOGIJE

Nositelj: doc. dr. sc. Blaž Rebernjak

Sati/ECTS: 20 sati / 4 ECTS

Jezik: hrvatski

Okvirni sadržaj:

Svrha kolegija je upoznati polaznike sa nekim osnovnim problemima primjene SEM i CFA metodologije u praktičnom kontekstu. Želi se osnažiti studente za samostalno provođenje analiza i razmatranje potencijalnih teorijskih i praktičnih zamki uz vježbanje na vlastitim podacima. U teorijskom dijelu studenti će se upoznati s različitim pristupima najčešćim problemima koji se javljaju kod primjene CFA i SEM metodologije na podacima tipičnim za psihologijska istraživanja.

U praktičnom dijelu studenti će na vlastitim podacima (ako ih nemaju, dobit će realistične kompleksne podatke) prolaziti osnovne korake pripreme podataka za CFA i SEM analize, odabir i specifikacije odabranih modela te interpretacije koje iz njih proizlaze. U ovom će kolegiju studenti dobiti konceptualni i praktični uvod za rad u programu za obradu i vizualizaciju podataka *R*. Ovaj program i modul *lavaan* predstavljaju besplatnu i jednostavnu alternativu programima za specifikaciju i estimaciju CFA i SEM modela.

Ciljevi i ishodi:

Očekuje se da će studenti po završetku kolegija moći samostalno provoditi osnovne operacije potrebne za pripremu i analizu podataka u okviru programa *R*. Studenti će moći evaluirati konkretne podatke na kojima je potrebno provoditi CFA ili SEM analize, te prepoznati potencijalne probleme koji proizlaze iz njihovih specifičnosti. Očekuje se da će studenti biti u stanju odabrati i provesti najprimjereniji pristup ovisno o konkretnim okolnostima.

Oblik nastave i način ostvarivanja ECTS:

Pisanje seminarskog rada na temelju individualnog projekta koje će studenti provoditi na vlastitim podacima koje su prikupili u postupku izrade doktorata, ili nekim njima od ranije dostupnim podacima.

Obavezna literatura:

- Brown, T.A. (2015). *Confirmatory Factor Analysis for Applied Research*, New York: Guilford Press.
- Hooper, D., Coughlan, J., Mullen, M. (2008). Structural Equation Modelling: Guidelines for Determining Model Fit. *Electronic Journal of Business Research Methods*, 6(1), 53-60.
- Little, T. D., Cunningham, W. A., Shahar, G., & Widaman, K. F. (2002). To parcel or not to parcel: Exploring the question, weighing the merits. *Structural equation modeling*, 9(2), 151-173.
- Reise, S. P. (2012). The rediscovery of bifactor measurement models. *Multivariate behavioral research*, 47(5), 667-696.
- Rosseel, Y. (2018). *The lavaan tutorial*. Department of Data Analysis: Ghent University.

Dodatna literatura:

- Asparouhov, T., Muthén, B., & Morin, A. J. (2015). Bayesian structural equation modeling with cross-loadings and residual covariances: Comments on Stromeyer et al. *Journal of Management*, 41(6), 1561–1577.

- Hau, K. T., & Marsh, H. W. (2004). The use of item parcels in structural equation modelling: Non-normal data and small sample sizes. *British Journal of Mathematical and Statistical Psychology*, 57(2), 327-351.
- Marsh, H. W., Morin, A. J., Parker, P. D., & Kaur, G. (2014). Exploratory structural equation modeling: An integration of the best features of exploratory and confirmatory factor analysis. *Annual review of clinical psychology*, 10, 85-110.
- Morin, A. J., Arens, A. K., & Marsh, H. W. (2016). A bifactor exploratory structural equation modeling framework for the identification of distinct sources of construct-relevant psychometric multidimensionality. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 23(1), 116-139.
- Muthén, B., & Asparouhov, T. (2012). Bayesian structural equation modeling: a more flexible representation of substantive theory. *Psychological methods*, 17(3), 313.
- Reise, S. P., Scheines, R., Widaman, K. F., & Haviland, M. G. (2013). Multidimensionality and structural coefficient bias in structural equation modeling: A bifactor perspective. *Educational and Psychological Measurement*, 73(1), 5-26

Kolegij: PRIMJENA MULTIVARIJATNIH METODA

Nositelji: prof.dr.sc. Damir Ljubotina, doc.dr.sc. Blaž Rebernjak

Sati/ECTS: 15 sati / 4 ECTS boda

Jezik: hrvatski

Okvirni sadržaj:

Upoznavanje s teorijskim pretpostavkama, uvjetima primjene te postupcima provedbe osnovnih multivarijatnih metoda za analizu podataka. Ovisno o predznanjima te istraživačkim interesima program će biti usmjeren na temeljitu obradu različitih metoda za eksploratornu faktorsku analizu te različitih modaliteta regresijske analize. U skladu s istraživačkim interesima studenti mogu odabrati i diskriminacijsku analizu ili klaster analizu ili neke odabrane napredne teme vezane uz faktorsku ili regresijsku analizu, pri čemu bi nastava bila individualizirana. Nastava vezana uz pojedinu metodu uključuje: Osnovnu logiku analize, temeljne pretpostavke i uvjete za provedbu, istraživačke probleme za koje je analiza prikladna, provedbu analize u programu SPSS i/ili R, interpretaciju rezultata i pisanje izvještaja, upoznavanje sa specifičnim metodološkim problemima pri provedbi pojedine analize (pr. tretman podataka koji nedostaju, metodološki problemi provedbe analize na česticama, analiza bipolarnih konstrukata).

Ciljevi i ishodi:

Osposobiti studente za samostalni odabir, kritičku prosudbu adekvatnosti i tehničku provedbu eksploracijske faktorske analize te regresijske analize, te jedne od dodatnih metoda u skladu sa specifičnim istraživačkim interesima studenta (diskriminacijska analiza, klaster analiza).

Nakon položenog ispita studenti će moći: opisati osnovne pojmove i koncepte vezane uz multivarijatne metode za analizu podataka; prepoznati istraživačke probleme čije rješavanje zahtijeva primjenu metoda za multivarijatnu analizu te odabrati analizu prikladnu postavljenim istraživačkim ciljevima ; objasniti osnovne teorijske pretpostavke, logiku i namjenu pojedine multivarijatne analize ; samostalno provesti cjelovitu analizu uporabom programa SPSS ili R ; samostalno interpretirati rezultate provedene analize te napisati izvještaj uz navođenje svih relevantnih statističkih pokazatelja ; identificirati metodološke faktore koji mogu utjecati na prikladnost i valjanost rezultata provedenih multivarijatnih metoda.

Oblik nastave i način ostvarivanja ECTS-a:

Kolegij je osmišljen da studentima različitog predznanja omogući usvajanje osnovnih znanja i kompetencija potrebnih za samostalnu primjenu multivarijatnih metoda u vlastitom istraživačkom radu. Kroz uvodna predavanja (5 sati) obradit će se osnovni pojmovi vezani uz dva šira područja multivarijatne statistike: eksploratorne faktorsko-analitičke postupke i različite modalitete višestruke regresijske analize. Studenti koji imaju osnovna predznanja iz ovoga područja mogu odabrati napredne teme iz navedenog područja. Kroz vježbe i radionički oblik nastave studenti će se upoznati s provedbom analiza u statističkim programima SPSS i/ili R (6 sati). U okviru nastave predviđen je kraći uvod u osnove rada s navedenim programima. U skladu s individualnim istraživačkim interesima te ovisno o razini predznanja studenti mogu odabrati neku od dvije dodatne multivarijatne metode (diskriminacijsku analizu ili klaster analizu) te kroz projektni zadatak provesti analizu na vlastitim ili zadanim podacima u obliku individualnih konzultacija (4 sata). Ispit se sastoji od provedbe jedne od multivarijatnih analiza na zadanim podacima i pisanja izvještaja o provedenoj analizi.

Obvezna literatura

- Grimm, L.G., & Yarnold, P.R. (Eds.) (1995). *Reading and Understanding Multivariate Statistics*. Washington: American Psychological Association.
- Hair, J.F., Anderson, R.L., Tatham, R.E., & Black, W. (1998). *Multivariate data analysis*. London: Prentice-Hall.
- Jaccard, J., et.al. (2002). *Interaction effects in multiple regression*. London: Sage.
- Tabachnick, B., & Fidell, L.S. (2000). *Using multivariate statistics*. Addison Wesley.

Dodatna literatura

- Gill, J. (2001). *Generalized linear models: A unified approach*. London: Sage.
- Kruskal, J.B., & Wish, M. (1978). *Multidimensional scaling*. London: Sage.
- Loehlin, (1998). *Latent variable models: An introduction to factor, path, and structural analysis*. London: LEA.

Kolegij: PRIMJENA VIŠERAZINSKOG MODELIRANJA

Nositelj: Izv.prof.dr. Irena Burić

Suradnici: dr. sc. Jasmina Tomas

Sati/ECTS: 15 sati/4ECTS

Jezik: hrvatski ili engleski jezik

Okvirni sadržaj:

Naglasak kolegija je na savladavanju tehnika potrebnih za samostalno provođenje višerazinskih analiza. Sadržaj uključuje sljedeće teme: teorijska opravdanost i statistički preduvjeti za provođenje višerazinskih analiza, potreba za statističkim uvažavanjem višerazinske strukture podataka, specifikacija i testiranje 2-razinskih modela kojima se ispituje i objašnjava varijanca odsječaka (*intercepts*) i nagiba (*slopes*) (uz ekstenzije na kompleksnije modele), specifikacija i testiranje 2-razinskih mjernih i strukturalnih modela. Upoznavanje sa statističkim programom *Mplus*.

Ciljevi i ishodi:

Studenti će nakon odslušanog kolegija moći: opisati i argumentirati logičku osnovu višerazinskih analiza; kritički evaluirati opravdanost provedbe višerazinskih analiza; samostalno specificirati i testirati višerazinske modele koristeći statistički program *Mplus* te interpretirati dobivene rezultate.

Oblik nastave i način ostvarivanja ECTS:

Nastava uključuje 5 sati predavanja i 10 sati vježbi. Vježbe se provode na realnim podacima. Poželjno je da studenti posjeduju i vježbaju na vlastitim podacima koji udovoljavaju pretpostavkama za provođenje višerazinskih analiza. Ukoliko ih ne posjeduju, nastavnik će im omogućiti pristup realnim podacima. Ocjena i ECTS bodovi se ostvaruju na temelju individualnog projektnog zadatka koji će studenti provoditi na realnim podacima.

Za upis kolegija potrebno je dobro poznavanje regresijske analize, a poželjno je predznanje iz područja višerazinskog modeliranja (položen predmet Longitudinalni nacrti i analize podataka) i metodologije strukturalnog modeliranja (položen predmet Metode strukturalnog modeliranja).

Obavezna literatura:

- Heck, R. H. & Thomas, S. L. (2015). *An Introduction to Multilevel Modeling Techniques. MLM and SEM Approaches Using Mplus (3rd Edition)*. New York: Routledge.
- Hox, J. (2002, 2010) *Multilevel analysis: Techniques and applications*. London: Lawrence Erlbaum Associates.

Dodatna literatura:

- González-Romá, V. i Hernández, A. (2017). Multilevel Modeling: Research-Based Lessons for Substantive Researchers. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, 4, 183-210.
- Marsh, H.W., Lüdtke, O., Robitzsch, A., Trautwein, U., Asparouhov, T., Muthén, B.O., & Nagengast, B. (2009). Doubly-latent models of school contextual effects: Integrating multilevel and structural equation approaches to control measurement and sampling error. *Multivariate Behavioral Research*, 44, 764-802.
- Muthén, L. K., & Muthén, B. O. (1998.-2012). *Mplus user's Guide*. Seventh Edition. Los Angeles, CA: Muthén & Muthén.

Kolegij: SLOŽENI EKSPERIMENTALNI NACRTI

Nositelj: Prof. dr. sc. Dragutin Ivanec

Surdnik: Dr. sc. Ivan Tomić

Sati/ECTS: 20 sati/5 ECTS

Jezik: Hrvatski

Okvirni sadržaj:

Teorijski i metodološki čimbenici osmišljavanja složenih eksperimentalnih nacrti istraživanja. Varijacije faktorijalnih nacrti s više nezavisnih te jednom ili više zavisnih varijabli. Određivanje statističke snage i planiranje veličine uzorka. Upotreba analize varijance pri testiranju statističkih hipoteza: ANOVA, ANCOVA, MANOVA i MANCOVA. Naknadna testiranje razlika i izražavanje veličine učinka.

Ciljevi i ishodi:

Cilj je kolegija upoznavanje s teorijskim i metodološkim čimbenicima pri planiranju eksperimentalnih nacrti istraživanja s više nezavisnih i zavisnih varijabli te provedba statističkih analiza. Studenti će steći kompetencije: a) planiranja nacrti sa stajališta osiguravanja unutarnje i vanjske valjanosti; b) planiranja i određivanja statističke snage; c) korištenja statističkih postupaka pri testiranju statističkih hipoteza kod složenih eksperimentalnih nacrti i interpretacije dobivenih ishoda; d) odabira primjerene mjere veličine učinka.

Oblik nastave i način ostvarivanja ECTS:

Predavanja uz vježbe i radionice na priređenim podacima za koje je potrebno temeljno predznanje korištenja nekog programa za statističku obradu podataka. Polaganje ispita.

Obavezna literatura:

- Kirk, R.E. (2013). *Experimental design. Procedures for the Behavioral Sciences*. London: SAGE.
- Tabachnick, B.G., & Fidell, L.S. (2001, ili novije izdanje). *Using Multivariate Statistics* (4th Edition ili novije izdanje). Boston: Allyn and Bacon.
- Shadish, W.R., Cook, D.T., & Campbell, D.T. (2002). *Experimental and Quasi-experimental Design for Generalized Causal Inference*. Boston: Houghton Mifflin Company.
- Milas, G. (2005). *Istraživačke metode u psihologiji i drugim društvenim znanostima*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Huitema, B.E. (2011). *The Analysis of Covariance and Alternatives. Statistical Methods for Experiments, Quasi-Experiments, and Single-Case Studies*. Hoboken, New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

Dodatna literatura:

- Gamst, G., Meyers, L.S., & Guarino A.J. (2008). *Analysis of Variance Designs. A conceptual and Computational Approach with SPSS and SAS*. New York: Cambridge University Press.

Kolegij: SPECIFIČNOSTI METODOLOGIJE U KLINIČKIM ISTRAŽIVANJIMA

Nositelj: prof. dr. sc. Nataša Jokić-Begić

Sati/ECTS: 10 sati / 3 ECTS

Jezik: hrvatski

Okvirni sadržaj:

Sustavna evaluacija i mjerenje psiholoških, bioloških i socijalnih faktora. ToK (The Tree of Knowledge sycetm) sustav u kliničkoj psihologiji. Kvantitativni, kvalitativni i mješoviti nacrti istraživanja. Kriteriji za odabir relevantnih metoda istraživanja s obzirom na svrhu i specifičnosti predmeta mjerenja. Osobitosti sudionika u kliničkim istraživanjima. Aktualne teme istraživanja u području kliničke psihologije. Specifičnosti nacrti istraživanja s jednim sudionikom. Psihometrijske osobitosti različitih objektivnih i projektivnih tehnika najčešće korištenih u kliničkim istraživanjima. Specifičnosti nacrti istraživanja u eksplorativne i preventivne svrhe.

Ciljevi i ishodi:

Nakon odslušanog kolegija studenti će moći: 1. kritički se osvrnuti na metodološke specifičnosti istraživanja u području kliničke psihologije, 2. prilikom osmišljavanja i provođenja vlastitih istraživanja vodeći računa o prednostima i nedostacima pojedinih tehnika, 3. osmisлити istraživanje na kliničkom uzorku usklađujući cilj istraživanja s vrstom podataka dobivenim različitim metodama procjene.

Oblik nastave i način ostvarivanja ECTS:

Nastava se provodi kroz predavanja i rasprave, te studentske prezentacije.

Obavezna literatura:

- Barker, C., & Pistrang, N. (2015). *Research methods in clinical psychology: An introduction for students and practitioners*. John Wiley & Sons.
- Kazdin, A. E. (2011). *Single-case research designs: Methods for clinical and applied settings*. Oxford University Press.
- Barlow, D.H., & Durand, V.M. (2017). *Abnormal psychology: An Integrative approach*. Belmont: Wadsworth.

Dodatnja literatura:

- Lilienfeld, S.O., Lynn, S.J., & Lohr, J.M. (2014). *Science and Pseudoscience in Clinical Psychology*. New York: The Guilford Press.

Kolegij: SUVREMENI PRISTUPI U TEORIJI TESTOVA: MODELI I APLIKACIJE

Nositelj: prof.dr.sc. Damir Ljubotina

Sati/ECTS: 15 sati / 4 ECTS boda

Jezik: hrvatski

Okvirni sadržaj:

Pregled klasičnih i modernih konceptualizacija unutar teorije testova. Različite paradigme određena predmeta mjerenja i dimenzionalnosti mjerenja. Teorija odgovora na zadatke (IRT): pregled osnovnih pretpostavki i modela. Primjena IRT u razvoju testa i analizi testovnih rezultata. Interakcionistički pristupi mjerenju crta i stanja. Različiti teorijski pristupi određenju i provjeri valjanosti. Različiti teorijski pristupi određenju i provjeri pouzdanosti i pogreške mjerenja. Izvori i metode analize konstruktivno irelevantne varijance u rezultatima mjerenja. Metode za analizu različitog funkcioniranja zadataka i pristranosti testovnih rezultata. Metodološki aspekti računalne primjene testova. Računalno adaptivno testiranje (CAT) i izrada banke zadataka.

Ciljevi i ishodi:

Upoznati polaznike sa suvremenim konceptima i modelima unutar teorije testova. Osposobiti polaznike za kritičko promišljanje pri izboru modela primjerenog specifičnom problemu mjerenja. Upoznati polaznike s novim tehnologijama u području psihodijagnostike i psihologijskog mjerenja.

Oblik nastave i način ostvarivanja ECTS:

Nastava će se provoditi kroz predavanja uz uporabu suvremene tehnologije (6 sati). Demonstracija računalne i on-line primjene suvremenih modela u teoriji testova izvodit će se u obliku vježbi na računalima (3 sata). Evaluacija i usporedba modernih paradigmi bit će obrađena kroz grupnu diskusiju (1 sat). Ostatak satnice i ostvarivanje ECTS bodova bit će individualizirani u skladu s istraživačkim interesima pojedinih studenata. Studenti će nakon odabira individualne teme dobiti zadanu literaturu koju će samostalno proučiti (3 sata) te će kroz individualne konzultacije pristupiti provedbi projektnog zadatka (2 sata).

Projektni zadatak može uključivati i analizu podataka koje je student prikupio u okviru vlastitog istraživanja. Ispit se sastoji od izrade projektnog zadatka u okviru teme koju student odabere.

Obvezna literatura

- Hambleton, R.K., Swaminathan, H., & Roges, H.J. (1991). *Fundamentals of Item Response Theory*. Newbury Park: Sage Publications.
- Van der Linden, W.J., & Glass, C.A.W. (2000). *Computerized Adaptive Testing: Theory and Practice*. Psychological Assessment Corporation.
- Ljubotina, D., Pavlin-Bernardić, N., Salkičević, S. (Ur.) (2015). Metodološki aspekti računalne primjene testova, FF press, Zagreb.

Dodatna literatura

- Embretson, S.E., & Reise, S.P. (2000). *Item Response Theory for Psychologists*. London: Lawrence Erlbaum Associates.
- McDonald, R.P. (1999). *Test Theory*. Mahwah-NewYearsy-London: Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- Hambleton, R.K., & Slater, S.C. (1997). Item Response Theory Models and Testing Practices: Current International Status and Future Directions. *European Journal of Psychological Assessment*, 13(1), 21-28.

Kolegij: TESTIRANJE MEDIJACIJSKIH I MODERACIJSKIH HIPOTEZA

Nositelj: prof.dr.sc. Darja Maslić Seršić

Suradnici: dr.sc. Jasmina Tomas

Sati/ECTS: 10sati/3ECTS

Jezik: hrvatski

Okvirni sadržaj:

Istraživačka pitanja koja u fokusu imaju mehanizme koji leže u podlozi povezanosti između pojava te istražuju uvjete pod kojima se oni ostvaruju: *Kako?* i *Kada?* Medijacijske i moderacijske istraživačke hipoteze i postupci analize podataka. Jednostavni medijacijski modeli. Testiranje jednostavnih medijacijskih hipoteza: statistički preduvjeti, strategije analize, korištenje *PROCESS* programa, rezultati, statistička snaga, veličina efekta. Testiranje moderacijskih hipoteza: interakcija između varijabli, korištenje *PROCESS* programa, kontinuirane i kategorijalne varijable, vizualizacija rezultata. Složeni medijacijski i moderacijski modeli – kako ih postulirati i testirati.

Ciljevi i ishodi:

Nakon položenog ispita, studenti će moći ispravno postaviti medijacijske i moderacijske hipoteze te će znati argumentirati njihov spoznajni doprinos. Moći će istraživati mehanizme i uvjete psiholoških pojava tako što će definirati teorijske modele koji uključuju medijacijske i moderacijske procese te će ih statistički analizirati koristeći *PROCESS* program.

Oblik nastave i način ostvarivanja ECTS:

Nastava se odvija u računalnoj učionici, radioničkog je tipa i uključuje rad na pripremljenim podacima koji su isti za sve polaznike. Studenti vježbaju postavljanje medijacijskih i moderacijskih hipoteza, jednostavnih i složenih modela te ih testiraju u *PROCESSU*. Ispit uključuje postuliranje modela, definiciju istraživačkih hipoteza, analizu i prikaz rezultata. Pritom studenti mogu koristiti vlastite podatke ili druge dostupne podatke.

Očekuje se sljedeće predznanje: razumijevanje istraživačkih radova koji testiraju medijacijske i moderacijske hipoteze, korištenje SPSS-a, vještina provedbe hijerarhijske regresijske analize.

Obavezna literatura:

- Hayes, A.F. (2018). *Introduction to Mediation, Moderation and Conditional Process Analysis: A Regression-Based Approach (2nd edition)*. New York: Guilford Press.

Dodatna literatura:

- Jose, P.E. (2018) *Doing Statistical Mediation and Moderation*. New York: Guilford Press.
- Darlington, R.B. i Hayes, A.F. (2018). *Regression Analysis and Linear Models: Concepts, Applications and Implementation*. New York: Guilford Press.

Kolegij: ZNANSTVENI KOLOKVIJ**Nositelji:** Voditelji modula i mentor**Suradnici:** Mmentor i članovi Povjerenstva za praćenje pojedinog kandidata te drugi nastavnici koji se bave područjem od užeg interesa**Sati/ECTS:** 6 ECTS**Jezik:** hrvatski**Okvirni sadržaj, oblik nastave i način ostvarivanja ECTS:**

Kolegij obuhvaća dvije vrste aktivnosti doktoranada: konzultacije s mentorom i članovima povjerenstva za praćenje te aktivno sudjelovanje u znanstvenom kolokviju. Doktorandi su dužni obaviti najmanje 6 sati konzultacija s mentorom i članovima povjerenstva te održati 60 minuta znanstvenog kolokvija za druge doktorande i nastavnike doktorskog studija.

Sadržajno je izlaganje vezano uz temu doktorske disertacije, odnosno temu obaveznog prvog seminarskog rada. Naglasak je na aktualnim teorijama, ključnim pitanjima i konceptima u području kojim se doktorand bavi u okviru svoje doktorske disertacije. Doktorand treba pripremiti izlaganje uz prezentaciju te osmisliti pitanja i dileme za raspravu s prisutnim profesorima i kolegama. Ostali sudionici znanstvenog kolokvija aktivno sudjeluju u diskusiji koju moderira voditelj modula ili mentor. Za razliku od Doktorske radionice koja je obavezna aktivnost na drugoj godini studija i čiji je naglasak na metodološkim pitanjima (drugom seminarskom radu), Znanstvenim kolokvijem doktorand završava prvu godinu studija te prezentira glavna teorijska pitanja i spoznaje u užem području kojim se bavi. Kao i u Doktorskoj radionici i Etičkom kolokviju, naglasak je na dijeljenju znanja, razvoju kritičkog mišljenja te vršnjačkom učenju. Znanstveni kolokviji su grupirani prema temama, odnosno modulu u okviru kojeg doktorand izrađuje svoju doktorsku disertaciju.

Ciljevi i ishodi:

Studenti će imati priliku razmijeniti svoje spoznaje s kolegama i profesorima, te dobiti povratne informacije o temi svojeg doktorskog rada. Ujedno se na taj način potiče vršnjačko učenje (*eng. peer learning*) te kolegij predstavlja podršku u razvijanju socijalne mreže i budućih profesionalnih odnosa. Dodatni je cilj usavršiti komunikacijske i prezentacijske vještine doktoranada.

Nakon odslušanog kolegija doktorandi će moći jasno argumentirati teorijsku osnovu svojeg doktorskog istraživanja, kritički analizirati glavne spoznaje područja kojim se bavi te davati konstruktivne povratne informacije.

Način praćenja kvalitete:

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata. Provjera ostvarenosti ishoda dodatno se osigurava kontinuiranim praćenjem kandidata (moderatori radionice bilježe dolaske i aktivnosti doktoranada – izlaganje ili sudjelovanje), a poseban naglasak u tom smislu stavljen je na sadržajno oblikovanje prezentacije/izlaganja te pripremljenost za raspravu tijekom održavanja kolokvija.

Kolegij: ZNANSTVENO PISANJE U PSIHOLOGIJI/SCIENTIFIC WRITING FOR PSYCHOLOGY

Nositelj: izv. prof. dr. Zvonimir Galić

Suradnici: prof. dr. Robert Kail

Sati/ECTS: 10 sati / 3 ECTS

Jezik: hrvatski/engleski

Okvirni sadržaj:

Strukturiranje znanstvenih radova u psihologiji. Znanstveno pisanje: pravila jasnog i konciznog pisanja, naglašavanje sadržaja teksta i oblikovanje paragrafa. Pisanje uvoda u znanstveni rad: sumiranje stanja znanja o nekoj istraživačkoj temi. Izvještavanje o rezultatima. Diskutiranje nalaza.

Ciljevi i ishodi:

Nakon odslušanog kolegija studenti će znati: Opisati što predstavlja teorijski i empirijski doprinos u nekom znanstvenom radu. Strukturirati psihologijski znanstveni rad. Primijeniti ključne aspekte jasnog i konciznog znanstvenog pisanja.

Oblik nastave i način ostvarivanja ECTS:

Nastava će sadržavati od radionice „Scientific writing for psychology“ koju će održati profesor Robert V. Kail i/ili rasprava studenata o temama znanstvenog pisanja s Z. Galićem nakon čitanja obavezne i preporučene literature.

Za uspješno sudjelovanje u radionici, studenti trebaju posjedovati aktivno znanje engleskog jezika u govoru i pismu.

Obavezna literatura:

- Kail, R. V. (2015). *Scientific writing for psychology: Lessons in clarity and style*. SAGE Publications.
- Bem, D. J. (2000). Writing an empirical article. U R. J. Sternberg (Ur.) *Guide to publishing in psychology journals*, str. (3-16).

Dodatna literatura:

- Barley, S. (2006). When I write my masterpiece: Thoughts on what makes paper interesting. *Academy of Management Journal*, 49, 16-20.
- Hollenbeck, J. R. (2008). The role of editing in knowledge development: Consensus shifting and consensus creation. In *Opening the black box of editorship* (pp. 16-26). Palgrave Macmillan, London.
- Webster, J., & Watson, R. T. (2002). Analyzing the past to prepare for the future: Writing a literature review. *MIS quarterly*, xiii-xxiii.

Obavezna i dodatna literatura:

- *Literaturu doktorand dogovara s mentorom i članovima povjerenstva za praćenje te se ona preklapa s literaturom koju koristi za izradu prvog teorijskog seminara.*

Izborni predmeti koje je moguće aktivirati u izvedbenom programu za pojedinu generaciju studenata

Modul: **KOGNITIVNA PSIHOLOGIJA**

Nositelj modula: doc. dr. sc. Andrea Vranić

Kolegij: **SVIJEST, PAŽNJA I PAMĆENJE**

Nositelj kolegija: doc. dr. sc. Andrea Vranić

Sadržaj

Kolegij daje pregled novijih istraživanja iz područja pažnje i pamćenja, s naglaskom na modele osnaživanja sposobnosti. Naglasak je na teorijskoj povezanosti/odvojitosti procesa pažnje i svijesti te mogućnosti eksperimentalne manipulacije razina ovih procesa u istraživanjima pamćenja. Izloženi su noviji modeli osnaživanja pamćenja i prikazana njihova empirijska podloga. Teme su: podjela razina svjesnosti; različite razine svjesnosti i pamćenje; međusobna odvojivost sustava pamćenja; uloga pažnje u pamćenju; odnos prostorne/temporalne pažnje i kapaciteta pamćenja; pažnja, dob i učinkovitost pamćenja.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Cilj je kolegija upoznati studente s empirijskim i teorijskim osnovama povezanosti svijesti i pažnje, prvenstveno u području pamćenja. Studenti će biti upoznati s ograničenjima i mogućnosti osnaživanja kognitivnih sposobnosti povezanih s procesom pažnje i pamćenja te uvidjeti povezanost različitih dimenzija pažnje i ishoda procesa pamćenja.

Oblik nastave

Predavanja će obuhvatiti aktualne istraživačke trendove u ovom području (otprilike 5 sati), dok će teorijski i metodološki aspekti istraživanja biti obrađeni kroz studentske prezentacije i demonstracije (otprilike 5 sati).

Obvezna literatura

- Baars, B.J., & Gage, N.M. (2010). *Cognition, Brain and Consciousness: Introduction to Cognitive Neuroscience*. Oxford, UK: Academic Press.
- Baars, B.J. & Gage, N.M. (2013). *Cognition, Brain, and Consciousness: Introduction to Cognitive Neuroscience* (2nd Edition). Cambridge, MA: Academic Press.
- Craik, F.I., & Salthouse, T.A. (Eds.) (2000). *The handbook of aging and cognition*. NJ: Erlbaum.
- Monsell, S., & Driver, J. (Eds.) (2000). *Control of Cognitive Processes: Attention and Performance XVIII*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Schneider, S. & Velmans, M. (2017). *The Blackwell Companion to Consciousness*, (2nd Edition). Oxford, UK: John Wiley & Sons.
-

Dodatna literatura

- Cowan, N. (2017). The many faces of working memory and shorter storage, *Psychonomic Bulletin and Review*, 24, 1158-1170.
- Koch, C., & Tsuchiya, N. (2007). Attention and Consciousness: Two Distinct Brain Processes, *Trends in Cognitive Sciences*, 11, 16-22.
- Logie, R., & Cowan, N. (Ed.). (2015). Special issue on Working Memory [Special issue] *Memory & Cognition*, 43 (3).

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: **KOGNITIVNA PSIHOLOGIJA**
Nositelj modula: doc. dr. sc. Andrea Vranić

Kolegij: **VIŠI KOGNITIVNI PROCESI**
Nositelj kolegija: doc. dr. sc. Mirjana Tonković, doc.dr. sc. Andrea Vranić

Sadržaj

Teorijski pristupi proučavanja mišljenja. Odnos pamćenja, znanja i mišljenja. Metakognicija. Koncepti i kategorizacija, teorije konceptualne reprezentacije. Odnos jezika i mišljenja - lingvistička relativnost i lingvistički determinizam. Donošenje odluka i razumijevanje vjerojatnosti. Rješavanje problema – algoritmi i heuristici, važnost reprezentacije problema, kreativnost. Ekspertnost i utjecaj ekspertnosti na mišljenje.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Cilj je kolegija produbljivanje znanja iz područja psihologije jezikaorganizacije znanja, mišljenja, donošenja odluka i rješavanja problema. Studenti će biti upoznati s empirijskim i teorijskim osnovama u ovim područjima te suvremenim metodama i istraživanjima. Naglasak će biti na eksperimentalnim istraživačkim nacrtima te će studenti nakon odlušanog kolegija moći samostalno osmisliti i provesti istraživanje u ovom području.

Oblik nastave

Gradivo će se obraditi kroz kombinaciju predavanja, studentskih prezentacija, rasprava i individualnih konzultacija.

Obvezna literatura

- Minda, J. P. (2015). *The Psychology of Thinking: Reasoning, Decision-Making and Problem-Solving*. London: Sage.
- Sternberg, R. J. (Ed.) (2006). *Thinking and Problem-Solving. Handbook of perception and cognition*. San Diego: Academic Press.

Dodatna literatura

- Holyoak, K.J., & Morrison, R.G. (2012). Thinking and reasoning: A reader's guide. In K.J. Holyoak & R.G. Morrison (Eds.), *Oxford Handbook of Thinking and Reasoning*. New York: Oxford University Press.
- Kahneman, D. (2011). *Thinking, Fast and Slow*. New York: Farrar, Straus and Giroux..

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: **KOGNITIVNA PSIHOLOGIJA**
Nositelj modula: doc. dr. sc. Andrea Vranić

Kolegij: **SUVREMENI PRISTUPI U ISTRAŽIVANJIMA PLACEBO UČINKA**
Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Dragutin Ivanec

Sadržaj

Deskripcija i učestalost placebo učinka. Placebo učinak u kliničkim i istraživačkim uvjetima. Pozitivni i negativni placebo učinci kod osjeta boli, nekih bolesti i psihičkih poremećaja. Uloga individualnih razlika u pojavi placebo učinka. Uloga učenja, očekivanja i specifične motivacije kod placebo učinka. Biološke osnove placebo učinka. Metodološki aspekti istraživanja placebo učinka.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Studenti će moći objasniti fenomen placebo učinka u različitim područjima zdravlja, a posebno u području percepcije boli. Moći će objasniti i potencijalne mehanizme placebo učinka. Moći će prepoznati varijacije i uvjete pojave placebo učinka. Studenti će poznavati metodologiju istraživanja placebo učinka. Studenti će moći kritički vrednovati je li neki učinak placebo stvaran ili ne. Studenti će moći samostalno provoditi istraživanja gdje se istražuje placebo učinak ili ga pak treba kontrolirati.

Oblik nastave

Nastava će se izvoditi kroz predavanja i samostalni rad studenata

Obvezna literatura

- Benedetti, F. (2008). Mechanisms of Placebo and Placebo-Related Effects Across Diseases and Treatments. *Annual Review of Pharmacology and Toxicology*, 48, 33–60.
- Colloca, L., Flaten M.A., & Meissner, K. (eds.) (2013). *Placebo and Pain. From Bench to Bedside*. Elsevier: Amsterdam.
- Guess, H.A., Kleinman, A., Kusek, J.W., & Engel, L.W. (2002). *The science of the placebo: toward an interdisciplinary research agenda*. London: BMJ Books.
- Harrington, A. (1997). *The placebo effect: an interdisciplinary exploration*. Cambridge: Harvard University Press.
- Price, D.D., Finniss D.G., & Benedetti, F. (2008). A Comprehensive Review of the Placebo Effect: Recent Advances and Current Thought. *Annual Review of Psychology* 59, 565–590.
- Stewart-Williams S., & Podd, J. (2004). The Placebo Effect: Dissolving the Expectancy Versus Condition Debate. *Psychological Bulletin*, 130(2), 324-340.

Dodatna literatura

- Atlas, L.Y., Whittington, R.A., Lindquist, M.A., Wielgosz, J., Sonty, N., & Wager, T.D. (2012). Dissociable influences of opiates and expectations on pain. *The Journal of Neuroscience*, 32(23), 8053-8064.
- Buhle, J.T., Stevens, B.L., Friedman, J.J., & Wager, T.D. (2012). Distraction and Placebo: Two separate Routes to Pain Control. *Psychological Science* 23(3), 246-253.
- Geuter, S., Eippert, F., Attar, C.H., & Büchel, C. (2013). Cortical and subcortical responses to high and low effective placebo treatments. *NeuroImage*, 67, 227-236.
- Stein, N., Sprenger, C., Scholz, J., Weich, K., & Bingel, U. (2012). White matter integrity of the descending pain modulatory system is associated with interindividual differences in placebo analgesia. *Pain*, 153, 2210-2217.
- Vase, L., Petersen, G.L., Riley III, J.L., & Price, D. (2009). Factors contributing to large analgesic effect in placebo mechanism studies conducted between 2002 and 2007. *Pain*, 145, 36-44.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: **PSIHOLOGIJA LIČNOSTI**
Nositelj modula: prof. dr. sc. Denis Bratko

Kolegij: **GENETIKA I LIČNOST**
Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Denis Bratko

Sadržaj

Molekularna biologija i psihologija ličnosti. Ličnost kao fenotip. Teorijski modeli korišteni u bihevioralno-genetičkim istraživanjima ličnosti. Mehanizam utjecaja gena na ličnost. Lokusi za kvantitativno distribuirane karakteristike - QTL. Genetički markeri i ponašanje; apoE i Alzheimerova bolest; DRD4 i traženje novosti; 5-HTT i neuroticizam-anksioznost; Interakcija genotipa i okoline; MAOA i razvoj zlostavljanja djece. Kvantitativna genetika i psihologija ličnosti. Genetske i individualne razlike. Kako procijeniti genetske i okolinske efekte. Metode analize podataka u kvantitativno-genetičkim istraživanjima; Intraklasna nasuprot interklasnoj korelaciji; Univarijatna i multivarijatna bihevioralno-genetička analiza; Longitudinalna bihevioralno-genetička analiza; Metoda slaganja modela i bihevioralno-genetička istraživanja. Rezultati kvantitativno-genetičkih istraživanja; Heritabilnost bazičnih dimenzija ličnosti; Okolinski doprinos individualnim razlikama. Multivarijatna bihevioralno-genetička istraživanja ličnosti. Genetski i okolinski doprinos kontinuitetu odnosno promjenama ličnosti.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Cilj kolegija je upoznati studente sa suvremenim metodama koje se koriste u području genetike ponašanja, kao i s rezultatima bihevioralno-genetičkih istraživanja u području psihologije ličnosti. Nakon odslušanog kolegija studenti će moći pratiti literaturu iz područja *Genetike ponašanja*, te razumjeti složenu istraživačku metodologiju koja se koristi u navedenom području. Pored toga, nakon odslušanog kolegija studenti će biti sposobni planirati, organizirati i samostalno provoditi istraživanja u području.

Oblik nastave

Nastava će se provoditi kroz predavanja i studentske prezentacije, s tim da će svakom obliku nastave biti posvećeno otprilike pola satnice (ukupno 10 sati). Predavanja će se koristiti za obrađivanje teorijskih sadržaja, a studentske prezentacije za izlaganje aktualnih istraživanja u području.

Obvezna literatura

- Caspi, et al. (2003). Influence of Life Stress on Depression: Moderation by a Polymorphism in the 5-Htt Gene. *Science*, 301, 386-89.
- Caspi, A., McClay, J., Moffit, T.E., Mill, J., Martin, Craig, J.W., Taylor, A., & Poulton, R. (2002). Role of the Genotype in the Cycle of Violence in Maltreated Children. *Science*, 297, 2.
- Plomin, R., DeFries, J.C., Craig, I., & McGuffin, P. (Eds.) (2003). *Behavioral Genetics in the Postgenomic Era*. Washington, D.C.: APA.
- Plomin, R., DeFries, J.C., McClearn, G.E., & McGuffin (2001). *Behavioral Genetics* (4th ed.). New York: Worth Publishers.
- Plomin, R.(2019). *Blueprint: How DNA make us who we are*. London:Penguin Books.

Dodatna literatura

- Bratko, D., Butković, A. & Vukasović, T. (2017). Heritability of Personality. *Psychological Topics*, 26, 1, 1-24. <https://doi.org/10.31820/pt.26.1.1>
- Knopik, V.S., Neiderhiser, J.M., DeFries, J.C. & Plomin, R.(2017). *Behavioral Genetics* (7th ed.). New York: Worth Publishers, Macmillan Learning.
- Moore, D.S.(2015). *The Developing Genome: An Introduction to Behavioral Epigenetics*. New York: Oxford University Press.
- Turkheimer, E., Pettersson, E., & Horn, E.E.(2014). A Phenotypic Null Hypothesis for the Genetics of Personality. *Annual Review of Psychology*, 65, 515-540. <https://doi.org/10.1146/annurev-psych-113011-143752>

- Vukasović, T. & Bratko, D.(2015). Heritability of Personality: A Meta-Analysis of Behavior Genetic Studies. *Psychological Bulletin*, 141,4,769-785. <http://dx.doi.org/10.1037/bul0000017>

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: **PSIHOLOGIJA LIČNOSTI**

Nositelj modula: prof. dr. sc. Denis Bratko

Kolegij: **LIČNOST I INTELEKTUALNA KOMPETENCIJA**

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Denis Bratko

Sadržaj

Ličnost i predviđanje postignuća: osobinske nasuprot kognitivnim teorijama. Osobine ličnosti: teorijski status i konceptualni problemi. Strukturalni modeli osobina ličnosti. Samoefikasnost i procjena vlastite kompetentnosti. Ličnost i inteligencija: tipično ponašanje nasuprot maksimalnom učinku; Odnos između konstrukata: inteligencija, intelekt i otvorenost ka iskustvima. Ličnost i akademski učinak. Ličnost i radni učinak. Ličnost i učinak na testovima sposobnosti. Teorija pobuđenosti kao biološka osnova ličnosti i inteligencije. Osobine ličnosti i učenje: Grayeva teorija osjetljivosti na potkrepljenje. Neuroticizam i testna anksioznost. Ekstraverzija i stil rada na testovima učinka. Otvorenost ka iskustvima i potreba za kognicijom. Savjesnost i potreba za postignućem. Tipični intelektualni angažman. Pojam o sebi i samo-procjena intelektualnog statusa. Ličnost, inteligencija i kreativnost.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Cilj kolegija je upoznati studente s teorijama i istraživanjima koje povezuju psihologiju ličnosti i intelektualnu kompetentnost u različitim područjima. Nakon odslušanog kolegija studenti će moći pratiti literaturu iz područja, te primijeniti stečena znanja i kompetencije do razine samostalnog provođenja istraživanja. Pored toga, stečena znanja će imati i svoju primjenu u praksi psihologa u svim područjima gdje se individualne razlike u ličnosti povezuju s postignućem u intelektualnim aktivnostima.

Oblik nastave

Nastava će se provoditi kroz predavanja i studentske prezentacije, s tim da će svakom obliku nastave biti posvećeno otprilike pola satnice (ukupno 10 sati). Predavanja će se koristiti za obrađivanje teorijskih sadržaja, a studentske prezentacije za izlaganje aktualnih istraživanja u području.

Obvezna literatura

- Bratko, D., Butković, A., Vukasović, T., Chamorro-Premuzic, T. & von Stumm, S.(2012). Cognitive ability, self-assessed intelligence and personality:Common genetic but independent environmental aetiologies. *Intelligence*, 40, 2, 91-99.
- Chamorro-Premuzic, T., von Stumm, S. & Furnham, A.(2011). *The Wiley-Blackwell Handbook of Individual Differences*. London: Willey.
- Kefer, K.V., Parker, J.D.A. & Saklofske, D.H. (2018). *Emotional Intelligence in Education*. New York: Springer.
- Maltby, J., Day, L. & Maskill, A.(2017). *Personality, Individual Differences and Intelligence*. New York: Pearson Education.
- Poropat, A.E.(2009). A Meta-Analysis of the Five-Factor Model of Personalityand Academic Performance. *Psychological Bulletin*, 135, 2,322-338. doi:10.1037/a0014996

Dodatna literatura

- Ackerman, P.L. (1997). Personality, self-concept, interests, and intelligence: Which construct doesn't fit? *Journal of Personality*. 65(2), 171-204.
- Kanfer, R., & Heggstad, E.D. (1997). Motivational traits and skills: A person-centered approach to work motivation. *Research in Organizational Behavior*. 19, 1-56.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: PSIHOLOGIJA LIČNOSTI

Nositelj modula: prof. dr. sc. Denis Bratko

Kolegij: MEĐUKULTURALNA ISTRAŽIVANJA LIČNOSTI

Nositelj kolegija: dr. sc. Iris Marušić, viša znan. sur.

Sadržaj

Ličnost u međukulturalnom kontekstu: poimanje ličnosti u različitim kulturama, ličnost i kulturalni kontekst. Metodološke specifičnosti međukulturalnih istraživanja ličnosti: problemi kulturalne ekvivalentnosti konstrukata, problemi odabira uzorka, problemi kulturalne ekvivalentnosti mjernih instrumenata. Vrste međukulturalnih istraživanja ličnosti. Međukulturalna psihologija temeljena na osobinama: teoretski okvir međukulturalne psihologije ličnosti temeljene na osobinama, recentna istraživanja o transkulturalnoj univerzalnosti temeljnih dimenzija ličnosti. Kulturalna psihologija ličnosti: tradicija i osnovne premise kulturalnog pristupa istraživanjima ličnosti, recentna istraživanja međuodnosa ličnosti i kulture. Kulturalno specifična psihologija ličnosti: istraživanja kulturalno specifičnih (emičkih) konstrukata ličnosti. Integrativni pristup međukulturalnim istraživanjima ličnosti.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Cilj kolegija je upoznati studente s međukulturalnim istraživanjima u području psihologije ličnosti, kao i s najvažnijim teorijama koje objašnjavaju utjecaj kulture na razvoj određenih karakteristika ličnosti. Nakon odslušanog kolegija studenti će moći pratiti literaturu iz područja, te primijeniti stečena znanja i kompetencije do razine samostalnog provođenja međukulturalnih istraživanja.

Oblik nastave

Teorijski sadržaji bit će prezentirani u formi predavanja. Aktualna istraživanja u području prikazat će se studentskim prezentacijama, dok će rasprava poslužiti sintezi aktualnih spoznaja u području.

Obvezna literatura

- Church, A.T. (2000). Culture and personality: toward an integrated cultural trait psychology. *Journal of Personality*, 64, 651-703.
- Church A.T. (2010). Current Perspectives in the Study of Personality Across Cultures. *Perspectives on Psychological Science*, 5(4), 441-449.
- Heine, S. J. (2015). *Cultural Psychology*. New York: W. W. Norton & Company.
- Markus, H.R., & Kitayama, S. (1991). The cultural psychology of personality. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 29, 63-87.
- Segall, M.H., Dasen, P.R., Berry, J.W., & Portinga, Y.H. (1999). *Human Behavior in Global Perspective: An Introduction to Cross-Cultural Psychology, Second Edition*. Boston: Allyn and Bacon.
- Subramanyam, L. (2001). *Culture Behaviour and Personality*. New Delhi: Mittal.
- Worthman, C. M. (2010). "The Ecology of Human Development: Evolving Models for Cultural Psychology". *Journal of Cross-Cultural Psychology*. 41(4), 546-562.

Dodatna literatura

- Marušić, I. (2002). Suvremeni pristupi međukulturalnim istraživanjima ličnosti. *Društvena istraživanja*, 11(4-5), 533-551.
- McCrae, R.R. (2001). Trait psychology and culture: exploring intercultural comparisons. *Journal of Personality*, 69(6), 819-846.
- McCrae, R.R., Terraciano, A., Bratko, D., Marušić, I., et al. (2005). Universal Features of Personality Traits From the Observer's Perspective: Data From 50 Cultures. *Journal of Personality and Social Psychology*, 88(3), 547-561.
- McCrae, R.R., Terraciano, A., Bratko, D., Marušić, I., et al. (2005). Personality Profiles of Cultures: Aggregate Personality Traits. *Journal of Personality and Social Psychology*, 89(3), 407-425.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: PSIHOLOGIJA LIČNOSTI

Nositelj modula: prof. dr. sc. Denis Bratko

Kolegij: LIČNOST I UMJETNOST

Nositelj kolegija: doc. dr. sc. Ana Butković

Sadržaj

Različite vrste umjetničkih aktivnosti. Metodološki problemi. Ličnost i bavljenje glazbenom umjetnosti. Ličnost i bavljenje likovnom umjetnosti. Ličnost i bavljenje plesnom umjetnosti. Ličnosti i bavljenje sportom. Ličnost i preferencije za različite vrste umjetničkih aktivnosti. Kreativnost. Usporedba osobina ličnosti kod različitih vrsta umjetničkih aktivnosti. Utjecaj bavljenja umjetničkim aktivnostima na razvoj ličnosti.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Cilj kolegija je upoznati studente s istraživanjima koja povezuju bavljenje različitim vrstama umjetnosti s psihologijom ličnosti. Nakon odslušanog kolegija studenti će moći pratiti literaturu iz područja, te razumjeti, objasniti i primijeniti znanja u navedenom području. Pored toga, nakon odslušanog kolegija, studenti će biti sposobni planirati, organizirati i samostalno provoditi istraživanja u području.

Oblik nastave

Nastava će se provoditi u obliku predavanja, grupnih rasprava i studentskih prezentacija.

Obvezna literatura

- Chamorro-Premuzic, T., Reimers, S., Hsu, A. & Ahmetoglu, G. (2009). Who art thou? Personality predictors of artistic preferences in a large UK sample: The importance of openness. *British Journal of Psychology*, 100, 501-516.
- Feist, G. J. (2010). The function of personality in creativity: The nature and nurture of creative personality. U Kaufman, J. C. & Sternberg, R. J. (Ur.) *The Cambridge Handbook of Creativity* (str. 113-131). Cambridge: Cambridge University Press.
- Kogan, N. (2002). Careers in the performing arts: A psychological perspective. *Creativity Research Journal*, 14, 1-16.
- Nordin-Bates (2012). Performance psychology in the performing arts. U Murphy, S. (Ur.) *The Oxford Handbook of Sport and Performance Psychology* (str. 81-117). Oxford: Oxford University Press.

Dodatna literatura

- Butković, A., Vukasović, T. i Bratko, D. (2011). *Ličnost i glazbene preferencije: XX. Ljetna psihologijska škola*. Zagreb: FF press.
- Hodges, D. A. & Sebald, D. C. (2011). The musical person. U: D. A. Hodges & D. C. Sebald (Ur.) *Music in the Human Experience, An Introduction to Music Psychology*. (str. 213-232). New York: Routledge.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Kolegij: **KOGNITIVNA SOCIJALNA PSIHOLOGIJA**
Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Željka Kamenov

Sadržaj

Pregled istraživanja koja pokazuju kako naše automatske reakcije mogu djelovati na naše zaključivanje i ponašanje. Paradigme u istraživanjima automatskih procesa, sheme i heuristike u zaključivanju, poteškoće s introspekcijom, implicitno pamćenje, subliminalna percepcija i slični procesi. Razlozi za nastajanje automatskih procesa, njihovu ustrajnost i odnos s kontroliranim kognitivnim procesima.

Uloga kognitivnih procesa u formiranju stereotipa, kao i kognitivne pristranosti koje proizlaze iz stereotipiranja. Proces socijalne kategorizacije, obrada inkonzistentnih informacija, salijentnost ili istaknutost podražaja, iluzorne korelacije i automatizam u obradi informacija. Proces donošenja socijalne prosudbe na osnovi individualnih informacija. Razlučit će se prosuđivanje kojim se potvrđuju stereotipne informacije od efekta razrjeđivanja kojim individualne informacije oslabljuju utjecaj kategorijalnih. Teorija opravdanosti socijalne prosudbe.

Međuzavisnost kulture i načina mišljenja. Dosadašnje spoznaje o kulturalnim razlikama u socijalnoj kogniciji i percepciji, počevši od vizualne percepcije, kategorizacije i mentalne reprezentacije, preko načina zaključivanja i atribuiranja, pa do složenijih procesa, kao što je npr. motivacijski sustav pojedinca. Uloga kulture u stvaranju pojma o sebi i percepciji sebe i drugih ljudi. Kulturalni utjecaj na interpersonalne, grupne i međugrupne odnose. Metodologija provedenih istraživanja i razlike u spoznajama ovisno o korištenoj metodologiji. Ekstrapolacija spoznaja o kulturalnim razlikama na različite socijalno-psihološke procese i razmatranje mogućih daljnjih područja istraživanja.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Upoznavanje relevantnih i aktualnih teorijskih postavki, istraživačkih paradigmi i empirijskih nalaza u području kognitivne socijalne psihologije. Razumijevanje djelovanja automatskih i kontroliranih kognitivnih procesa na uočavanje i pamćenje informacija, prosuđivanje, emocije i ponašanje.

Upoznavanje sa spoznajama o međukulturalnim razlikama u nekim socijalno-psihološkim pojavama i procesima koje se donedavno smatralo univerzalnim. Razvoj kritičkog pristupa radovima i nalazima iz područja, kao i mogućnost primjene spoznaja u samostalnom istraživačkom radu.

Oblik nastave

Nastava se provodi kroz oblike koji potiču aktivno učenje i kritičko mišljenje studenata. Teorijske sadržaje studenti obrađuju samostalno, kroz individualne konzultacije, studentske prezentacije i raspravu (otprilike trećina satnice). U formi predavanja bit će izloženi aktualni istraživački trendovi, te sinteza spoznaja u području (otprilike trećina satnice). Metodološki sadržaji bit će obrađeni metodom iskustvenog učenja, kroz demonstracije i raspravu (otprilike trećina satnice).

Obvezna literatura

- Kunda, Z. (2002). *Social Cognition: Making Sense of People*. Massachusetts: The MIT Press.
- Sherman, J. W., Gawronski, B., & Trope, Y. (Eds.). (2014). *Dual-process theories of the social mind*. Guilford Publications.
- Tesser, A., & Schwartz, N. (2003). *Blackwell Handbook of Social Psychology: Intraindividual processes*. UK: Blackwell Publishing.
- Wyer Jr, R. S., & Srull, T. K. (2014). *Handbook of Social Cognition: Volume 1: Basic Processes*. Psychology Press.

Dodatna literatura

- Fiske, S.T., & Taylor, S.E. (2013). *Social Cognition*. Sage.
- Kamenov, Ž. (1998). *Socijalna (ne)prikladnost prosudbe o uzrocima ponašanja temeljene na grupnoj pripadnosti*. Neobjavljena doktorska disertacija. Zagreb: Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu.
- Kruglanski, A. W. & Higgins, E. T. (2003). *Social psychology: A general reader*. New York: Psychology Press.

- Leyens, J-P., Yzerbyt, V., & Schadron, G. (1994). *Stereotypes and social cognition*. London: Sage.
- Moskowitz, G. B. (2005). *Social cognition: Understanding self and others*. New York: The Guilford Press.
- Norenzayan, A., Smith, E.E., Kim, B.J., & Nisbett, R.E. (2002). Cultural preferences for formal versus intuitive reasoning. *Cognitive Science*, 26, 653-684.
- Schneider, D. J. (2004). *The psychology of stereotyping*. New York: The Guilford Press.
- Singelis, T.M. (2000). Some thoughts on the future of cross-cultural social psychology. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 31, 76-91.
- Snyder, M. (1979). Self-monitoring processes. *Advances in Experimental Social Psychology*, 12, 85-128.
- Snyder, M. (1981). On the self-perpetuating nature of social stereotypes. In D.L. Hamilton (Ed.), *Cognitive processes in stereotyping and intergroup behavior*. Hillsdale, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Snyder, M. (1984). When belief creates reality. *Advances in Experimental Social Psychology*, 18, 247-305.
- Velić, R., Kamenov, Ž. i Simić, O. (2000). Što se krije pod pojmom “samomotrenje”? Prilog analizi Snyderova konstrukta. *Suvremena psihologija*, 1-2, 79-98.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Kolegij: **PRISTUPI U ISTRAŽIVANJIMA BLISKIH ODNOSA**
Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Željka Kamenov

Sadržaj

Privrženost u odrasloj dobi. Teorija privrženosti kao teorijski okvir za razumijevanje prijateljstava, brakova, ljubavnih i ostalih bliskih odnosa. Privrženost u različitim vrstama bliskih odnosa (partnerskom, prijateljskom, obiteljskom). Metodologija istraživanja i razvoj instrumenata za mjerenje privrženosti. Spoznaje o (ne)stabilnosti tipova privrženosti, odnos privrženosti i temeljnih osobina ličnosti. Uskladenost tipova privrženosti među partnerima.

Teorija jednakosti, socijalna razmjena i recipročnost - dinamički pristup razumijevanju bliskih odnosa jedan je od najpopularnijih i trenutno najzastupljenijih u ovom području. Ulaganje u odnos i očekivanja. Pitanje pravednosti u odnosu. Nejednakost ulaganja i načini ponovnog uspostavljanja jednakosti. Procjena gubitaka od ostajanja u vezi ili prekida veze.

Bliski odnosi tijekom životnog vijeka: partnerski odnosi, odnosi s braćom i sestrama, odnosi s roditeljima i djecom, prijateljski odnosi. Čimbenici stabilnosti i mijenjanja strukture i kvalitete bliskih odnosa (individualni, socijalni, kulturalni i povijesni). Konceptualni i metodološki pristupi proučavanju bliskih odnosa tijekom životnog vijeka.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Upoznavanje s različitim teorijskim i metodološkim pristupima istraživanja bliskih odnosa. Uočavanje specifičnih ključnih čimbenika razvoja i održavanja bliskih interpersonalnih odnosa ovisno o teorijskom polazištu i primijenjenoj istraživačkoj metodologiji. Usporedba različitih pristupa i integracija spoznaja u području bliskih odnosa.

Oblik nastave

Nastava se provodi kroz oblike koji potiču aktivno učenje i kritičko mišljenje studenata. Teorijske sadržaje studenti obrađuju samostalno, kroz individualne konzultacije, studentske prezentacije i raspravu (otprilike trećina satnice). U formi predavanja bit će izloženi aktualni istraživački trendovi, te sinteza spoznaja u području (otprilike trećina satnice). Metodološki sadržaji bit će obrađeni metodom iskustvenog učenja, kroz demonstracije i raspravu (otprilike trećina satnice).

Obvezna literatura

- Cassidy, J., & Shaver, P.R. (Eds.) (1999). *Handbook of attachment: Theory, research, and clinical applications*. New York: Guilford.
- Miller, R.S., Perlman, D. & Brehm, S. S. (2007). *Intimate Relationships*. New York: McGraw-Hill.
- Vangelisti, A. L. & Perlman, D. (ur.) (2006). *The Cambridge Handbook of Personal Relationships*. Cambridge: University Press.
- Vangelisti, A. L., Reis, H. T. & Fitzpatrick, M. A. (2002). *Stability and change in relationships*. Cambridge: University Press.

Dodatna literatura

- Berscheid, E. (1999). The greening of relationship science. *American Psychologist*, 54(4), 260-266.
- Čubela Adorić, V. (2005). Prisni odnosi u odrasloj i starijoj dobi. U K. Lacković-Grgin i V. Čubela Adorić (Ur.), *Odabrane teme iz psihologije odraslih* (str. 164-221). Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Duck, S.W. (1991). *Understanding Relationships*. New York: Guilford Press.
- Feeney, J., Peterson, C., & Noller, P. (1994). Equity and marital satisfaction over the life cycle. *Personal Relationships*, 1, 83-99.
- Fletcher, G.J.O., & Clark, M.S. (Eds.) (2001). *Blackwell Handbook of Social Psychology: Interpersonal processes*. UK: Blackwell Publishing.

- Fraley, R.C., & Shaver, P.R. (2000). Adult romantic attachment: Theoretical developments, emerging controversies, and unanswered questions. *Review of General Psychology, 4*, 132-154.
- Kamenov, Ž. & Jelić, M. (2003). Validacija instrumenta za mjerenje privrženosti u različitim vrstama bliskih odnosa: Modifikacija Brennanova Inventara iskustava u bliskim vezama. *Suvremena psihologija, 6*(1), 73-91.
- Kenny, D.A. (1994). *Interpersonal perception. A social relations analysis*. Guilford Press.
- Kenny, D.A. (1996). Models of non-independence in dyadic research. *Journal of Personality and Social Psychology, 13*, 279-294.
- Knapp, M.L., & Vangelisti, A.L. (2000). *Interpersonal communication and human relationships*. Boston: Allyn and Bacon.
- Reis, H.T., Collins, W.A., & Berscheid, E. (2000). The relationship context of human behavior and development. *Psychological Bulletin, 126*(6), 844-872.
- Simpson, J.A., & Rholes, W.S. (Eds.) (1998). *Attachment Theory and Close Relationships*. New York: Guilford.
- Tadinac, M., Kamenov, Ž., Jelić, M., & Hromatko, I. (Ur.) (2007). *Što ljubavnu vezu čini uspješnom?* Izvještaj s XV ljetne psihologijske škole. Odsjek za psihologiju i Klub studenata Filozofskog fakulteta u Zagrebu, Zagreb: FF Press.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: **SOCIJALNA PSIHOLOGIJA**
Nositelj modula: prof. dr. sc. Dean Ajduković

Kolegij: **POJEDINAC I DRUŠTVENA PROMJENA**
Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Dinka Čorkalo Biruski

Sadržaj

Grupe, grupni status i društvena moć. Odnosi manjine i većine. Manjinski utjecaj kao temelj socijalne promjene. Većinsko opiranje promjenama i manjinskom utjecaju. Manjinski utjecaj i socijalno-psihološki mehanizmi diskriminacije.

Utjecaj relativnog statusa grupe i socijalna nejednakost. Odnos privilegiranih i nepriviligiranih grupa i motivacije za djelovanje. Neaktivnost, individualna akcija i kolektivna akcija kao načini društvenog djelovanja – normativi i nenormativni oblici. Individualna mobilnost, socijalna kreativnost i društvena promjena. Kolektivna akcija kao model društvene promjene. Teorija socijalnog identiteta: kolektivna akcija i negativni socijalni identitet. Katalizatori kolektivne akcije: propusnost granica, legitimitet poretka, stabilnost međugrupnih odnosa. Tokenizam kao prepreka kolektivnosti akciji. Kolektivna efikasnost. Deprivilegirane grupe, politizirani i pobunjenički identitet. Mehanizmi identifikacije s negativno vrednovanim grupama. Teorija opravdanosti sustava i održavanje sustava. Teorija opravdanosti sustava i društvena promjena.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Cilj kolegija je upoznati studente sa suvremenim teorijskim tumačenjima odnosa pojedinca i društvenih promjena. Nakon odslušanog kolegija studenti će moći pratiti suvremenu literaturu iz ovoga područja, razumjeti društvenu uvjetovanost nekih oblika ponašanja pojedinaca, te kritički preispitati prirodu, prednosti i dosege socijalno-psiholoških tumačenja nekih društvenih fenomena i mogućnosti predviđanja društvene promjene.

Oblik nastave

Predavanja, seminari i diskusijske grupe.

Obvezna literatura

- Augoustinos, M., & Reynolds, K.J. (Eds.) (2001). *Understanding prejudice, racism, and social conflict*. London: Sage.
- Becker, J. C. & Tausch, N. (2015). A dynamic model of engagement in normative and non-normative collective action: Psychological antecedents, consequences, and barriers. *European Review of Social Psychology*, 26(1) 43-92.
- Jost, J. T., & Major, B. (2001). *The psychology of legitimacy: Emerging perspectives on ideology, justice and intergroup relations*. Cambridge: Cambridge University Press.
- de la Sablonniere, R. (2017). Toward a psychology of social change: A typology of social change. *Frontiers in Psychology*, 8:397.

Dodatna literatura

- Brown, R., & Gaertner, S. (Eds.) (2003). *Blackwell handbook of social psychology: Intergroup processes*. Oxford: Blackwell.
- Elcheroth, G., & Reicher, S. (2017). *Identity, violence and power: Mobilising hatred, demobilising dissent*. Macmillan Pelgrave.
- Ellemers, N., Spears, R., & Doosje, B. (Eds.) (1999). *Social identity*. Oxford: Blackwell.
- *Journal of Political and Social Psychology* (2013). Special Thematic Section on "Societal Change" (guest-edited by Colin Wayne Leach, Leda Blackwood and Andrew Livingstone)
- Milgram, S. (1992). *The individual in a social world: Essays and experiments*. New York: McGraw-Hill.
- Sidanius, J., & Pratto, F. (1999). *Social dominance: An intergroup theory of social hierarchy and oppression*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Odabrani članci iz tekuće periodike.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni i/ili usmeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: **SOCIJALNA PSIHOLOGIJA**

Nositelj modula: dr. sc. Dean Ajduković, red. prof.

Kolegij: **UNUTARGRUPNA VEZANOST I NACIONALIZAM**

Nositelj kolegija: dr. sc. Dinka Čorkalo Biruški, red. prof.

Sadržaj

Grupe i grupna vezanost. Vlastita i vanjska grupa. Grupa kao izvor identiteta. Socijalno-psihološka osnova nacionalne vezanosti. Etnička vezanost, nacionalna vezanost, supranacionalna vezanost, nacionalizam, patriotizam. Mjere nacionalizma i patriotizma: mjerimo li dva konstrukta ili dvije strane iste medalje. Konstruktivni i slijepi patriotizam (Staub), svakodnevni (banalni) nacionalizam (Billig). Razvoj grupnih identiteta i grupne vezanosti: primordijalizam i esencijalizam (evolucionistički pristup) nasuprot konstrukciji identiteta (socijalizacijski pristup). Rana privrženost i razvoj nacionalizma/patriotizma. Socijalno-psihološke teorije identiteta kao teorije konstrukcije identiteta. Nacionalizam kao temelj (među)grupnog nasilja. Socijalno-psihološki mehanizmi omalovažavanja, delegitimizacije, isključivanja i dehumanizacije «drugih»: racionalizacija nasilja ili njegov uzrok. Nacionalizam i mržnja kao temelji (među)grupnog nasilja: zašto su manjine «prikladan» objekt.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Cilj kolegija je pružiti iscrpniji teorijski uvid u razmjerno novo područje psihologije nacionalizma, te istaknuti prinos psihologije teorijskim tumačenjima i istraživanjima u ovom području. Istaknut će se sličnosti i razlike psihologijskih, te socioloških i politoloških pristupa istraživanjima fenomena nacionalizma i patriotizma. Studenti će steći uvid u socijalno-psihološku osnovu grupne vezanosti, razumjeti složenost odnosa pojedinca i grupe, razumjeti kognitivnu, emocionalnu i opću motivacijsku podlogu grupne vezanosti, te steći uvid u načine ispitivanja i mjerenja grupnih vezanosti, nacionalizma i patriotizma. Studenti će također razumjeti ulogu nacionalizma i mržnje u pokretanju, održavanju i ponavljanju ciklusa (među)grupnog nasilja.

Oblik nastave

Predavanja, seminari i diskusijske grupe.

Obvezna literatura

- Ashmore, R. hD., Jussim, L., & Wilder, D. (2001). *Social identity, intergroup conflict, and conflict reduction*. New York: Oxford University Press.
- Bar-Tal, D., & Staub, E. (Eds.) (1997). *Patriotism in the lives of individuals and nations*. Chicago: Nelson-Hall Publishers.
- Druckman, D. (1994). Nationalism, patriotism, and group loyalty: A social psychological perspective. *Mershon International Studies Review*, 38(1), 43-68.
- Roccas, S., Sagiv, L., Schwartz, S. H., Halevy, N., & Eidelson, R. (2008). Towards a unifying model of identification with groups: integrating theoretical perspectives. *Personality and Social Psychology Review*, 12, 280-306.
- Verkuyten, M. (2006). Multicultural recognition and ethnic minority rights: A social identity perspective. *European Review of Social Psychology*, 17, 148-184.
- Yack, B. (2012). *Nationalism and the moral psychology of community*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Yogeewaran, K. & Dasgupta, N. (2014). Conceptions of national identity in a globalised world: Antecedents and consequences. *European Review of Social Psychology*, 25(1), 189-227.

Dodatna literatura

- Billig, M. (1995). *Banal nationalism*. London: Sage.
- Condor, S. (Ed.), (2011). Social psychology and citizenship, Special Issue of *Journal of Community and Applied Social Psychology*, 21(3), 193-280.

- Čorkalo, D., & Kamenov, Ž. (2003). National identity and social distance: Does in-group loyalty lead to outgroup hostility. *Review of Psychology*, 2, 85-94.
- David, O. & Bar-Tal, D. (2009). A sociopsychological conception of collective identity: The case of national identity as an example. *Personality and Social Psychology Review*, 13(4), 354-379.
- Ignatieff, M. (1993). *Blood and belonging: Journeys into the new nationalism*. New York: Farrar, Straus and Giroux.
- Ignatieff, M. (1995). *The warrior's honor: Ethnic war and the modern conscience*. New York: Henry Holt and Company.
- Katunarić, V. (2003). *Sporna zajednica. Novije teorije o naciji i nacionalizmu*. Zagreb: Jesenski i Turk.
- Smith, A.D. (1999). *Myths and memories of the nation*. Oxford: Oxford University Press.
- Staub, E. (1989/1999). *The roots of evil: The origins of genocide and other group violence*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Stover, E., & Weinstein, H. M. (2004). *My neighbor, my enemy: Justice and community in the aftermath of mass atrocity*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Waller, J. (2002). *Becoming evil: How ordinary people commit genocide and mass killing*. New York: Oxford University Press.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Esej na odabranu temu, sudjelovanje u diskusijskim grupama. Mogući usmeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: **SOCIJALNA PSIHOLOGIJA**
Nositelj modula: prof. dr. sc. Dean Ajduković

Kolegij: **SOCIJALNA REKONSTRUKCIJA ZAJEDNICE**
Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Dean Ajduković

Sadržaj

Pojam zajednice. Funkcionalna i nefunkcionalna zajednica. Socijalne norme i vrijednosti u životu zajednice. Socijalni kapital. Destabilizacija zajednice i procesi koje vode do socijalnog sloma. Katastrofe, rat i destabilizacija zajednice. Masovna trauma i gubici u zajednici. Uloga grupa u destabiliziranoj zajednici. Socijalna rekonstrukcija zajednice. Socijalne, političke i psihološke prepreke socijalnoj rekonstrukciji destabilizirane zajednice. Pristupi rješavanju sukoba i podjela u destabiliziranoj zajednici. Osnaživanje pojedinaca i zajednice. Socijalna podrška u zajednici. Suživot, pomirenje i oprost nakon sukoba. Mehanizmi i razine socijalne rekonstrukcije. Individualne razlike i socijalna akcija. Mobiliziranje zajednice i socijalna akcija.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Studenti će razumjeti procese koji vode destabilizaciji zajednica, kao i prepreke njihovoj socijalnoj rekonstrukciji nakon sukoba. Moći će planirati istraživanje vezano uz oporavak destabilizirane zajednice. Moći će izraditi plan socijalne rekonstrukcije zajednice temeljen na poznavanju psihološkog funkcioniranja pojedinca i grupa u socijalnom kontekstu.

Oblik nastave

10 sati nastave, od čega 5 sata predavanja i 5 sati iskustvenog učenja i vježbi.

Obvezna literatura

- Ajduković, D. (Ur.) (2003). *Socijalna rekonstrukcija zajednice* (Poglavlja: Socijalna rekonstrukcija zajednica, Civilno društvo kao okvir socijalnih akcija, Društveni kapital i njegova važnost i Socijalna akcija u zajednici). Zagreb: Društvo za psihološku pomoć.
- Kelman, H.C. (2006). Interests, relationships, identities: Three central issues for individuals and groups in negotiating their social environment. *Annual Review of Psychology*, 57, 1-26.
- Stover, E. & Weinstein, H.M. (Eds.) (2004). *My neighbor, my enemy. Justice and community in the aftermath of mass atrocity*. Cambridge: Cambridge University Press.

Dodatna literatura

- Ajduković, D. (2004). Social contexts of trauma and healing. *Medicine, conflict and survival*, 2, 120-135.
- Barrera, M. (2000). Social support research in community psychology. In J. Rappaport & E. Seidman (Eds.), *Handbook of community psychology* (pp. 215-245). New York: Kluwer Academic/Plenum Publishers.
- Kelman, H.C. (2005). Interactive problem solving in the Israeli-Palestinian Case: Past contributions and present challenges. In R.J. Fisher (Ed.), *Paving the way: Contributions of interactive conflict resolution to peacemaking*. Lexington Books.
- O'Neill, P. (2000). Cognition in social context. Contributions to community psychology. In J. Rappaport & E. Seidman (Eds.), *Handbook of community psychology* (pp. 115-132). New York: Kluwer Academic/Plenum Publishers.
- Orner, R., & Schnyder, U. (2003). *Reconstruction early intervention after trauma. Innovations in the care of survivors*. Oxford: Oxford University Press.
- Zimmerman, M.A. (2000). Empowerment theory. Psychological, organizational and community level of analysis. In J. Rappaport & E. Seidman (Eds.), *Handbook of community psychology* (pp. 43-63). New York: Kluwer Academic/Plenum Publishers.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Provjera znanja provodi se tijekom ispunjavanja zadataka i izradom analize jedne zajednice i prijedloga plana njene socijalne rekonstrukcije.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: PSIHLOGIJA OBRAZOVANJA

Nositelj modula: prof. dr. sc. Vesna Vlahović-Štetić

Kolegij: ISTRAŽIVANJA I RAZVOJ VREDNOVANJA U OBRAZOVANJU

Nositelji kolegija: dr. sc. Boris Jokić, znan. sur., dr. sc. Zrinka Ristić Dedić, znan. sur.

Sadržaj

Novi trendovi u vrednovanju u obrazovanju. Vrednovanje obrazovnih postignuća učenika - vrednovanje obrazovnih institucija – vrednovanje obrazovnih sustava. Svrhe vrednovanja i moguća korištenja rezultata vrednovanja. Unutarnje i vanjsko vrednovanje. Modeli vrednovanja učeničkih postignuća: a) vrednovanje za učenje, b) vrednovanje kao učenje i c) vrednovanje naučenoga (dijagnostičko, formativno i sumativno vrednovanje). Normativno referencirano, kriterijski referencirano i ipsativno vrednovanje. Ispiti visokog rizika. Završni ispiti. Nacionalni ispiti. Specifičnosti konstrukcije mjernih instrumenata u obrazovnom kontekstu. Obrazovni ishodi i standardi. Kognitivni procesi u osnovi obrazovnih ishoda. Specifičnosti analize rezultata vrednovanja i analize mjernih karakteristika korištenih instrumenata. Utjecaj vrednovanja na kurikulum i procese učenje i poučavanje. Usklađenost kurikuluma-učenja i poučavanja-vrednovanja. Implikacije istraživanja o učenju, motivaciji i poučavanju na vrednovanje. Etička pitanja u edukacijskim mjerenjima vezana uz primjenu, interpretaciju i objavu rezultata vrednovanja. Pitanja pravednosti (jednakih mogućnosti). Povezanost osobnih i socijalnih varijabli i vrednovanja. Implikacije za obrazovnu politiku.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Nakon položenog ispita iz kolegija studenti će moći:

koristiti prikladnu terminologiju u raspravama o vrednovanju u obrazovanju uspoređivati i kritički vrednovati različite modele vrednovanja učeničkih postignuća, škola i obrazovnih sustava s obzirom na moguće svrhe i potencijalne učinke vrednovanja poznavati specifičnosti konstrukcije mjernih instrumenata u obrazovnom kontekstu te valjano zamisliti sadržaj i moguće oblike vrednovanja u nekome području osmisliti prikladnu analizu rezultata vrednovanja na temelju razumijevanja temeljnih koncepata mjernih karakteristika u edukacijskim mjerenjima interpretirati rezultate vrednovanja uzimajući u obzir svrhu vrednovanja, korišteni model vrednovanja, mogući učinak osobnih, socijalnih, situacijskih i drugih čimbenika na rezultate vrednovanja. analizirati mogućnosti povratnog učinka vrednovanja te mogućnosti korištenja rezultata vrednovanja za unaprjeđivanje prakse učenja i poučavanja.

Oblik nastave

Nastava se provodi kroz grupne rasprave i predavanja te radionice s prikazima konkretnih primjera iz obrazovne prakse.

Obvezna literatura

- American Educational Research Association, American Psychological Association, and National Council on Measurement in Education (1999). *Standards for educational and psychological testing*. Washington, DC: American Educational Research Association.
- Gipps, C. (2002). *Beyond testing: Towards a theory of educational assessment*. Abingdon, Oxon: RoutledgeFalmer.

Dodatna literatura

- Bezinović, P. (Ur.) (2010). *Samovrednovanje škola: Prva iskustva u osnovnim školama*. Zagreb: Agencija za odgoj i obrazovanje/Institut za društvena istraživanja u Zagrebu.
- European Commission (2012). *Assessment of Key Competences in initial education and training: Policy Guidance*. Commission staff working document. Strasbourg: EC.
- Jokić, B., Ristić Dedić, Z. i Šabić, J. (2011). *Analiza sadržaja i rezultata ispita državne mature iz Fizike*. Zagreb: Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja i Institut za društvena istraživanja.
- McAlpine, M. (2002). *The Principles of Assessment*. University of Luton: CAA Centre.

- National Research Council (2001). *Knowing What Students Know: The Science and Design of Educational Assessment*. Committee on the Foundations of Assessment. Pellegrino, J. W., Chudowsky, N. & Glaser, R. (Ed.). Board on Testing and Assessment, Center for Education. Division of Behavioral and Social Sciences and Education. Washington, DC: The National Academies Press.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit, u obliku eseja na odabranu temu iz područja.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: **PSIHOLOGIJA OBRAZOVANJA**

Nositelj modula: prof. dr. sc. Vesna Vlahović-Štetić

Kolegij: **KOGNITIVNI MODELI UČENJA I OBRAZOVANJE**

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Vesna Vlahović-Štetić

Sadržaj

Kognitivne teorije i modeli učenja te njihove implikacije za obrazovanje. Strukture i modeli dugoročnog pamćenja, pohrana i dozivanje informacija - primjena u poučavanju. Modeli znanja u dugoročnom pamćenju. Konstrukcija znanja i poticanje kognitivnog razvoja. Odnosi kognitivnih procesa, učenja i poučavanja. Mišljenje, razvoj kritičkog mišljenja i rješavanja problema u obrazovnom kontekstu. Kognitivni pristupi i poučavanje strategija u specifičnim područjima: čitanje, matematika i prirodne znanosti. Razvoj znanstvenih pojmova i poticanje dječjeg „znanstvenog“ rezoniranja – rezultati istraživanja.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Studenti će moći usporediti i vrednovati kognitivne modele učenja s obzirom na njihovu relevantnost u obrazovnom kontekstu. Studenti će moći objasniti odnos kognitivnih procesa i ishoda poučavanja. Moći će planirati primjenu nekih postupaka razvoja kritičkog mišljenja i rješavanja problema. Studenti će moći navesti relevantne strategije u specifičnim područjima učenja (čitanje, matematika, prirodne znanosti) te objasniti razvoj dječjeg „znanstvenog“ rezoniranja.

Oblik nastave

Nastava se provodi kroz predavanja i rasprave.

Obvezna literatura

- Alexander, P.A. & Winne, P. H. (2006). *Handbook of Educational Psychology*. Lawrence Erlbaum Associates, Mahwah, New Jersey.
- Bruning, R.H., Schraw, G.J., Norby, M.M. & Ronning, R. R. (2010). *Cognitive Psychology and Instruction*. Upper Saddle River, NJ: Pearson.

Dodatna literatura

- Baroody, A.J., & Dowker, A. (2003). *Development of Arithmetic Concepts and Skills: Constructing Adaptive Expertise*. Mahwah, N.J.: Lawrence Erlbaum Associates.
- Bruner, J. (1996) *The Culture of Education*, Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
- Illeris, K. (2003). *Three Dimensions of Learning: Contemporary learning theory in the tension field between the cognitive, the emotional and the social*. Malabar, Florida: Krieger.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: **PSIHOLOGIJA OBRAZOVANJA**

Nositelj modula: prof. dr. sc. Vesna Vlahović-Štetić

Kolegij: SUVREMENI PRISTUPI ISTRAŽIVANJIMA MOTIVACIJE ZA UČENJE

Nositelj kolegija: doc. dr. sc. Nina Pavlin-Bernardić

Sadržaj

Kognitivistički pristupi motivaciji u obrazovnom kontekstu: atribucijske teorije, teorije očekivanja, teorije ciljnih orijentacija u učenju; Učeničko samopoimanje, vrijednosti i emocije i obrazovno postignuće, Uloga nastavnčkih uvjerenja i očekivanja i obrazovno postignuće učenika, Spol, dob i sociokulturni činitelji kao determinante motivacije za učenje, Kvantitativni i kvalitativni pristupi u istraživanjima motivacije za učenje, Strategije za oblikovanje poticajnog unutrašnjeg i vanjskog okruženja za učenje (ekstrinzična i intrinzična motivacija, samoregulirano učenje). Pristupi planiranju i evaluaciji rezultata intervencijskih mjera u području motivacije za učenje.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Studenti će razumjeti mogućnost primjene teorijskih modela i metoda istraživanja u području motivacije za učenje. Studenti će moći objasniti odnos kognitivističkih teorijskih koncepata i procesa učenja i poučavanja. Studenti će moći planirati i provoditi istraživanja u području motivacije za učenje primjenom odgovarajućih kvantitativnih i kvalitativnih metodoloških postupka. Studenti će moći primijeniti teorijske spoznaje u različitim obrazovnim okruženjima u svrhu utvrđivanja obrazovnih potreba i kreiranja obrazovnog okruženja poticajnog za učenje. Studenti će moći primijeniti odgovarajuće evaluacijske postupke svojih intervencijskih mjera.

Oblik nastave

Nastava se provodi kroz predavanja i samostalni rad u obliku blok nastave.

Obvezna literatura

- Elliot, A.J., & Dweck, C.S. (Eds.) (2005). *Handbook of competence and motivation*. New York: Guilford Press.
- Schunk, D.H., Pintrich, P.R. & Meece, J.L. (2007). *Motivation in education: theory, research and application*. Englewood Cliffs: Prentice Hall.
- Wigfield, A., & Eccles, J.S. (Eds.) (2001). *Development of achievement motivation*. New York: Academic Press.

Dodatna literatura

- Weiner, B. (1996). *Human motivation: metaphores, theories and research* (poglavlje 6, 7, 8). London: Sage.
- Dva recentna istraživačka rada temeljena na različitim teorijskim pristupima iz CC referiranih časopisa u području psihologije obrazovanja (prema izboru – obrada u okviru seminarskog rada).

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: NEUROZNANOST

Nositelj modula: prof. dr. sc. Meri Tadinac

Kolegij: NEUROTRANSMITERSKI SUSTAVI

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Meri Tadinac

Sadržaj

Vrste neurotransmitera i načela njihove funkcije. Metode za lokalizaciju i ispitivanje funkcije neurotransmiterskih sustava. Lokalizacija neurotransmiterskih sustava u mozgu i njihova funkcija. Povezanost nekih oblika doživljavanja i ponašanja s funkcijom neurotransmitera i hormona. Biokemijski poremećaji u osnovi nekih neuroloških i psihijatrijskih bolesti.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Usvajanje naprednih teorijskih spoznaja u ovom području neuroznanosti; studenti će moći objasniti kako neurotransmiteri i hormoni utječu na doživljavanje i ponašanje.

Oblik nastave

Gradivo će se obraditi kroz kombinaciju predavanja, studentskih prezentacija, rasprava i individualnih konzultacija.

Obvezna literatura

- Lacković, Z. (1994). *Neurotransmiteri u zdravlju i bolesti*. Zagreb: Medicinski fakultet.
- Pinel, J. P. & Barnes, S. J. (2018). *Biopsychology* (10th edition). Hoboken, NJ: Pearson Higher Education.
- Webster, R. A (2001). *Neurotransmitters, Drugs and Brain Function*. John Wiley & Sons.

Dodatna literatura

- Bear, M. F., Connors, B. W & Paradiso, M.A. (2016). *Neuroscience: Exploring the Brain*. Philadelphia: Walters Kluwer.
- Kalat, J.W. (2019). *Biological Psychology*. Boston, MA: Cengage.
- Kandel, E. R., Schwartz, J. H. Jessell, T. M., Siegelbaum, S. A. & Hudspeth, J. A. (2012). *Principles of Neural Science* (5th edition). McGraw-Hill Education.
- *Neuroscience online- Open-Access Neuroscience Electronic Textbook*, University of Texas. <https://nba.uth.tmc.edu/neuroscience/>
- Von Bohlen und Halbach, O. & Dermietzel, R. (2006). *Neurotransmitters and Neuromodulators: Handbook of Receptors and Biological Effects*. Weinheim: Wiley-VCH.
- Odabir aktualnih radova iz znanstvenih i stručnih časopisa.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: NEUROZNAOST

Nositelj modula: : prof. dr. sc. Meri Tadinac

Kolegij: FUNKCIONALNA ORGANIZACIJA MOZGA

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Meri Tadinac

Sadržaj

Koncept dvodimenzionalne organizacije mozga: longitudinalna organizacija i lateralizacija funkcija. Metode za ispitivanje lokalizacije funkcija. Longitudinalna organizacija mozga. Funkcionalna organizacija posteriornog korteksa. Funkcionalna organizacija anteriornog korteksa. Pojam lateralizacije funkcija. Metode za ispitivanje lateralizacije funkcija (na kliničkoj populaciji, na zdravoj populaciji, anatomski i fiziološki korelati lateralizacije funkcija). Glavni nalazi istraživanja lateralizacije. Suvremena shvaćanja o hemisfernoj interakciji, integraciji i kros-hemisfernoj suradnji. Posljedice povreda pojedinih moždanih područja.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Upoznati studente s raznovrsnim aspektima organizacije mozga; studenti će moći objasniti koncept dominantnosti hemisfera i lokalizacije funkcija te će se moći kritički odnositi prema rezultatima istraživanja u ovom području.

Oblik nastave

Gradivo će se obraditi kroz kombinaciju predavanja, studentskih prezentacija, rasprava i individualnih konzultacija.

Obvezna literatura

- Kalat, J.W. (2019). *Biological Psychology*. Boston, MA: Cengage.
- Pinel, J. P. & Barnes, S. J. (2018). *Biopsychology* (10th edition). Hoboken, NJ: Pearson Higher Education.
- Springer, S. P., & Deutsch, G. (1998). *Left brain, right brain : perspectives from cognitive neuroscience*. New York: Freeman & Co.

Dodatna literatura

- Andrewes, D. (2016). *Neuropsychology: From Theory to Practice*. New York: Routledge.
- Bear, M. F., Connors, B. W. & Paradiso, M. A. (2016). *Neuroscience: Exploring the Brain* (4th edition). Philadelphia, PA: Wolters Kluwer.
- Gazzaniga, M. S., Ivry, R.B. & Mangun, G. R. (2014). *Cognitive Neuroscience: The Biology of the Mind*. New York: Norton and Company.
- Judaš, M. i Kostović, I. (1997). *Temelji neuroznanosti*. Zagreb: MD.
- Kalat, J.W. (2019). *Biological Psychology*. Boston, MA: Cengage.
- Kandel, E. R., Schwartz, J. H. Jessell, T. M., Siegelbaum, S. A. & Hudspeth, J. A. (2012). *Principles of Neural Science* (5th edition). McGraw-Hill Education.
- *Neuroscience online- Open-Access Neuroscience Electronic Textbook*, University of Texas. <https://nba.uth.tmc.edu/neuroscience/>
- Odabir aktualnih radova iz znanstvenih i stručnih časopisa.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: NEUROZNANOST

Nositelj modula: : prof. dr. sc. Meri Tadinac

Kolegij: EVOLUCIJA ŽIVČANOG SUSTAVA I PONAŠANJA

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Meri Tadinac

Sadržaj

Evolucija živčanog sustava – tipovi živčanog sustava i filogeneza. Evolucija moždane kore i promjene u ponašanju (evolucija društvenog života, inteligencija kod primata, evolucija jezika). Evolucija hominida. Proizvodi evolucijskog procesa i okolina evolucijske adaptivnosti. Glavni adaptivni problemi i adaptacije koje su iz njih proizašle. Spolne razlike u evolucijskoj perspektivi. Ljudski životni vijek i zdravlje iz evolucijskog gledišta – darvinovska medicina.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Upoznavanje s razvojem živčanog sustava i ponašanja tijekom evolucije i ontogeneze te s osnovnim načelima evolucijske teorije. Studenti će naučiti analizirati i interpretirati ponašanje iz perspektive njegove funkcije i adaptivnosti.

Oblik nastave

Gradivo će se obraditi kroz kombinaciju predavanja, studentskih prezentacija, rasprava i individualnih konzultacija.

Obvezna literatura

- Bradshaw, J. (1997). *Human Evolution: A Neuropsychological Perspective*. Hove: Psychology Press.
- Buss, D.M. (2012). *Evolucijska psihologija – Nova znanost o umu*. Jastrebarsko: Naklada Slap.

Dodatna literatura

- Alcock, J. (2001). *Animal Behavior: An Evolutionary Approach*. Sunderland: Sinauer Associates.
- Barkow, J.H., Tooby, J. & Cosmides, L. (1992). *Adapted Mind*. New York: Oxford University Press.
- Brown, G. (1995). *Human Evolution*. Dubuque: WCB Publishers.
- Hrgović, J. i Polšek, D. (2004). *Evolucija društvenosti*. Zagreb: Jesenski i Turk.
- Ray, W. J. (2013). *Evolutionary Psychology*. London: Sage.
- Workman, L. & Reader, W. (2016). *Evolution and Behavior*. New York: Routledge.
- Odabir aktualnih radova iz znanstvenih i stručnih časopisa.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: NEUROZNAOST

Nositelj modula: : prof. dr. sc. Meri Tadinac

Kolegij: ENDOKRINOLOGIJA PONAŠANJA

Nositelj kolegija: doc. dr. sc. Ivana Hromatko

Sadržaj

Paradigme istraživanja u području endokrinologije ponašanja. Interakcija živčanog i endokrinog sustava. Priroda odnosa hormoni - ponašanje. Razlike između steroidnih i peptidnih hormona. Vrste učinaka hormona. Spolna diferencijacija mozga i ponašanja: organizacijski i aktivacijski učinci spolnih hormona. Neurobiologija spolnih razlika i seksualne orijentacije. Istraživanja specifičnih utjecaja pojedinih hormona (kortizola, androgena, estrogena, progesterona, prolaktina, oksitocina) u različitim domenama ponašanja: a) reproduktivna i roditeljska ponašanja; b) kognitivni procesi; c) afilijativna ponašanja; d) dominacija i agresivnost. Komparativna perspektiva. Ovisno o specifičnim interesima polaznika kolegija, pojedine se teme mogu proširiti.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Detaljnije upoznavanje s nalazima i teorijskim implikacijama interdisciplinarnih istraživanja u području endokrinologije ponašanja. Studenti će moći kritički analizirati suvremena istraživanja u području (razumjeti potencijalna metodološka ograničenja i objasniti dvosmjernu prirodu odnosa hormoni-ponašanje) te uspoređivati prednosti i nedostatke određenih istraživačkih protokola.

Oblik nastave

Gradivo će se obraditi kroz kombinaciju predavanja, studentskih prezentacija, rasprava i individualnih konzultacija u ukupno 10 sati nastave.

Obvezna literatura

- Neave, N. (2008). *Hormones and behaviour: A psychological approach*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Nelson, R.J. (2005). *An Introduction to Behavioral Endocrinology*. Sinauer Associates.

Dodatna literatura

- Alcock, J. (2001). *Animal behavior: an evolutionary approach*. Sunderland: Sinauer Associates.
- Becker, J.B., Breedlove, S.M., Crews, D., & McCarthy, M.M. (2002). *Behavioral Endocrinology*, Second edition. The MIT Press.
- Kandel, E.R., Schwartz, J.H., & Jessell, T.M. (1991). *Principles of Neural Science*. Amsterdam: Elsevier.
- Kimura, D. (2000). *Sex and Cognition*. Massachusetts: MIT Press.
- Odabir aktualnih radova iz znanstvenih i stručnih časopisa.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: RAZVOJNA PSIHOLOGIJA

Nositelji modula: prof. dr. sc. Gordana Kuterovac Jagodić, prof. dr. sc. Gordana Keresteš

Kolegij: METODE ISTRAŽIVANJA RAZVOJA

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Gordana Keresteš, doc. dr. sc. Irma Brković, izv. prof. dr. sc. Zvonimir Galić

Sadržaj

Vrste razvojnih promjena. Pristupi i metode u istraživanju razvojnih promjena. Prednosti i nedostaci različitih nacrti istraživanja razvoja. Statistički pristupi podacima prikupljenim u razvojnim istraživanjima. Usporedba tradicionalnih i suvremenih pristupa obradi longitudinalnih podataka. Višerazinska analiza podataka. Analiza preživljavanja. Analiza longitudinalnih podataka u okviru linearnog strukturalnog modeliranja (autoregresijski i križni modeli te modeli latentnih krivulja promjene).

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Studenti će razlikovati različite vrste razvojnih promjena i razumjeti će složene odnose između istraživačkih pitanja u razvojnoj znanosti, nacrti istraživanja razvojnih promjena i postupaka obrade podataka. Produbit će razumijevanje prikaza i interpretacije rezultata suvremenih analiza longitudinalnih podataka. Moći će samostalno osmisliti odgovarajuće nacрте za istraživanje različitih razvojnih problema i izabrati prikladne metode za analizu prikupljenih podataka.

Oblik nastave

Gradivo će se obraditi kroz kombinaciju predavanja, rasprava, individualnih i grupnih vježbi i konzultacija u ukupno 20 sati nastave. Temeljna metodološka pitanja obradit će se kroz interaktivna predavanja i rad na literaturi. U okviru vježbi, studentima će na primjerima nekoliko setova podataka biti pokazani koraci provedbe višerazinskih analiza podataka i analize preživljavanja te će im biti objašnjena logika analize longitudinalnih podataka u okviru linearnog strukturalnog modeliranja. Također će im biti komparativno prikazani načini provjere razvojnih hipoteza tradicionalnim i suvremenim statističkim pristupima.

Obvezna literatura

- Collins, L.M. (2006). Analysis of longitudinal data: The integration of theoretical model, temporal design, and statistical model. *Annual Review of Psychology*, 57, 505-528.
- Lerner, R. M. (2002). *Concepts and theories of human development – Chapter 18, Methodological issues in the study of human development* (pp. 480-513). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Lerner, R. M. & Overton, W. F. (2008). Exemplifying the integration of the relational developmental system: Synthesizing theory, research, and application to promote positive development and social justice. *Journal of Adolescent Research*, 23, 245-255.
- Lerner, R. M., Schwartz, S. J., & Phelps, E. (2009). Problematics of time and timing in the longitudinal study of human development: Theoretical and methodological issues. *Human Development*, 52, 44-68.
- Singer, J. D., & Willett, J. B. (2003). *Applied longitudinal data analysis: Modeling change and event occurrence*. Oxford University Press.

Dodatna literatura

- Baltes, P. B. (1968). Longitudinal and cross-sectional sequences in the study of age and generation effects. *Human Development*, 11, 145-171.
- Caspi, A., Roberts, B. W. & Shiner, R. L. (2005). Personality development: Stability and change. *Annual Review of Psychology*, 56, 453-484.
- Heck, R. H., Thomas, S. L. & Tabata, L. N. (2010). *Multilevel and longitudinal modeling with IBM SPSS*. NY: Routledge Academic.

- Hox, J. (2010). *Multilevel analysis: Techniques and applications*. London: Lawrence Erlbaum Associates.
- Little, T. D., Schnabel, K. U., & Baumert, J. (2000). *Modeling longitudinal and multilevel data: Practical issues, applied approaches and specific examples*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Schaie, K.W. (1965). A general model for the study of developmental problems. *Psychological Bulletin*, 64, 92-107.

ECTS bodovi

4 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: RAZVOJNA PSIHOLOGIJA

Nositelji modula: prof. dr. sc. Gordana Kuterovac Jagodić, prof. dr. sc. Gordana Keresteš,

Kolegij: NOVIJE SPOZNAJE PSIHOLOGIJE DJETINJSTVA I ADOLESCENCIJE

Nositelj kolegija: doc. dr. sc. Sanja Šimleša

Sadržaj

Rana komunikacija: interaktivni temelji ljudske komunikacije, obilježja ranog razvoja socijalne kognicije u funkciji urednog i narušenog komunikacijskog razvoja, razvoj mentalne reprezentacije kao pretpostavke usvajanja jezika, funkcije rane komunikacije, zastoji u njihovom razvoju i oblici poremećaja, metode istraživanja rane komunikacije; Izvršne funkcije: istraživanja razvojnih veza između teorije uma, izvršnih funkcija i drugih kognitivnih domena.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Kolegij će studentima dati metodološki, teorijski i fenomenološki uvid u ranu komunikaciju kao i izvršne funkcije. U novije vrijeme sve više se naglašava važnost istraživanja razvojnih veza između komunikacije, teorije uma, izvršnih funkcija i drugih kognitivnih domena. Kroz kolegij, bit će prikazana posebnost metodologije istraživanja dječjeg razvoja, metodologija i prikaz istraživanja u području komunikacije i izvršnih funkcija te metodologija i prikaz istraživanja u području teorije uma. Također, kroz kolegij će se prikazati i suvremena istraživanja u području dijagnostike kao i znanstveno utemeljeni pristupi u području poremećaja socijalne komunikacije i poremećaja iz spektra autizma, poremećaja kod kojih je jasno narušen uredan obrazac razvoja komunikacije, izvršnih funkcija i teorije uma

Oblik nastave

Približno trećina ukupne satnice kolegija posvetit će se predavanjima, trećina vježbama, a trećina konzultacijama, radu na literaturi, pismenim zadacima, studentskim prezentacijama i raspravama.

Obvezna literatura

- Baron Cohen, S., Tager-Flusberg, H., & Cohen, D.J. (2000). *Understanding Other Minds: Perspectives from Developmental Cognitive Neuroscience*. Oxford University Press.
- Carpenter, M. Nagell, K., & Tomasello, M. (1998). *Social cognition, joint attention and communicative competence from 6-15 month of age. Monographs of the SRCD*. Oxford: Bleckwell Publishers.
- Cepanec, M., Šimleša, S., i Stošić, J. (2015). Rana dijagnostika poremećaja iz autističnog spektra – teorija, istraživanja i praksa. *Klinička psihologija*, 8, 203-224.
- National Autism Center (2009) *National Standards Report - Addressing the need for evidence-based practice guidelines for Autism Spectrum Disorders*. Massachusetts: National Autism Center.
- Šimleša, S. & Cepanec, M. (2015). Executive Functions during Childhood, Development of. U: J. D. Wright (ur.), *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*, 2nd edition, Vol 8. Oxford: Elsevier, pp. 489–496.

Dodatna literatura:

- Anderson, V., Anderson, P. J., Jacobs, R. & Spencer-Smith, M. (2008). Development and assessment of executive function: From preschool to adolescence. U: V. Anderson, R. Jacobs & P. J. Anderson (Ur.), *Executive Functions and Frontal Lobes* (pp.124-154). New York: Taylor & Francis.
- Astington J. W. & Baird, J. A. (2005). Introduction: Why language matters. U: J. W. Astington & J. A. Baird (Ur.), *Why language matters for theory of mind* (pp. 3-25). Oxford: Oxford University Press.
- Carlson, S. M., Mandell, D. J. & Williams, L. (2004). Executive function and theory of mind: Stability and prediction from ages 2 to 3. *Developmental Psychology*, 40, 1105–1122.
- Doherty, J. M. (2009). *Theory of Mind-How Children Understand Others' Thoughts and Feelings*. Hove, UK: Psychology Press.

- Kasari C., Locke, J., Gulsrud, A., & Rotheram-Fuller, E. (2010). *Social networks and friendships at school: Comparing children with and without autism. Journal of Autism and Developmental Disorders, 41(5), 533-544.*
- Prelock, P. A., & McCauley, R. J. (2013). *Treatment of Autism Spectrum Disorders.* Paul H. Brookes Publishing Co.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: RAZVOJNA PSIHOLOGIJA

Nositelji modula: prof. dr. sc. Gordana Kuterovac Jagodić, prof. dr. sc. Gordana Keresteš

Kolegij: OBITELJ KAO KONTEKST RAZVOJA

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Gordana Keresteš

Sadržaj

Obitelj kao sustav i dimenzije obiteljskog funkcioniranja. Podsustavi unutar obitelji: bračni odnos, odnos roditelj-dijete, odnosi među braćom i sestrama. Bioekološki pristup obitelji. Struktura obitelji i obiteljski procesi. Obiteljske tranzicije i faze obiteljskog života. Suvremene promjene obitelji i obiteljskog života.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Studenti će upoznati vodeće teorije i aktualne trendove u istraživanjima obiteljskih odnosa. Poznavat će najznačajnije obiteljske tranzicije i faze. Razumjet će ulogu obitelji kao konteksta razvoja u određivanju toka razvoja i razvojnih ishoda svih članova obitelji. Razumjet će složene interaktivne odnose između obiteljskog i izvanobiteljskog konteksta. Moći će kritički procjenjivati suvremene promjene u obiteljskom životu.

Oblik nastave

Nastava će se provoditi u obliku predavanja, grupnih rasprava i studentskih prezentacija.

Obvezna literatura

- Demick, J. (2002). Stages of parental development. In M. H. Bornstein (Ed.), *Handbook of parenting*. Vol. 3, pp. 389-413. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Grych, J. H. (2002). Marital relationship and parenting. In M. H. Bornstein (Ed.), *Handbook of parenting*. Vol. 4, pp. 203-225. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Howe, T. R. (2011). *Marriages and families in the 21st century: A bioecological approach*. Wiley-Blackwell.

Dodatna literatura

- Izbor recentnih radova

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: **RAZVOJNA PSIHOLOGIJA**

Nositelji modula: prof. dr. sc. Gordana Kuterovac Jagodić, prof. dr. sc. Gordana Keresteš,

Kolegij: **RAZVOJNI RIZICI, OTPORNOST I PSIHOPATOLOGIJA**

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Gordana Kuterovac Jagodić

Sadržaj

Pojam rizičnih i zaštitnih činitelja u razvoju i njihova klasifikacija. Modeli rizika u razvoju. Mehanizmi utjecaja rizičnih i zaštitnih činitelja na razvoj. Odnos rizika i razvoja. Pojam otpornosti u razvoju. Temperament kao individualni rizični i zaštitni čimbenik. Obiteljski rizici u razvoju: razvod, nasilje u obitelji, psihopatologija roditelja. Okolinski rizici u razvoju: rat i nasilje u zajednici, siromaštvo. Fenomenologija, klasifikacija i prevalencija psihičkih poremećaja u djetinjstvu i adolescenciji. Suvremene teorijske paradigme u razvojnoj psihopatologiji. Poremećaji u djetinjstvu i adolescenciji. Depresivnost u djetinjstvu i adolescenciji. Poremećaji u ponašanju u djetinjstvu i adolescenciji.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Studenti će upoznati teorijske modele koji tumače djelovanje rizičnih i zaštitnih čimbenika razvoja, kao i modele otpornosti u razvoju te će ih moći kompetentno uspoređivati. Nakon pohađanja kolegija studenti će biti upoznati s najnovijim rezultatima istraživanja i metodologijom istraživanja nekoliko specifičnih rizičnih čimbenika razvoja. Studenti će steći znanja o suvremenim modelima razvoja psihopatologije, o nastanku poremećaja u djetinjstvu i adolescenciji, kao i o suvremenim istraživanjima u suvremenoj razvojnoj psihopatologiji. Studenti će detaljnije biti upoznati s nastankom i manifestacijama poremećaja u ponašanju, depresivnošću i poremećajima hranjenja kao primjerima eksternaliziranih i internaliziranih poremećaja. Također će se pobliže upoznati s temeljnim poremećajima slike tijela, modelima njihova nastanka i uobičajenim manifestacijama poremećaja hranjenja.

Oblik nastave

Teorijski aspekti razvojnih rizika, otpornosti i psihopatologije u razvoju, kao i aktualni istraživački trendovi, te sinteza spoznaja u područjima bit će izloženi u obliku interaktivnih predavanja (otprilike dvije petine satnice). Ostali sadržaji bit će uglavnom obrađeni metodom aktivnog učenja, kroz rad na literaturi, individualne i grupne studentske prezentacije, grupne rasprave i individualne konzultacije (otprilike dvije petine satnice). Sadržaji koji se odnose na utvrđivanje podataka o rasprostranjenosti pojedinih rizika i psihopatologije i njihovih učinaka u našoj zemlji u odnosu na strana istraživanja bit će obrađeni metodom terenskih istraživanja (otprilike jedna petina satnice).

Obvezna literatura

- Ambrosi-Randić, N. (2004). *Razvoj poremećaja hranjenja*, Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Cairns, E. (1996). *Children and Political Violence*. Oxford: Blackwell.
- Luthar, S.S. (2003). *Resilience and Vulnerability: Adaptation in the Context of Childhood Adversities*. Cambridge Press.
- Vulić-Prtorić, A. (2004). *Depresivnost u djece i adolescenata*. Jastrebarsko: Naklada Slap.

Dodatna literatura

- Carr, A. (1999). *The Handbook of Child and Adolescent Clinical Psychology*. London & New York: Routledge.
- Cash, T.F., & Pruzinsky, T. (2002). *Body image: A handbook of theory, research, and clinical practice*. New York: The Guilford Press.
- Keyes, C.L. (2004). Risk and Resilience in Human Development: An Introduction. *Research in Human Development*, 1(4), 223-227.
- Lebedina-Manzoni, M. (2000): Razvojne prednosti-pomoć pri razumijevanju i prevenciji rizičnog ponašanja adolescenata. *Kriminologija i socijalna integracija*, 8(1-2), 11-20.
- Pokrajac-Bulian, A. (2000). *Nezadovoljstvo vlastitim tijelom i teškoće emocionalne prilagodbe kao odrednice nastanka poremećaja hranjenja*. Doktorska disertacija. Zagreb: Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

- Rutter, M. (1990). Psychosocial resilience and protective mechanisms. In J. Rolf, A. Masten, D. Cicchetti, K. Neuchterlein & S. Weintraub (Eds.), *Risk and Protective Factors in the Development of Psychopathology*. New York: Cambridge University Press.
- Smolak, L., Levine, M.P., & Striegel-Moore, R. (1996). *The developmental psychopathology of eating disorders*. Hove, UK: Lawrence Erlbaum Associates.
- Thompson, J.K., & Smolak, L. (2001). *Body image, eating disorders, and obesity in youth*. Washington, DC: American Psychological Association.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: **PSIHOLOGIJA RADA**

Nositelj modula: prof. dr. sc. Željko Jerneić

Kolegij: **PREDVIĐANJE RADNOG PONAŠANJA I RADNE USPJEŠNOSTI**

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Željko Jerneić

Sadržaj

Problem prediktora. Postavljanje prediktivne hipoteze. Problem kriterija. Radno ponašanje, radna uspješnost i modeliranje kriterijskih mjera. Različiti pristupi u analizi odnosa između prediktora i kriterija. Dinamička priroda odnosa između prediktora i kriterija. Novije spoznaje o valjanosti prediktora i selekcijskih postupaka. Modeli donošenja selekcijskih i klasifikacijskih odluka.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Upoznati studente s najnovijim znanstvenim dostignućima u koncipiranju i modeliranju prediktivnih hipoteza u području profesionalne selekcije polazeći od razmatranja problema prediktora i kriterija, preko različitih pristupa u ispitivanju njihovih odnosa, do najnovijih podataka o njihovim međusobnim svezama. Na temelju usvojenih znanja studenti bi trebali razviti kritični odnos prema uporabi različitih prediktora i selekcijskih postupaka za predviđanje radnog ponašanja i radne uspješnosti kako u znanstvenim istraživanjima tako i u praktičnoj primjeni.

Oblik nastave

Predavanja u kombinaciji s računalno podržanom grupnom raspravom na jednu ciljanu, aktualnu i unaprijed definiranu temu (istraživački problem). Znanje se provjerava i ocjenjuje na temelju kvalitete priloga u virtualnoj raspravi na zadanu temu.

Obvezna literatura

- Brannick, M.T., Cadle, A., & Levine, E.L. (2012). Job analysis for knowledge, skills, abilities, and other characteristics, predictor measures, and performance outcomes. In N. Schmitt (ed.), *The Oxford handbook of personnel assessment and selection* (pp. 119-146). New York, NY: Oxford University Press.
- Farr, J.L., & Tippins, N.T. (Eds.) (2010). *Handbook of employee selection*. New York: Routledge. (Chapters: 3, 5, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 21, 22, 23, 24, 25, 26)
- Guion, R.M. (2011). *Assessment, measurement, and prediction for personnel decisions*. (2nd ed.). New York, NY: Routledge.
- Schmitt, N. (2014). Personality and cognitive ability as predictors of effective performance at work. *Annual Review of Organizational Psychology and Organizational Behavior*, 1, 45-65.
- Van Iddekinge, C.H., & Ployhart, R.E. (2008). Developments in the criterion-related validation of selection procedures: A critical review and recommendations for practice. *Personnel Psychology*, 61, 871-925.

Dodatna literatura

- Ployhart, R.E. (2012). Personnel selection and the competitive advantage of firms. In G.P. Hodgkinson and J.K. Ford (Eds.), *International Review of Industrial and Organizational Psychology*, Vol. 27 (pp.153-196). Chichester: Wiley-Blackwell.
- Ryan, A.M., & Ployhart, R.E. (2014). A century of selection. *Annual Review of Psychology*, 65, 693-717.
- Schmitt, N. (Ed.) (2012). *The Oxford handbook of personnel assessment and selection*. New York, NY: Oxford University Press.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni prilozi on-line raspravi.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: PSIHOLOGIJA RADA I ORGANIZACIJSKA PSIHOLOGIJA

Nositelj modula: prof. dr. sc. Željko Jerneić

Kolegij: LIČNOST I RADNO PONAŠANJE

Nositelj kolegija: izv. prof. dr. sc. Zvonimir Galić

Sadržaj

Pojam i operacionalizacija ličnosti u okviru psihologije rada: samoprocjene i procjene ličnosti; suvremeni pristupi mjerenju implicitne ličnosti u organizacijske svrhe. Ličnost i radna uspješnost: novije spoznaje o valjanosti različitih mjera ličnosti za prognozu radnog ponašanja. Implicitna ličnost i radno ponašanje: uloga nesvjesnih procesa u razumijevanju stava prema radu i radnog ponašanja. Ličnost i rukovođenje: osobine ličnosti koje predviđaju (ne)uspjeh u rukovođenju.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Produbiti i proširiti znanja o ulozi ličnosti u radnom ponašanju te upoznati se s najnovijim teorijama i istraživanjima u ovom području. Razviti kritičan odnos prema aktualnoj praksi ispitivanja ličnosti u području profesionalne selekcije i potaknuti interes za istraživanje novih pristupa.

Oblik nastave

Uz osnovna predavanja, naglasak će biti na aktivnom učenju uz pomoć računalom posredovanih rasprava (tzv. računalno konferiranje). Sadržaj rasprava određen je programom diskusijskih tema, koji je unaprijed podijeljen studentima zajedno s pripadajućom literaturom. Računalno konferiranje je oblik virtualnog seminara, dakle učenja s grupnom participacijom u kojem studenti uče jedan od drugoga, a ne samo od nastavnika i literature. Znanje će se provjeravati i ocijeniti na temelju priloga u virtualnoj raspravi i završnog ispita.

Obvezna literatura

- Barrick, M., & Ryan, A. M. (Eds.). (2004). *Personality and work: Reconsidering the role of personality in organizations*. John Wiley & Sons.
- Christiansen, N., & Tett, R. (Eds.). (2013). *Handbook of personality at work*. Routledge.
- Izbor najnovijih članaka iz relevantnih znanstvenih časopisa.

Dodatna literatura

- Hogan, R. (2007). *Personality and the fate of organizations*. Lawrence Erlbaum Associates Publishers.
- James, L. R., & LeBreton, J. M. (2012). *Assessing the implicit personality through conditional reasoning*. American Psychological Association.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Usmeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: PSIHLOGIJA RADA I ORGANIZACIJSKA PSIHLOGIJA

Nositelj modula: prof. dr. sc. Željko Jerneić

Kolegij: RAD I MENTALNO ZDRAVLJE

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Darja Maslić Seršić

Sadržaj

Zdravstvena psihologija rada (Occupational Health Psychology) kao znanstvena disciplina. Novije teorije i nalazi. Psihološka dobrobit i stres u radu i organizaciji. Učinci profesionalnog stresa na zdravlje. Individualni i situacijski prediktori. Uloga emocija. Organizacijska kultura i psihološka dobrobit pojedinca. Stavovi prema radu kao medijator i kriterij psihološke dobrobiti. Organizacijsko upravljanje stresom i destruktivnim emocijama u radu. Profesionalna karijera i psihološka dobrobit. Nesigurnost posla, nezaposlenost i mentalno zdravlje.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Upoznati dominantne teorije i novije koncepte u području zdravstvene psihologije rada, usvojiti metodologiju i istraživačke vještine u ovom području. Upoznati aktualne istraživačke trendove. Steći opći pregled nad područjem, razviti sposobnosti kritičkog razmišljanja te sinteze spoznaja proizašlih iz različitih istraživačkih tradicija.

Oblik nastave

Teorijski sadržaji bit će uglavnom obrađeni metodom aktivnog učenja, kroz individualne konzultacije i studentske prezentacije (otprilike trećina satnice). U formi predavanja bit će izloženi aktualni istraživački trendovi, te sinteza spoznaja u području (otprilike trećina satnice). Metodološki sadržaji bit će obrađeni metodom iskustvenog učenja, vježbi te kroz grupne diskusije.

Obvezna literatura

- Bakker, A.B., Schaufeli, W.B., Leiter, M.P. & Taris, T.W. (2008). Work engagement: An emerging concept in occupational health psychology (position paper). *Work and Stress*, 22, 3, 187-200.
- Barling, J.E. & Kelloway, K. (Eds.) (2005). *Handbook of Work Stress*. London: Sage.
- Campbell Quick, J. & Tetrick, L.E. (Eds.) (2011) *Handbook of Occupational Health Psychology (second Edition)*. London: Taylor and Francis.
- Schabracq, M.J., Winnubst, J.A.M., & Cooper, C.L. (Eds.) (2003). *Work and health psychology*. West Sussex, UK: John Wiley & Sons, Ltd.
- Schaufeli, W.B. (2004). The Future of Occupational Health Psychology. *Applied Psychology: An International Review*, 53, 4, 502-517.

Dodatna literatura

- Ovisno o odabiru uže teme, student proučavaju odabrane empirijske i pregledne radove.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: KLINIČKA I ZDRAVSTVENA PSIHLOGIJA

Nositelj modula: prof. dr. sc. Nataša Jokić-Begić

Kolegij: INTEGRATIVNI PRISTUP NASTANKU PSIHIČKIH POREMEĆAJA

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Nataša Jokić-Begić

Sadržaj

Jednodimenzionalan ili višedimenzionalan model: utjecaj bioloških i psihosocijalnih čimbenika. Genetski utjecaji u nastanku psihičkih poremećaja. Dijateza-stres model. Različita objašnjenja nastanka psihičkih poremećaja: spoznaje iz područja neuroznanosti, doprinosi kognitivne psihologije, proučavanje emocija i ponašanja, kulturalni, socijalni i interpersonalni čimbenici te perspektiva cjeloživotnog razvoja.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Nakon odslušanog kolegija studenti će moći: 1. razumjeti interakciju različitih uzroka u nastanku psihičkih poremećaja, 2. prilikom osmišljavanja i provođenja vlastitih istraživanja voditi računa o različitim čimbenicima nastanka i održavanja psihičkih poremećaja, 3. prepoznati teškoće i ograničenja koje valja imati na umu prilikom planiranja i provedbe vlastitih istraživanja u području kliničke psihopatologije

Oblik nastave

Teorijski sadržaji bit će uglavnom obrađeni metodom aktivnog učenja, kroz individualne konzultacije i studentske prezentacije (otprilike trećina satnice). U formi predavanja bit će izloženi aktualni istraživački trendovi, te sinteza spoznaja u području (otprilike trećina satnice). Metodološki sadržaji bit će obrađeni metodom iskustvenog učenja, vježbi te kroz grupne diskusije.

Obvezna literatura

- Barlow, D., & Durand, V. (2011). *Abnormal psychology: An integrative approach*. Nelson Education.
- Fried, E. I., van Borkulo, C. D., Cramer, A. O., Boschloo, L., Schoevers, R. A., & Borsboom, D. (2017). Mental disorders as networks of problems: a review of recent insights. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 52(1), 1-10.
- Gilbert, P., & Bailey, K. G. (Eds.). (2014). *Genes on the couch: Explorations in evolutionary psychotherapy*. Routledge.
- Nolen-Hoeksema, S., & Watkins, E. R. (2011). A heuristic for developing transdiagnostic models of psychopathology: Explaining multifinality and divergent trajectories. *Perspectives on Psychological Science*, 6(6), 589-609.

Dodatna literatura

- Carlson, N.R. (1998). *Physiology and Behaviour*. Boston: Allyn and Bacon.
- Gazzaniga, M.S. (1995). *The cognitive neuroscience*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Lane, R., & Nadel, L. (2000). *The cognitive neuroscience and emotion*. New York: Oxford University Press.
- Weiner, J.M. (2000). Integration of nature and nurture. A new paradigm for psychiatry. *American Journal of Psychiatry*, 157, 1193-1194.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: KLINIČKA I ZDRAVSTVENA PSIHOLOGIJA

Nositelj modula: prof. dr. sc. Nataša Jokić-Begić

Kolegij: SUVREMENI PSIHOLOŠKI PRISTUPI ZDRAVLJU I BOLESTI

Nositelj kolegija: doc. dr. sc. Anita Lauri Korajlija

Sadržaj

Suvremeni teorijski pristupi u zdravstvenoj psihologiji: klinički, javno-zdravstveni, društveni. Odnos psiholoških, bioloških, ponašajnih i socijalnih čimbenika u proučavanju zdravstvenih stanja. Moderatori povezanosti stresa i tjelesnih bolesti: strategije suočavanja i socijalna podrška. Regulacija emocija i zdravlje. Teorije, modeli i intervencije primjenjive na različita rizična zdravstvena ponašanja i navike. Transteorijski model promjene ponašanja. Specifičnosti istraživanja u zdravstvenoj psihologiji.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Studenti će se detaljnije upoznati s temeljnim i suvremenim modelima zdravstvene psihologije. Studenti će moći kritički analizirati suvremena istraživanja u području proučavanja čimbenika razvoja i održavanja kroničnih i akutnih tjelesnih bolesti. Upoznat će se sa suvremenim znanstvenim spoznajama o povezanosti stresa i razvoja tjelesnih bolesti. Kritički će se moći osvrnuti na različite modele promjene rizičnih zdravstvenih ponašanja i promocije zdravlja.

Oblik nastave

Gradivo će se obraditi kroz kombinaciju predavanja, studentskih prezentacija, rasprava i individualnih konzultacija u ukupno 10 sati nastave.

Obvezna literatura

- Ayers, S., Baum, A., McManus, C., Newman, S., Wallston, K., Weinman, J., & West, R. (Eds.) (2007). *Cambridge Handbook of Psychology, Health and Medicine*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Marks, D.F., Murray, M., Evans, B., & Estacio, E.V. (2011). *Health Psychology: Theory, Research and Practice. Third Edition*. London: Sage Publications.

Dodatna literatura

- Lyons, A.C., & Chamberlain, K. (2006). *Health psychology: a critical introduction*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ogden, J. (2007). *Health Psychology: a textbook*. London: Open University Press.
- Odabir aktualnih radova iz znanstvenih i stručnih časopisa.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Seminarski rad na odabranu temu iz područja.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

Modul: KLINIČKA I ZDRAVSTVENA PSIHOLOGIJA

Nositelj modula: prof.dr. sc. Nataša Jokić-Begić

Kolegij: SPECIFIČNOSTI METODOLOGIJE U KLINIČKIM ISTRAŽIVANJIMA

Nositelj kolegija: prof. dr. sc. Nataša Jokić-Begić

Sadržaj

Sustavna evaluacija i mjerenje psiholoških, bioloških i socijalnih faktora. Kriteriji za odabir relevantnih metoda istraživanja s obzirom na svrhu i specifičnosti predmeta mjerenja. Osobitosti sudionika u kliničkim istraživanjima. Aktualne teme istraživanja u području kliničke psihologije. Psihometrijske osobitosti različitih objektivnih i projektivnih tehnika najčešće korištenih u kliničkim istraživanjima. Specifičnosti nacrtu istraživanja u eksplorativne i preventivne svrhe.

Cilj (razvijanje općih i specifičnih kompetencija)

Nakon odslušanog kolegija studenti će moći: 1. kritički se osvrnuti na metodološke specifičnosti istraživanja u području kliničke psihologije, 2. prilikom osmišljavanja i provođenja vlastitih istraživanja vodeći računa o prednostima i nedostacima pojedinih tehnika, 3. osmisлити istraživanje na kliničkom uzorku usklađujući cilj istraživanja s vrstom podataka dobivenim različitim metodama procjene.

Oblik nastave

Nastava se provodi kroz predavanja i rasprave, te studentske prezentacije.

Obvezna literatura

- Barker, C., & Pistrang, N. (2015). *Research methods in clinical psychology: An introduction for students and practitioners*. John Wiley & Sons.
- Barlow, D.H., & Durand, V.M. (2017). *Abnormal psychology: An Integrative approach*. Belmont: Wadsworth.
- Kazdin, A. E. (2011). *Single-case research designs: Methods for clinical and applied settings*. Oxford University Press.

Dodatna literatura

- Lilienfeld, S.O., Lynn, S.J., & Lohr, J.M. (2014). *Science and Pseudoscience in Clinical Psychology*. New York: The Guilford Press.

ECTS bodovi

3 boda.

Ispit

Pismeni ispit.

Način praćenja kvalitete

Program predmeta i njegova izvedba vrednovat će se putem anonimnih evaluacija studenata.

5.0. Osnovne informacije o organizaciji studija

5.1. Kriteriji i uvjeti prijenosa ECTS bodova

Student može steći do 9 ECTS bodova upisom predmeta/modula s drugih doktorskih ili specijalističkih studijskih programa u zemlji ili inozemstvu, no za svaki predmet mora podnijeti molbu mentoru, te priložiti program predmeta, obrazloženje kako će predmet pridonijeti svladavanju individualnog programa, te obveze potrebne za svladavanje predloženog predmeta. Mentor, u dogovoru s povjerenstvom za praćenje rada studenta, rješava molbu studenta, prosuđuje ekvivalentnost ECTS bodova na temelju utrošenog vremena studenta na svladavanje gradiva i o tome se pismeno očituje Vijeću Doktorskog studija.

5.2. Način završetka studija i uvjeti za prijavu teme doktorskog rada.

Proces prijave teme dokorskoga rada započinje najkasnije u IV. semestru studija, kada student piše nacrt istraživanja doktorske disertacije, te ga izlaže i brani pred povjerenstvom. Nakon uspješne obrane nacrta, student prijavljuje istraživanje Etičkom povjerenstvu Odsjeka za psihologiju. Nakon pozitivnog očitovanja Etičkog povjerenstva, student, u dogovoru s mentorom i članovima povjerenstva za praćenje, prijavljuje temu dokorskog rada u sustav OBAD. Tema dokorskog rada prijavljuje se u sustav OBAD najkasnije u V. semestru. Povjerenstvo za ocjenu teme u načelu je isto povjerenstvo koje je studenta pratilo tijekom studija, pri čemu mentor ne može biti predsjednik povjerenstva, a jedan član svakako mora biti tzv. vanjski član, dakle znanstvenik izvan institucije koja je nositelj dokorskoga studija. U skladu s Pravilnikom o doktorskim studijima Sveučilišta u Zagrebu, tema doktorata mora biti prihvaćena na Senatu tijekom V. semestra.

Mentor i povjerenstvo za praćenje rada studenta donose odluku o ispunjavanju uvjeta za predaju i obranu doktorske disertacije (ispunjene sve propisane obveze u doktorskom studiju). Student predaje rad na ocjenu, uz pisanu suglasnost mentora i mišljenje o provedenom istraživanju i postignutom izvornom znanstvenom doprinosu. Po predaji rada povjerenstvo za ocjenu doktorske disertacije podnosi Vijeću Dokorskog studija izvještaj o disertaciji kandidata i predlaže njeno upućivanje na javnu obranu. Mentor ne može biti predsjednik povjerenstva za ocjenu niti za obranu dokorskog rada.

Obrana doktorske disertacije je javna i izvodi se pred članovima povjerenstva za obranu doktorske disertacije. Ono može, ali i ne mora biti isto kao i povjerenstvo ocjenu doktorske disertacije. Povjerenstvo se nanovo bira (ili potvrđuje) nakon predaje dokorskog rada. Rad se predaje u (najmanje) tri neuvezana primjerka. Ako povjerenstvo za ocjenu i obranu rada ima više od tri člana, rad se predaje u tolikom broju primjeraka. Mentor ne može biti predsjednik povjerenstva za ocjenu rada. Ocjena radnje se piše pismeno u obliku izvješća, te se upućuje Vijeću Dokorskog studija psihologije i Vijeću Fakulteta na prihvaćanje. Nakon prihvaćanja ocjene rada, student pristupa javnoj obrani. Povjerenstvo prosuđuje je li student s uspjehom obranio svoj doktorski rad. Doktorska disertacija može se braniti samo jednom.

5.3. Uvjeti pod kojima studenti koji su prekinuli studij ili su izgubili pravo studiranja na jednom studijskom programu mogu nastaviti studij

Studenti koji s prekinuli studij podnose molbu Vijeću Dokorskog studija psihologije koje na temelju uvida u ispunjene obaveze studija studentu propisuje uvjete za nastavak studiranja. Studij koji je prekinut može se nastaviti po istom programu, ako od časa prekida

studija do ponovnog upisa nije prošlo više od pet godina. Po isteku toga razdoblja, studentu je moguće odrediti diferencijalne ispite ili ga uputiti na ponovni upis.

5.4. Uvjeti i način stjecanja doktorata znanosti upisom doktorskog studija i izradom doktorskog rada bez pohađanja nastave i polaganja ispita

Stjecanje doktorata znanosti iz psihologije upisom Doktorskog studija psihologije i izradom doktorskog rada bez pohađanja nastave i polaganja ispita moguće je samo u iznimnim slučajevima, predviđenima člankom 73. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju prema kojem osobe koje su ostvarile znanstvena dostignuća koja svojim značenjem odgovaraju uvjetima za izbor u znanstvena zvanja mogu steći doktorat znanosti upisom doktorskog studija i izradom doktorskog rada, bez pohađanja nastave i polaganja ispita. Osobe koje na ovakav način žele steći pravo prijave teme doktorskog rada iz psihologije upućuju molbu Vijeću Doktorskog studija, uz obrazloženje i potrebnu dokumentaciju kojom potvrđuju ispunjavanje uvjeta iz članka 73. ZZD i VO.

5.5. Maksimalna duljina razdoblja od početka do završetka studiranja

U skladu s Pravilnikom o doktorskim studijima Sveučilišta u Zagrebu Student ima pravo završiti studij pod uvjetima pod kojima ga je upisao u roku od osam godina.

U navedeno razdoblje od osam godina ne računava se vrijeme mirovanja obaveza iz opravdanog razloga (vrijeme trudnoće, porodiljni dopust do godine dana starosti djeteta, duža bolest, ostali opravdani i obrazloženi slučajevi).

6.0. Hodogram studija.

Tijekom 3 godine studija student mora steći 180 bodova, kombinirajući različite oblike pohađanja nastave i drugih aktivnosti predviđenih programom. Za prijelaz u drugu godinu studija student treba prikupiti minimalno 45 ECTS. Razliku do 60 ECTS treba nadokladiti do kraja druge godine studija. Za prijelaz u 3. godinu studija student mora imati minimalno 95 ECTS i obranjen nacrt istraživanja.

Tijek doktorskog studija psihologije prema Pravilniku o doktorskim studijima na Sveučilištu u Zagrebu¹

Godina	Semestar	DOKTORAND			DOKTORSKI STUDIJ			
		Obaveza	Obrazac	Rok	Obveza	Obrazac	Odgovorno tijelo	Rok
0	0	Prijava na natječaj		Do upisa u prvi semestar	Definiranje uvjeta upisa i raspisivanje javnog natječaja		Vijeće PDS psihologije	Najmanje 6 mj. prije početka nastave
		Odabir mentora			Prijemni ispit		Povjerenstvo koje imenuje Vijeće studija	Nakon završenog natječaja
		Polaganje prijemnog ispita			Razgovor s pristupnikom		Povjerenstvo koje imenuje Vijeće studija	
		Motivacijski intervju			Javna objava imena izabranih pristupnika		Administrativni tajnik studija	Nakon završenog selekcijskog postupka
1	1/2	Pohađanje nastave		Do kraja 2. semestra	Dodjeljivanje mentora		Vijeće PDS psihologije	Početak 1. semestra
		Polaganje ispita i predaja prvog seminarskog rada			Imenovanje povjerenstva za praćenje rada studenta		Vijeće PDS psihologije	Početak 1. semestra
		Konzultacije			Izrađen individualni program studija		Povjerenstvo za praćenje rada studenta	Do kraja 1. semestra
		Znanstvene aktivnosti						
Doktorandov godišnji izvještaj o napretku		DR.SC.-04	Do upisa u novu akademsku godinu	Godišnji izvještaj o radu studija	DR.SC.-09	Vijeće PDS psihologije	Do upisa u novu akademsku godinu	
				Godišnji izvještaj mentora o napretku doktoranda	DR.SC.-05	Mentor		

¹ Zadani rokovi predstavljaju maksimalno dozvoljene rokove prema Pravilniku o doktorskim studijima na Sveučilišta u Zagrebu. Navedene aktivnosti moguće je izvršiti i ranije od navedenog roka.

Godina	Semestar	DOKTORAND			DOKTORSKI STUDIJ			
		Obaveza	Obrazac	Rok	Obveza	Obrazac	Odgovorno tijelo	Rok
2	3	Predaja drugog seminarskog rada		Do kraja 3. semestra	Ocjena seminarskog rada		Mentor	Do kraja 3. semestra
	4	Obrana nacrtu doktorskog rada		Sredina 4. semestra	Ocjena nacrtu doktorskoga rada		Povjerenstvo za praćenje rada studenta	Sredina 4. semestra
		Pohađanje nastave		Do kraja 4. semestra				
		Polaganje ispita						
		Konzultacije						
Znanstvene aktivnosti								
Doktorandov godišnji izvještaj o napretku		DR.SC.-04	Do upisa u novu akademsku godinu	Godišnji izvještaj o radu studija	DR.SC.-09	Vijeće doktorskog studija	Do upisa u novu akademsku godinu	
				Godišnji izvještaj mentora o napretku doktoranda	DR.SC.-05	Mentor		

Godina	Semestar	DOKTORAND			DOKTORSKI STUDIJ			
		Obaveza	Obrazac	Rok	Obveza	Obrazac	Odgovorno tijelo	Rok
3	5	Predaja nacrtu Etičkom povjerenstvu	https://goo.gl/3tcYzm	Do upisa u 5. semestar	Odobrenje etičkog povjerenstva	https://goo.gl/3tcYzm	Etičko povjerenstvo	Do upisa u 5. semestar
		Odabir i prijava teme	DR.SC.-01	Početak 5. semestra	Imenovanje Povjerenstva za ocjenu teme		Vijeće PDS psihologije, Vijeće PDS, FFZG	Tijekom 5. semestra
					Ocjena teme	DR.SC.-02	Povjerenstvo za ocjenu teme	3 mjeseca od podnošenja obrasca DR.SC.-01
					Očitovanje nadležnog tijela studija o odluci Povjerenstva za ocjenu teme	DR.SC.-03	Vijeće FFZG	Do upisa u 6. semestar
	6	Ispit iz metodologije						
		Prezentacija istraživačkog rada						
		Konzultacije						
		Znanstvene aktivnosti						
		Rad na disertaciji						
Doktorandov godišnji izvještaj o napretku		DR.SC.-04	Do upisa u novu akademsku godinu	Godišnji izvještaj o radu studija	DR.SC.-09	Vijeće doktorskog studija	Do upisa u novu akademsku godinu	
				Godišnji izvještaj mentora o napretku doktoranda	DR.SC.-05	Studijski savjetnik/mentor		

Godina	Semestar	DOKTORAND			DOKTORSKI STUDIJ			
		Obaveza	Obrazac	Rok	Obveza	Obrazac	Odgovorno tijelo	Rok
4-8		Objavljen ili prihvaćen za objavljivanje najmanje jedan međunarodno recenzirani znanstveni rad tematski vezan za doktorsko istraživanje			Suglasnost i mišljenje mentora o provedenom istraživanju		Mentor	
		Izvršene sve obaveze predviđene programom studija						
		Predaja doktorskog rada			Imenovanje Povjerenstva za ocjenu doktorskog rada		Vijeće Odsjeka za psihologiju, Vijeće FFZG	
					Objava naslova i sažetka rada na internetskim stranicama Sveučilišta		Sveučilište u Zagrebu	
					Pisani izvještaj s ocjenom doktorskog rada	DR. SC.-10	Povjerenstvo za ocjenu doktorskog rada	Dva mjeseca od imenovanja povjerenstva
					Prihvaćanje odluke Povjerenstva za ocjenu doktorskog rada		Vijeće FFZG	Dva mjeseca od ocjene doktorskog rada
					Imenovanje Povjerenstva za obranu doktorskog rada		Vijeće Odsjeka za psihologiju, Vijeće FFZG	
		Javna obrana doktorskog rada	DR.SC.-11		Odluka Povjerenstva za obranu doktorskog rada	DR. SC.-11	Povjerenstvo za obranu doktorskog rada	
ZAVRŠETAK STUDIJA								
Predaja obrasca za promociju u stupanj doktora znanosti/umjetnosti			Mjesec dana od obrane	Objava doktorskog rada na internetskim stranicama Sveučilišta		Sveučilište u Zagrebu	Mjesec dana od obrane	
				Promocija doktora znanosti/umjetnosti		Sveučilište u Zagrebu	Dva puta godišnje	